

Προς τον Αν. Υπουργό ΥΠΕΝ κ Ι. Τσιρώνη του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Αθήνα, 27 Μαΐου 2016

Θέμα: Διατύπωση γνώμης επί του Σχεδίου Π.Δ. '..Κυπαρισσιακού..'

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Η Επιτροπή ΦΥΣΗ 2000, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, διατυπώνει την γνώμη της, την οποία εγγράφως σας διαβιβάζω σε ό,τι αφορά στο σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος με τίτλο:

«Χαρακτηρισμός των χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών των «GR2330005: Θίνες και παραλιακό δάσος Ζαχάρως, Στροφυλιά, Κακόβατος», «GR2330008: Θαλάσσια περιοχή Κόλπου Κυπαρισσίας: Ακρ. Κατάκολο - Κυπαρισσία» και «GR2550005: Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι – Κυπαρισσία)» ως «Περιφερειακό Πάρκο Λίμνης Καϊάφα, Θινών Κυπαρισσίας και Θαλάσσιας περιοχής Κόλπου Κυπαρισσίας από το Ακρωτήριο Κατάκολο έως την Κυπαρισσία», καθορισμός ζωνών προστασίας, καθορισμός χρήσεων, όρων και περιορισμών δόμησης και ίδρυση Φορέα Διαχείρισής τους»

Η Επιτροπή Φύση 2000 συγκλήθηκε σε συνεδρία την 16.05.2016 και ώρα 10.30 π.μ. στις εγκαταστάσεις του ΥΠΕΝ (Αμαλιάδος 17, 11523 Αθήνα) μετά από πρόσκληση των μελών, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου την 09.05.2016. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη είχαν ενημερωθεί από τον Πρόεδρο της Επιτροπής με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (26.04.2016) για το περιεχόμενο του σχεδίου Π.Δ., των σχολίων της διαβούλευσης και είχε ζητηθεί η έγκαιρη προετοιμασία απόψεων και σχολίων, αλλά και κατάθεσή τους με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο πριν την συνεδρίαση της επιτροπής. Τα μέλη της επιτροπής σχολίασαν, αντάλλαξαν απόψεις επί του συνόλου και επί των άρθρων του σχεδίου Π.Δ. και κατέθεσαν τις απόψεις τους. Αποφασίστηκε ο Δρ. Β. Λυκούσης, η Δρ. Ι. Χριστοπούλου, με τη συνδρομή της εκτελούσας χρέη γραμματέως Δρ. Ε. Τρύφων, να συντάξουν ένα πρώτο σχέδιο κειμένου, το οποίο διενεμήθη στα μέλη της Επιτροπής και το οποίο συζητήθηκε και εγκρίθηκε τελικά σε ειδική συνεδρίαση της Επιτροπής την 24.05.2016.

Για τη διατύπωση της παρούσας, τα μέλη της Επιτροπής Φύση 2000 είχαν στη διάθεση τους την απαραίτητη υποστηρικτική τεκμηρίωση, ενώ το γνωστικό αντικείμενο των μελών κρίθηκε επαρκές για την ολοκλήρωσή της.

Με βάση το σύνολο των απόψεων των μελών της, λαμβάνοντας υπόψη τον επείγοντα χαρακτήρα της προώθησής του, λόγω της λήξης ισχύος της απόφασης αναστολής οικοδομικών αδειών που είχε εκδώσει το Υπουργείο σε τμήμα της περιοχής, καθώς και της εκκρεμούς υπόθεσης στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της σύστασης της Σύμβασης της Βέρνης, η **Επιτροπή διατυπώνει κατ' αρχήν και με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών θετική γνώμη για το σχέδιο Π.Δ.**

Διαπιστώνεται ότι έχουν υπάρξει τροποποιήσεις και βελτιώσεις σε σχέση με το προηγούμενο σχέδιο Π.Δ. το οποίο είχε επεξεργαστεί η Επιτροπή Φύση 2000, και στις οποίες έχουν συμπεριληφθεί και ορισμένες από τις επισημάνσεις του ΣτΕ. Περαιτέρω, τα μέλη της Επιτροπής διατυπώνουν σχόλια, επιφυλάξεις, ενστάσεις και προτάσεις οι οποίες και παρατίθενται στη συνέχεια καθώς και στο παράρτημα της παρούσης.

Η σημασία της περιοχής

Η υπό θεσμοθέτηση περιοχή έχει εξέχουσα οικολογική αξία. Συνοπτικά παρουσιάζονται μερικά από τα οικολογικά στοιχεία της περιοχής που την καθιστούν ξεχωριστή και εξαιρετικά σημαντική:

- Ο Κυπαρισσιακός Κόλπος αποτελεί τη δεύτερη σημαντικότερη παραλία ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* στη Μεσόγειο.
- Τα αμμοθινικά οικοσυστήματα στην περιοχή αναφοράς συγκαταλέγονται μεταξύ των περισσότερο εκτεταμένων από πλευράς μήκους και πλάτους, συνεχόμενων συστημάτων στην Ελλάδα και διαθέτουν ποικιλία φυτοκοινοτήτων και ειδών. Η κατάσταση διατήρησης των αμμοθινικών οικοτόπων είναι άριστη έως καλή στην πλειοψηφία των θέσεων, σε συγκεκριμένες περιοχές εκτιμάται ως μέτρια ή υποβαθμισμένη και σε σημαντικά ποσοστά των περιοχών GR2330005 (10%) και GR2550005 (24%) ως υποβαθμισμένη. Η τοπική αυτή υποβάθμιση οφείλεται κυρίως σε καλλιέργειες και κατοικίες στα πεδία μεταξύ των θινών (μεταξύ 1^{ης} και 2^{ης} θίνας) καθώς και σε δρόμους και μονοπάτια στην άμμο.
- Τα αμμοθινικά οικοσυστήματα στην περιοχή αναφοράς υφίστανται σημαντική διάβρωση. Ο σημαντικότερος παράγοντας στον οποίο οφείλεται η διάβρωση που παρατηρείται κατά θέσεις κατά μήκος της ακτογραμμής του Κυπαρισσιακού είναι η μείωση της τροφοδοσίας με φερτά υλικά από τους ποταμούς και τα υδατορεύματα, λόγω της κατασκευής φραγμάτων και των αμμοχαλικοληψιών από τις κοίτες τους.
- Το τμήμα του βυθού από την ακτογραμμή μέχρι την ισοβαθή των 20 μέτρων καλύπτεται κυρίως από άμμους, που μετακινούνται σε κάθε θαλασσοταραχή (κωδικός 1110 «αμμοσύρσεις» στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/34/ΕΟΚ) και συνεπώς δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη υποθαλάσσιας βλάστησης, ενώ βαθύτερα και έως 45-50 περίπου μέτρα απαντούν υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας (κωδικός 1120 στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/34/ΕΟΚ). Τα υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας σε αυτό το βάθος αποτελούν σημαντικό παράγοντα για τη διαμόρφωση και διατήρηση των οικολογικών χαρακτηριστικών της περιοχής, και ειδικότερα συντελούν στη συντήρηση και διαμόρφωση των παράκτιων αμμοδών σχηματισμών και των χερσαίων αμμοθινικών συστημάτων με αποτέλεσμα τη συγκράτηση της ακτογραμμής και τη διατήρηση της παραλίας, του κατάλληλου ενδιαιτήματος για τη θαλάσσια χελώνα.
- Στην περιοχή του Κυπαρισσιακού έχουν χαρτογραφηθεί είκοσι (20) τύποι οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ από τους οποίους οι 2250, 2270, 7210, 7230, 6220 και 1150 είναι προτεραιότητας για προστασία.
- Στην περιοχή έχουν καταγραφεί 29 σημαντικά είδη φυτών από τα οποία πέντε είναι ενδημικά της Πελοποννήσου και 11 Ελληνικά ενδημικά είδη, ενώ οκτώ (8) θεωρούνται σπάνια σύμφωνα με τα Βιβλία Ερυθρών Δεδομένων της Ελλάδας και δώδεκα (12) προστατεύονται σύμφωνα με το Π.Δ. 67/1981.
- Στην περιοχή έχουν χαρακτηριστεί τρεις (3) περιοχές Natura 2000 σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, δύο από τις οποίες είναι παράκτιες και μία είναι θαλάσσια.

Παρά την αναγνωρισμένη αξία της περιοχής, σημειώνεται ότι υπάρχουν στοιχεία της βιοποικιλότητας της περιοχής, τα οποία δεν έχουν μελετηθεί επαρκώς στην ΕΠΜ και μέλη της Επιτροπής χρησιμοποίησαν επιπλέον βιβλιογραφικές πηγές και πρόσφατα ερευνητικά

δεδομένα που δεν έχουν αξιοποιηθεί από την ΕΠΜ και το Υπουργείο στη διαδικασία κατάρτισης του σχεδίου Π.Δ. Ωστόσο, τονίστηκε ότι το εργαλείο τεκμηρίωσης του Π.Δ. (η ΕΠΜ) οριοθετείται από συγκεκριμένες νομικές δεσμεύσεις.

Η περιοχή έχει επίσης ιδιαίτερη αρχαιολογική αξία, καθώς φιλοξενεί αρχαιολογικούς χώρους.

Σχόλια επί του συνόλου του Π.Δ.

Αναγνωρίζοντας την αξία της περιοχής, η ένταξη της περιοχής σε μία από τις κατηγορίες των προστατευόμενων περιοχών της χώρας, πέραν του χαρακτηρισμού μεγάλου μέρους της περιοχής αναφοράς ως περιοχές Natura 2000, αξιολογείται θετικά.

Δεν γίνεται ωστόσο κατανοητό αν τελικά εντάσσεται το σύνολο της περιοχής αναφοράς στην κατηγορία «Περιοχή Προστασίας της Φύσης», όπως διαφαίνεται από τον τίτλο του Π.Δ., ή μόνο ένα μικρό μέρος καθώς το υπόλοιπο μέρος αποτελεί περιφερειακή ζώνη (άρθρο 2, παράγραφος 2). Για να είναι ξεκάθαρος ο συγκεκριμένος χαρακτηρισμός, θα πρέπει να αναδιαμορφωθεί ο τίτλος του σχεδίου Π.Δ. με προσθήκη αναφοράς στην περιφερειακή ζώνη.

Από μέλη της Επιτροπής αναπτύχθηκε προβληματισμός για τη σκοπιμότητα αυτού του διαχωρισμού όπως και για την αποφυγή ενσωμάτωσης του σκεπτικού του Συμβουλίου της Επικρατείας [Π.Ε. 32/2015 (Σκ. 13)] σχετικά με την ανάγκη χαρακτηρισμού αυτής της περιοχής, με τα τόσα σημαντικά οικολογικά χαρακτηριστικά της, ως Εθνικό Πάρκο, σύμφωνα με τις προβλέψεις του ν. 3937/2011. Με τον χαρακτηρισμό της περιοχής ως «εθνικό πάρκο» και ειδικότερα ως «θαλάσσιο πάρκο» καθώς μεγάλη έκταση καταλαμβάνει θαλάσσια περιοχή, σύμφωνα με το άρθρο 5, παρ.3γ.του Ν.3937/2011. Θα αναδεικνυόταν η σπουδαιότητα του προστατευτέου αντικείμενου όχι μόνο σε περιφερειακό αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Σ' αυτό το χαρακτηρισμό συνηγορούν και οι αναφορές της Ε.Π.Μ όπως η ύπαρξη τεσσάρων οικοτόπων προτεραιότητας (2250*,2270*,1120*,7210*) και δύο εθνικής σημασίας (119Α,119Β) στη μελετώμενη περιοχή, η αξιολόγηση του Κυπαρισσιακού Κόλπου ως δεύτερη σημαντικότερη περιοχή ωτοκίας της *Caretta caretta* στη Μεσόγειο και η ύπαρξη μίας από τις σημαντικότερες υγρές ζώνες της Αν. Μεσογείου με μεγάλη ποικιλία υδροτοπικών οικοτόπων (2190 με ποικίλες κοινότητες από υδρόβιες έως υδρόφιλες, 1310, 1410, 1420, 6420, 92C0, 92D0, 7210, 7230, καλαμώνες) που συντηρούν πολλά μεταναστευτικά είδη πουλιών.

Με δεδομένη, ως άνω εκτέθηκε και συζητήθηκε εκτενώς, τη σημασία των λιβαδιών Ποσειδωνίας στη διατήρηση των προστατευόμενων αντικείμενων της περιοχής, τα οποία στη συγκεκριμένη περιοχή εκτείνονται μέχρι την ισοβαθή των 50μ., θεωρούμε ότι το θαλάσσιο όριο της προστατευόμενης περιοχής στην ισοβαθή των 25 μέτρων υποτιμά την οικολογική αξία της περιοχής και η έλλειψη περιορισμών, όρων και μέτρων που να καλύπτει και αυτή την περιοχή από τη 25 έως τα 50 μέτρα μπορεί να υποβαθμίσει τελικά το προστατευτέο αντικείμενο της περιοχής.

Προβληματισμό ως προς την αποτελεσματικότητα της προστασίας και της διαχείρισης και φύλαξης της περιοχής προκαλεί ο κατακερματισμός της περιοχής σε 20 ζώνες και υποζώνες. Με δεδομένη ωστόσο την επείγουσα ανάγκη θέσπισης της προστατευόμενης περιοχής, η Επιτροπή δεν προτείνει την αναθεώρηση της ζώνωσης της περιοχής. Σημειώνεται ωστόσο ότι σε κάποιες περιπτώσεις η προσαρμογή των ζωνών είναι απαραίτητη ώστε να διασφαλιστεί η κλιμάκωση των όρων και περιορισμών και συγκεκριμένα προτείνεται: 1) να δημιουργηθεί περιφερειακή ζώνη γύρω από την ΠΠΦ-3 «Θαλάσσια Περιοχή Κόλπου Κυπαρισσίας», 2) τα όρια των ΠΠΦ (ΠΠΦ-2γ, 2ε, 2στ) να μην συμπίπτουν με τα εξωτερικά όρια της περιοχής αλλά να περιβάλλονται από κάποια περιφερειακή ζώνη, 3) να κλιμακώνονται οι ρυθμίσεις εντός της περιφερειακής ζώνης που εφάπτεται σε περιοχές ΠΠΦ-1 (π.χ. στις περιοχές Ζαχάρως και Γιαννιτσοχωρίου, όπου η ΖΑΤ οριοθετείται ακριβώς πίσω από την ΠΠΦ-1α και το παράκτιο τμήμα από το ρέμα Μπραζέρι (ή Πραζέρη) έως την Κυπαρισσία, όπου η ΖΑΤ οριοθετείται πίσω από την ΠΠΦ-1β) και 4) να

διασφαλίζονται οι εστιασμένες περιοχές που χαρακτηρίζονται ως «προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί».

Η Επιτροπή Φύση 2000 ενστερνίζεται πλήρως το σκεπτικό του Συμβουλίου της Επικρατείας (Π.Ε. 32/2015 Σκ. 2) σχετικά με τον περιορισμό της εκτός σχεδίου δόμησης και θεωρεί ότι με τα διατάγματα προστασίας θα πρέπει να προβλέπεται η δυνατότητα οργανωμένης χωροθέτησης δραστηριοτήτων και να μην επιτρέπεται η εκτός σχεδίου οικιστική ανάπτυξη. Επίσης, η Επιτροπή θεωρεί ότι στην περιοχή δεν θα πρέπει να επιτρέπονται ανθρωπογενείς παρεμβάσεις που οδηγούν σε δραστικές μεταβολές οικοσυστημάτων. Σε ότι αφορά στις αμμοθίνες, η προστασία τους από την πρόσβαση των επισκεπτών στην ακτογραμμή θα πρέπει να γίνεται με τη χρήση εγκαταστάσεων ξύλινης κατασκευής. Προτείνεται περαιτέρω η απαγόρευση του καθαρισμού της ακτής με βαρέα μηχανικά μέσα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Σημειώνει επιπλέον ότι, **σύμφωνα με το ΠΕ 32/2015 του ΣτΕ η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη** η οποία προτείνει κατά τρόπο τεκμηριωμένο, το ενδεδειγμένο καθεστώς προστασίας της περιοχής και το εκδιδόμενο δυνάμει αυτής διάταγμα, λαμβάνει μεν υπόψη ρυθμίσεις σε εμπεριστατωμένη μελέτη, αλλά **δεν δεσμεύεται** από τις ρυθμίσεις αυτές και μπορεί **να προτείνει αυστηρότερα μέτρα προστασίας**, όπως π.χ. πλήρη απαγόρευση δομήσεως και χρήσεως, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο. Σύμφωνα με την Ε.Π.Μ. «παράγοντας υποβάθμισης των οικοτόπων μεταξύ άλλων είναι η κατάτμηση λόγω επέκτασης των οικισμών» (σελ.100). Σημειώνεται, ότι το μέγεθος πιθανών επεκτάσεων πρέπει να βασίζεται σε αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία πληθυσμιακών μεγεθών και με τη μεγαλύτερη δυνατή οικονομία των επεκτάσεων. Σημειώνεται επιπλέον, ότι σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 1 του Ν.1337/1983 οι επεκτάσεις οικισμών δεν επιτρέπονται εφόσον είναι αντίθετες με τους όρους προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και τους γενικότερους αναπτυξιακούς στόχους μέσα στους οποίους περιλαμβάνεται και η διαφύλαξη της αγροτικής γης υψηλής παραγωγικότητας.

Στις οριζόντιες παρατηρήσεις επί του σχεδίου ΠΔ περιλαμβάνεται και η πρόταση κάθε αναφορά σε δρόμους, οδούς ή προσβάσεις και κίνηση τροχοφόρων σε αυτούς, που υπάρχει στο διάταγμα να αποσαφηνιστεί ότι αφορά νόμιμα υφιστάμενους δρόμους, οδούς ή προσβάσεις. Είναι επίσης απαραίτητη η ρητή πρόβλεψη για κατάργηση και αποκατάσταση όσων έχουν παράνομα διανοιχθεί. Το σημείο αυτό είναι καίριο καθώς στην περιοχή υπάρχουν παράνομοι δρόμοι και η διάνοιξη δρόμων αποτελεί σημαντική απειλή για τα ευαίσθητα οικοσυστήματα της περιοχής, προκαλώντας υποβάθμιση των οικοτόπων και εντείνοντας τη διάβρωση της ακτής.

Αντίστοιχη αποσαφήνιση θα πρέπει να υπάρχει για όλες τις υφιστάμενες υποδομές (ότι δηλαδή θα πρέπει να είναι νομίμως υφιστάμενες), ενώ αντίθεση διατυπώνεται και για την ενσωμάτωση των διαδικασιών τακτοποίησης των αυθαιρέτων στις ΠΠΦ.

Εν τούτοις στο Π.Δ. κρίνουμε σκόπιμο να υπάρξει πρόβλεψη για την δυνατότητα παραμονής νομίμως υφιστάμενων μεταποιητικών δραστηριοτήτων του Β μέρους το Ν.3982/2011, ενώ στις περιοχές του Π.Δ. με γεωργικές δραστηριότητες να υπάρχει η δυνατότητα εγκατάστασης και λειτουργίας χαμηλής όχλησης δραστηριοτήτων που χαρακτηρίζονται ως αγροτικές δυνάμει του Π.Δ. 227/1987 (ΦΕΚ Α 100). Η ύπαρξη αυτών των δραστηριοτήτων μπορεί να φέρει και έσοδα στον φορέα μιας και θα μπορούσε μέσα από αυτές τις δραστηριότητες να προκύψουν αγροτικά προϊόντα με προστασία ονομασίας προέλευσης (Π.Ο.Π.)"

Σε ό,τι αφορά την διάβρωση στην παράκτια ζώνη (που επηρεάζει την 1^η γραμμή θινών και συνεπώς όλο το αμμοθινικό σύστημα) τονίζεται, ότι λόγω του υψηλού δυναμικού της κυματικής ενέργειας και της μεγάλης ποσότητας της μετακινούμενων αμμοδών ιζημάτων

οποιαδήποτε προσπάθεια συμβατικής προστασίας της παραλιακής ζώνης από τη διάβρωση είναι καταδικασμένη σε αποτυχία αν δεν αποκατασταθεί η τροφοδοσία με φερτά υλικά.

Η διάβρωση οφείλεται κυρίως στην ελαχιστοποίηση της τροφοδοσίας με φερτά υλικά στην παράκτια ζώνη από τους ποταμούς (κατασκευή φραγμάτων, αμμοχαλικοληψιών κα). Προτείνεται λοιπόν η εξ ολοκλήρου απαγόρευση της αμμοληψίας και της χαλικοληψίας από τη Ζώνη ΠΠΦ3.

Καθώς στο σχέδιο Π.Δ. προβλέπεται σε αρκετά σημεία η φύτευση, κρίνουμε απαραίτητο να προβλέπει την απαγόρευση φύτευσης ειδών ξένων προς το αμμοθινικό σύστημα και το υγροτοπικό σύστημα, ειδικά επιγενών/εισβλητικών ειδών, σε όλη την έκταση των συστημάτων και στις παρυφές του και την πρόκριση φύτευσης με αυτοφυή είδη της περιοχής, ειδικά στις ΠΠΦ. Επιπλέον, συνιστάται η απομάκρυνση των επιγενών ειδών που έχουν ήδη φυτευθεί και εισβάλλει στο αμμοθινικό σύστημα και στο υγροτοπικό σύστημα.

Σε περιοχές (όλων των ζωνών και υποζωνών) που εμπίπτουν σε Αγροτικές Γαίες Υψηλής Παραγωγικότητας (κατόπιν γνωμοδότησης των οικείων Περιφερειακών Επιτροπών Χωροταξίας και Περιβάλλοντος των Δ/νσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής), δεν επιτρέπεται η οικιστική εκμετάλλευση (Άρθρο 24 του Συντάγματος, νομολογία του ΣτΕ: Απόφαση 3698/2000, Τμήμα Ε'). Επιπλέον, οι μοναδικές δραστηριότητες που δύναται να χωροθετηθούν σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία είναι αυτές που συνάδουν με το χαρακτήρα της αγροτικής δραστηριότητας (όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του Ν.3874/2010) καθώς και σταθμοί Α.Π.Ε εκτός των φωτοβολταϊκών και έργα ηλεκτρικού συστήματος (άρθρο 8 του Ν.4203/2013). Για όσες εκτάσεις εμπίπτουν εντός των ορίων του από 3.9.1993 Προεδρικού Διατάγματος καθορισμού Ζ.Ο.Ε. Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Ηλείας (ΦΕΚ 1161Δ'), θα πρέπει να ισχύουν οι αναφερόμενες σ' αυτό χρήσεις γης.

Επιπλέον, η άσκηση γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων πρέπει διέπεται από τις κείμενες διατάξεις (Καν. 1306 / 2013 (L347), όπως κάθε φορά ισχύει και Ν.4056/2012). Όπως (1) τον πρόσφατο Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης (1709/2015) και 2) τα Προγράμματα Δράσης που έχουν εκδοθεί από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης τις αντίστοιχες ευπρόσβλητες ζώνες (π.χ. ΦΕΚ 1197/2001 για τη Λεκάνη του Πηνειού Ηλείας, σχεδιάζεται να εκδοθούν ανανεωμένοι για πάνω από 30 ευρείες περιοχές της χώρας μέχρι το τέλος του 2016). Η εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης και η αποθάρρυνση τη καλλιέργειας φυτών υψηλών απαιτήσεων σε λιπαντικές απαιτήσεις και εδαφοκατεργασία (όπως των υπαίθριων κηπευτικών που καλλιεργούνται ευρέως στην παράκτια Δυτική Πελοπόννησο) θα ήταν επίσης προς την κατεύθυνση ουσιαστικής ενίσχυσης του πλαισίου προστασίας.

Δεδομένης της αρχαιολογικής σημασίας της περιοχής, θεωρείται αναγκαίο να περιληφθεί στο προοίμιο του σχεδίου και ο Ν. 3028/2002 "Για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς" (ΦΕΚ 153/Α/2002). Σε κάθε περίπτωση δεν θα πρέπει να υπάρχουν στο Π.Δ. αντιφάσεις με την υφιστάμενη νομοθεσία.

Επίσης δεδομένου ότι έχει προταθεί στο σχέδιο Π.Δ. ως φορέας διαχείρισης η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Δ. Ελλάδας, Πελοποννήσου, Ιονίου ή υπηρεσιακή μονάδα αυτής, θεωρούμε αναγκαίο να συμπεριληφθεί στο προοίμιο του σχεδίου ο Νόμος 3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης – Πρόγραμμα Καλλικράτης " (ΦΕΚ87 Α/7-6-2010)

Με το Π.Δ. δεν μπορεί να ρυθμιστούν όλες οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων, δεδομένου ότι και κάθε αρμόδια αρχή θα εφαρμόσει τις προβλεπόμενες διατάξεις μέσα από την κείμενη νομοθεσία και δέουσες διαδικασίες.

Ειδικά σχόλια επί των άρθρων

Άρθρο 1 «Σκοπός» να υπάρχει ρητή αναφορά στο βαθύτερο θαλάσσιο όριο

Με την ακόλουθη διατύπωση:

1. Σκοπός του παρόντος διατάγματος είναι η αποτελεσματική προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου, ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού πόρου, των χερσαίων, υδάτινων και θαλάσσιων τμημάτων των τόπων κοινοτικής σημασίας..... διαμορφώνουν ένα ενιαίο σύνολο με κοινά οικολογικά (βιοτικά και αβιοτικά) στοιχεία που καταλαμβάνει ολόκληρο το κοίλο του Κυπαρισσιακού Κόλπου, από την ισοβαθή των 50 περίπου μέτρων μέχρι και την περιβάλλουσα παράκτια ζώνη και διακρίνονται για την σημαντική βιολογική, οικολογική, φυτογεωγραφική, ζωολογική, αισθητική, επιστημονική, και γεωμορφολογική, τους αξία.

Άρθρο 2, παράγραφος 1, περίπτωση β – οριοθέτηση περιοχής ΠΠΦ-1β

Ως ΠΠΦ-1β ορίζεται το τμήμα «παράκτιες αμμοθίνες από τις εκβολές της Νέδας ως το ρέμα Μπραζέρι» (ή ρέμα Πραζέρη όπως ονομάζεται στον συνοδευτικό χάρτη 01-4). Το ρέμα Μπραζέρι βρίσκεται βορειότερα από το βόρειο άκρο του χωριού Καλό Νερό. Ωστόσο στον συνοδευτικό του σχεδίου Π.Δ. χάρτη 01-4 φαίνεται ότι η ζώνη ΠΠΦ-1β συνεχίζεται και μετά το ρέμα Μπραζέρι προς νότο, δηλαδή ότι εντός αυτής βρίσκονται και: (α) η παραλία του χωριού Καλό Νερό, η οποία εκτείνεται από το ρέμα Μπραζέρι προς βορρά έως τον ποταμό Αρκαδικό (ή ρέμα Περιστεριάς όπως ονομάζεται στο συνοδευτικό χάρτη 01-4) προς νότο, (β) οι παραλίες που βρίσκονται νότια του Αρκαδικού ποταμού μέχρι το λιμάνι της Κυπαρισσίας. Η χρήση του τοπωνυμίου Μπραζέρι είναι προφανώς εσφαλμένη. Πρέπει να διορθωθεί ώστε να μην προκαλείται σύγχυση για τα ακριβή όρια της ΠΠΦ-1β και ώστε να εξασφαλιστεί αυτό το πολύ σημαντικό κομμάτι του πυρήνα του βιοτόπου της χελώνας καρέτα καρέτα (σχεδόν το ¼), δηλ. το τμήμα από ρέμα Μπραζέρι προς βορρά έως τον ποταμό Αρκαδικό προς νότο, μήκους 2,6 χλμ.

Άρθρο 3, παράγραφος Α3 – επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της ΠΠΦ-3

Άρθρο Α – παρ. Α3 εδ. 4 Προτείνεται να γραφεί ως «Η άσκηση επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιείας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις...»

Θεωρείται απαραίτητο να προβλεφθούν όροι και περιορισμοί για την άσκηση της επαγγελματικής και της ερασιτεχνικής αλιείας στην περιοχή ειδικά κατά τους θερινούς μήνες της περιόδου αναπαραγωγής, ωοτοκίας και εκκόλαψης, των θαλασίων χελωνών και ειδικά τις νυχτερινές ώρες.

Από την πλειοψηφία των μελών της Επιτροπής έγινε δεκτή η πρόταση των Δρ. Παναγιωτίδη και Δρ. Λυκούση για επέκταση του βαθύτερου θαλάσσιου ορίου στην ισοβαθή των 50 μέτρων και πρόβλεψη απαγόρευσης χρήσης συρόμενων αλιευτικών εργαλείων σε βάθη μικρότερα αυτού του ορίου ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία των υποθαλάσσιων λιβαδιών Ποσειδωνίας που αποτελούν τύπο οικοτόπου προτεραιότητας σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Η ύπαρξη της Ποσειδωνίας σε βάθος μέχρι την ισοβαθή των 50μ διαπιστώθηκε στο πλαίσιο πρόσφατης μελέτης που ολοκληρώθηκε και παραδόθηκε στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Για την ως άνω πρόταση η εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων διατύπωσε την παρακάτω ένσταση:

1. Δεν θεωρεί σκόπιμη την επέκταση των ορίων της περιοχής έως την ισοβαθή των 50μ. Ίσως θα μπορούσε να προταθεί η επέκταση του ορίου στην ΠΠΦ3 έως την ισοβαθή των

30μ. με απαγόρευση της αλιείας μόνο στις συγκεκριμένες ζώνες που έχουν ορισθεί με την υπ' αριθμ. απόφαση 2442/51817/28-4-2016 ΦΕΚ 118Δ'/17-5-2016 (ζώνες 48 και 49), γιατί:

- Στην περιοχή ΠΠΦ3 και τα μέτρα που προτείνονται για την προστασία του ενδιαιτήματος της ποσειδωνίας στο εν λόγω σχέδιο Π.Δ. ως όριο της ΠΠΦ3 προτείνεται η ισοβαθής των 25μ. και όχι των 20μ.
- Σύμφωνα με μελέτη (φορείς υλοποίησης ΕΛΚΕΘΕ-ΙΝΑΛΕ-ΠΑΝ. ΠΑΤΡΩΝ) που πραγματοποιήθηκε στο σύνολο της επικράτειας, στο μεγαλύτερο μέρος του Κυπαρισσιακού κόλπου φαίνεται ότι δεν υπάρχει Ποσειδωνία, με εξαίρεση περιοχές κοντά στους λιμένες Κατάκολου και Κυπαρισσίας στις οποίες έχει απαγορευθεί η αλιεία με συγκεκριμένα εργαλεία σε ζώνες που ορίζονται από συντεταγμένες συγκεκριμένων σημείων και περιλαμβάνουν έκταση από την ακτή έως την ισοβαθή των 30μ. (αριθ. 2442/51817/28-4-2016 ΦΕΚ 118 Δ'/17-5-2016, ζώνες 48 και 49).

2. Η υιοθέτηση πρόσθετης απαγόρευσης της αλιείας με συρόμενα εργαλεία μέχρι την ισοβαθή των 50μ, αφ' ενός δεν αιτιολογείται στην πριν από μήνες παραδοθείσα μελέτη για την χαρτογράφηση της Ποσειδωνίας στην Ελλάδα όπου αναφέρεται ότι στο Ιόνιο συναντάται σε βάθος μέχρι 40μ περίπου, χωρίς εξειδίκευση της περιοχής, αφετέρου έχει ήδη υιοθετηθεί στο πλαίσιο εφαρμογής του ΚΑΝ 1967/2007 για την Μεσόγειο και ελέγχεται μέσω των συσκευών δορυφορικής παρακολούθησης (VMS) κάθε σκάφους μέσω του Κέντρου Παρακολούθησης της Αλιείας του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Άρθρο 3, Α.3. Εντός της ΠΠΦ-3 επιτρέπεται: 3."Η εκτέλεση έργων...". Να απαλειφθεί "Η εκτέλεση έργων προστασίας από την διάβρωση"

Άρθρο 3, Ενότητα Β "Περιφερειακή Ζώνη Προστασίας", υποενότητα Β.1.1., εδάφια -α-, -β-, - και δ- και -στ-: Είναι απαραίτητο να συμπληρωθεί η πρόβλεψη για εξασφάλιση της σύμφωνης γνώμης των αρμόδιων Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

Άρθρο 3, Ενότητα Β "Περιφερειακή Ζώνη Προστασίας", υποενότητα Β.1.1., εδάφια γ- και στ: προτείνονται οι παρακάτω αναδιατυπώσεις:

γ) Οι εργασίες στερέωσης και ενίσχυσης των τοιχωμάτων του σπηλαίου και του υπερκείμενου βραχώδους όγκου, καθώς και επεμβάσεις-βελτιώσεις των υφιστάμενων λουτρικών εγκαταστάσεων, στους δύο πρόσθιους θαλάμους του σπηλαίου, κατ' εφαρμογή ειδικών μελετών, εγκεκριμένων από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

στ) Η υλοποίηση έργων προστασίας από κατολισθήσεις και έργων ευστάθειας πρανών, κατόπιν έγκρισης των αρμοδίων Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Άρθρο 3 Β1. Η Περιφερειακή Ζώνη Προστασίας να συμπεριλάβει και την χερσαία περιοχή μεταξύ Κατάκολου και εκβολών Αλφειού ποταμού. Στην περιοχή αυτή, η νεώτερη σειρά θινών έχει ηλικία μεγαλύτερη των 200 χρόνων (Ιωακείμ κα, 2015) , όπως έχει αποδειχθεί με ραδιοχρονολογήσεις, και οι παλαιότερες σταθεροποιημένες με θαμνώδη και δασώδη βλάστηση θίνες έχουν ηλικίες πολλών εκατοντάδων και χιλιάδων ετών (ενδεικτική βιβλιογραφία: Γκιώνης κ.α., 2004, Kraft et al., 2005, Roulos et al., 2012). Η ζώνη αυτή είναι ενιαία και φθάνει έως την χερσαία περιοχή του Κατάκολου.

Άρθρο 3, παράγραφος Β2 – επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της Ζώνης Αγροτικού Τοπίου (ΖΑΤ)

Με δεδομένη την ως άνω επισήμανση σχετικά με την ανάγκη περιορισμού της εκτός σχεδίου δόμησης, οι προβλέψεις που αφορούν στη ΖΑΤ πρέπει να αναθεωρηθούν έτσι ώστε

να συμβάλουν στη διατήρηση του αγροτικού τοπίου της περιοχής, που στο σχέδιο ΠΔ απουσιάζουν καθώς η βασική δραστηριότητα που προβλέπεται είναι η οικιστική ανάπτυξη και γενικότερα η δόμηση. Οι δραστηριότητες που επιτρέπονται στη Ζώνη Αγροτικού Τοπίου (ΖΑΤ) αποτελούν μεγάλης πυκνότητας περιβαλλοντικές πιέσεις και απειλές για τα γειτονικά προστατευόμενα φυσικά συστήματα κυρίως των κινούμενων αμμοθινών (ΠΠΦ1α, ΠΠΦ1β) και των σταθεροποιημένων θινών (ΠΠΦ2β και 2δ). Επιπλέον γεννά ερωτηματικά η απαγόρευση Οργανωμένων Υποδοχέων Τουριστικών Δραστηριοτήτων και Σύνθετων Τουριστικών Καταλυμάτων σε όλη την έκταση της περιοχής προστασίας της φύσης και στην περιφερειακή της ζώνη ενώ στη «Ζώνη Αγροτικού Τοπίου-ΖΑΤ» επιτρέπονται *τουριστικά καταλύματα 4 και 5 αστέρων δυναμικότητας έως 120 κλινών* γεγονός που αντιβαίνει στο χαρακτήρα της ζώνης ο οποίος είναι αγροτικός και προορίζεται για την άσκηση όχι μόνο «γεωργικής δραστηριότητας», όπως αναφέρεται στο Άρθρο 3, Β.2,παρ.3, αλλά **αγροτικής γενικά δραστηριότητας** όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 του Ν. 3874/2010 περί «Μητρώου Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων», όπως ισχύει. Η δραστηριότητα που συνάδει με το χαρακτήρα της ζώνης αγροτικού τοπίου είναι αυτή του *αγροτουρισμού* όπως αναφέρεται στο Άρθρο 3, Β.2, παρ 1 η οποία ως ειδική μορφή τουρισμού αφορά στην παροχή υπηρεσιών υποδοχής, φιλοξενίας ή και εστίασης σε χώρους λειτουργικά ενοποιημένους με αγροτικές εγκαταστάσεις οι οποίες προσφέρονται συνδυαστικά με δραστηριότητες που σχετίζονται με την *αγροτική παραγωγή*, όπως και με την προστασία και ανάδειξη του φυσικού και ανθρωπογενούς αγροτικού τοπίου.

Σημειώνεται ότι σε όλη τη ΖΑΤ προβλέπεται δόμηση με την ίδια αρτιότητα και χωρίς διαφοροποίηση αναλογικά με τα χαρακτηριστικά της περιοχής. Ενδεικτικά, υπαρκτός είναι ο κίνδυνος μη αναστρέψιμης αλλαγής των χρήσεων της πρώην λίμνης Αγουλινίτσας από την προβλεπόμενη δόμηση εκτάσεων αλλά και από δραστηριότητες όπως η αποστράγγιση και η άρδευση που δεν έχουν περιληφθεί στη ζώνη ΠΠΦ-2α και βρίσκονται στη ΖΑΤ. Σε κάθε περίπτωση η δόμηση προκρίνεται χωρίς να έχουν εκτιμηθεί δεόντως οι επιπτώσεις, κατά τις προβλέψεις της οδηγίας 92/43/ΕΚ.

Η οργανωμένη οικιστική ανάπτυξη με διατήρηση του αγροτικού τοπίου θα διασφαλίζει τη βάση για αειφορική ανάπτυξη ενός της προστατευόμενης περιοχής. Συνεπώς το **Άρθρο 3, Β.2, εδ. 11**. προτείνεται να διατυπωθεί ως εξής: *«Η επέκταση των ορίων νομίμως υφιστάμενων οικισμών, εφόσον δεν επεκτείνονται μέσα στις Περιοχές Προστασίας της Φύσης (ΠΠΦ), στους Προστατευόμενους Φυσικούς Σχηματισμούς(ΠΦΣ) και στις Αγροτικές Γαίες Υψηλής Παραγωγικότητας(κατόπιν γνωμοδοτήσεως των ΠΕΧΩΠ των ΔΑΟΚ), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία».*

Επιπλέον, το άρθρο 3, παρ. Β.2 εδ. 4 πρ, προτείνεται να διατυπωθεί ως εξής: *«Η κατασκευή νέων και συντήρηση – εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων έργων υποδομής της (π.χ. αγροτικές οδοί, άρδευση, αποστράγγιση, γεωργικές αποθήκες, βιοτεχνίες επεξεργασίας και τυποποίηση αγροτικών προϊόντων χαμηλής όχλησης, με δυνατότητα παραγωγής ΠΟΠ της περιοχής αυτής κ.λ.π)... »*

Στη ΖΑΤ δεν διατυπώνεται διαφοροποίηση των όρων και επιτρεπόμενων χρήσεων ανάλογες με τα χαρακτηριστικά των ΠΠΦ, με τις οποίες οι εκτάσεις που εντάσσονται στη ΖΑΤ, γειτνιάζουν και ειδικά όταν γειτνιάζουν με το τμήμα της παραλίας που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό της φωλεοποίησης.

Στο εν λόγω άρθρο θα πρέπει να προστεθεί πρόβλεψη σχετικά με τη μείωση της φωτορύπανσης στην παραλία ωτοκίας, η οποία αποτελεί απειλή για την θαλάσσια χελώνα. Προτείνουμε να επιτρέπονται οι νέες εστίες φωτός (δημόσιες, κοινοτικές και ιδιωτικές) εφόσον δεν είναι ορατές από οποιοδήποτε σημείο της παραλίας ωτοκίας. Ο τεχνητός

φωτισμός των νέων κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων να μην είναι απευθείας ορατός από οποιοδήποτε σημείο του βιοτόπου αναπαραγωγής.

Επίσης, η εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, λαμβάνοντας υπόψη τα κάτωθι:

1. Τις διατάξεις του ν. 4351/2015 (Α' 164), όπου ορίζεται η έννοια των βοσκήσιμων γαιών (βοσκοτόπων) -«...οι οποίες μπορεί να εκτείνονται και σε παραλίμνια ή παραποτάμια οικοσυστήματα, όπου αναπτύσσεται υδροχαρής βλάστηση-.

2. Το γεγονός ότι:

Α. Η βόσκηση στους υγροτόπους αποτελεί πρακτική που συνδυάζει την κτηνοτροφία ως παραγωγική δραστηριότητα με τη διαχείριση της βλάστησης, η οποία είναι αναγκαία για τη διατήρηση και προστασία ενδιαιτημάτων σημαντικών για την άγρια ζωή. Επίσης, συχνά χρησιμοποιείται διεθνώς ως μέσο για τη διαχείριση της βλάστησης σε τέτοιες περιοχές με στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας (προστατευομένων ειδών) , υπό συγκεκριμένες βεβαίως προϋποθέσεις και σχεδιασμό.

Β. Τα υγρά λιβάδια είναι απαραίτητα για την οικολογική ισορροπία παραλίμνιων και παραποτάμιων οικοτόπων και αποτελούν σημαντικούς χώρους διατροφής πολλών απειλούμενων ειδών πτηνών, ενώ η έκταση αυτών και η διαχείριση των καλαμιώνων μπορεί να εξυπηρετεί περιβαλλοντικούς και οικονομικούς – παραγωγικούς στόχους και τέλος,

Γ. Οι υγροτοπικές παραλίμνιες ή παραποτάμιες περιοχές ως χώρος βόσκησης των αγροτικών ζώων μπορεί είναι ιδιαίτερα ελκυστικές, καθώς διαθέτουν υψηλή ποικιλότητα, ποσότητα και ποιότητα βοσκήσιμης ύλης σε σχέση με τους ξηρούς ημιορεινούς και ορεινούς βοσκοτόπους, μεγαλύτερη διαθεσιμότητα νερού και ευκολότερη πρόσβαση σε αυτό, ενώ το έδαφος είναι ομαλό.

Πρότεινε:

1. Να αλλάξει η διατύπωση όπου αναφέρεται ο όρος βόσκηση ως εξής: *Η βόσκηση ως μέσο διαχείρισης των ενδιαιτημάτων, κατόπιν εκπόνησης και έγκρισης διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4351/2015 (Α' 164). Μέχρι την έγκριση του διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης, η χρήση της βοσκής ασκείται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις μετά από γνώμη της υπηρεσίας διοίκησης της περιοχής προστασίας της φύσης και*

2. Να επιτραπεί με την ίδια ως άνω διατύπωση η βόσκηση στα τμήματα ΠΦΣ–4β και ΖΑΤ.

Άρθρο 5 – Διοίκηση Περιοχής Προστασίας της Φύσης

Προτείνουμε να προστεθεί και ο όρος «Διαχείριση» στον τίτλο του άρθρου, βάσει της παρ.1 άρθρο 9 του ν.3937/2011 «... η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών μπορεί να ανατίθεται σε δημόσιες υπηρεσίες...»

Η πρόβλεψη της ανάθεσης της διοίκησης και διαχείρισης της περιοχής στη Δ/ση ΠΕΧΩΣ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου ενέχει μεγάλο βαθμό ασάφειας και χρήζει περαιτέρω διευκρινίσεων στον τρόπο που θα υλοποιηθεί προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της. Συγκεκριμένα, η εν λόγω περιοχή ανήκει στη χωρική αρμοδιότητα δύο Δ/σεων ΠΕΧΩΣ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Το μεγαλύτερο τμήμα της έκτασης της περιοχής ανήκει στη χωρική αρμοδιότητα της Δ/ση ΠΕΧΩΣ Δυτικής Ελλάδας, ενώ το υπόλοιπο ανήκει στην Δ/ση ΠΕΧΩΣ της Πελοποννήσου. Επιπλέον υπάρχουν δραστηριότητες της παραγράφου 6 οι οποίες για λόγους θεσμικούς, κύρους αλλά και διασφάλισης της αποτελεσματικότητάς τους, χρήζουν είτε συνεργασίας και συνδρομής άλλων υπηρεσιών της Α.Δ. ή άλλων υπηρεσιών είτε διαχείρισής τους σε επίπεδο ανώτερο από εκείνο της Διεύθυνσης. Οπότε θεωρούμε ότι η

αρμοδιότητα θα πρέπει να ανατεθεί σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης με την πρόβλεψη να ορίσει ο Συντονιστής, και μέχρι τον ορισμό του ο ασκών χρέη Γενικού Γραμματέα, την αρμόδια ή τις αρμόδιες υπηρεσιακές μονάδες που από κοινού θα την ασκήσουν.

Σε κάθε περίπτωση η Επιτροπή διαπιστώνει ότι θα πρέπει να διευκρινίζεται και να περιγράφεται με σαφήνεια, στο Π.Δ. ή στο Σχέδιο Διαχείρισης, το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και δράσεων που περιγράφονται στην παρ. 6 ώστε η διοίκηση, διαχείριση, παρακολούθηση και φύλαξη της περιοχής να είναι αποτελεσματική.

Στην προβλεπόμενη στο άρθρο συμβουλευτική επιτροπή, θα πρέπει να προβλεφθεί συμμετοχή όλων των συναρμόδιων υπηρεσιών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, καθώς και του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και να προβλεφθεί και θέση επιστημονικού συμβούλου σχετικού με το προστατευτέο αντικείμενο.

Για την προβλεπόμενη ανάθεση της διοίκησης και διαχείρισης στην Δ/ση ΠΕΧΩΣ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, εκφράστηκε διαφορετική άποψη από την εκπρόσωπο των περιβαλλοντικών οργανώσεων, Δρ. Ιόλη Χριστοπούλου, η οποία περιγράφεται αναλυτικότερα στο παράρτημα που παρατίθενται ως έχουν οι γνώμες ανά μέλος, ωστόσο η απόψη της συμπίπτουν ως προς την ανάγκη τουλάχιστον των ανωτέρω αποσαφηνίσεων, διευκρινίσεων και βελτιώσεων.

Άρθρο 7, παράγραφος 3, εδάφιο στ- γενικές διατάξεις

Προτείνεται η απάλειψη του εδάφιου που αφορά στην "αμμοληψία και χαλικοληψία από τις κοίτες και εκβολές των ποταμών για την αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών (π.χ. αντιμετώπιση πλημμυρικών φαινομένων)".

Άρθρο 7, παράγραφος 3, εδάφιο -κ-: Είναι απαραίτητο να συμπληρωθεί το εδάφιο ως εξής: κ) Η συντήρηση, επισκευή, ανάδειξη και αναστήλωση ιστορικών, θρησκευτικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων, καθώς και οι αρχαιολογικές ανασκαφές - έρευνες, εφόσον έχει εκδοθεί η απαραίτητη άδεια από τις καθ' ύλην αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ και από τους κατά περίπτωση αρμόδιους για το φυσικό αντικείμενο φορείς.

Άρθρο 7, παράγραφος 5: Η παράγραφος 5 αναφέρεται αποκλειστικά σε κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους, μη λαμβάνοντας υπόψη τους υφιστάμενους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία που δεν έχουν ακόμα κηρυχθεί, αλλά και τις περιοχές που βάσει τεκμηριωμένων ενδείξεων παρουσιάζουν αρχαιολογικό ενδιαφέρον και πρέπει να ελέγχονται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ. Κατόπιν τούτου, κρίνεται απαραίτητο η παρ. 5 του άρθρου 7 να αντικατασταθεί με την ακόλουθη: «5. "Για περιοχές όπου εντοπίζονται αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία, καθώς και εν γένει για τις περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, εφαρμόζονται και ισχύουν διατάξεις του Ν. 3028/2002 "Για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς". Για την αδειοδότηση και εκτέλεση οποιουδήποτε έργου ή δραστηριότητας εντός ή πλησίον των ως άνω περιοχών απαιτείται η εξασφάλιση της σύμφωνης γνώμης των αρμοδίων Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.»

Επιπλέον, η εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων αναφορικά με την παράγραφο 7α του άρθρου 7, τοποθετήθηκε ως εξής:

Επειδή η υδατοκαλλιέργεια είναι ένας στρατηγικός τομέας για τη χώρα και τόσο η ευρωπαϊκή στρατηγική (νέα Κοινή Αλιευτική Πολιτική) όσο και ο εθνικός σχεδιασμός αποσκοπούν στη βιώσιμη ανάπτυξή του, θα πρέπει:

- ✓ Να προβλέπεται η διατήρηση υφιστάμενων και νομίμως λειτουργουσών μονάδων υδατοκαλλιέργειας, καθώς και η δυνατότητα εκσυγχρονισμού και βιώσιμης λειτουργίας αυτών.
- ✓ Να προβλέπεται επίσης η δυνατότητα μελλοντικής άσκησης της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας, εφόσον αυτή δεν έρχεται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας της περιοχής, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης των υδατοκαλλιεργειών και τις διατάξεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- ✓ Να εξαιρεθούν οι εγκαταστάσεις υδατοκαλλιέργειας της απαγόρευσης που προβλέπεται στην παράγραφο 7α του άρθρου 7. Σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης των υδατοκαλλιεργειών, δεν αποκλείεται η ίδρυση μονάδων υδατοκαλλιέργειας ακόμη και σε περιοχές του δικτύου NATURA 2000.

Επιπλέον, σε ό,τι αφορά την υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα:

1. Υπάρχει νόμιμα εγκατεστημένη μονάδα υδατοκαλλιέργειας σε χερσαίες εγκαταστάσεις στο Επιτάλιο. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να εξασφαλιστεί η συνέχιση της λειτουργίας της υφιστάμενης μονάδας καθώς και η δυνατότητα εκσυγχρονισμού αυτής καθώς και η μελλοντική άσκηση υδατοκαλλιέργειας στη χερσαία περιοχή.

2. Στον Κυπαρισσιακό Κόλπο, στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών δεν προβλέπεται Περιοχή Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΑΥ). Όμως δεν αποκλείεται η πιθανότητα αιτήματος σημειακής χωροθέτησης και δεν αποκλείεται και η μελλοντική λειτουργία μονάδων σε κλωβούς ανοιχτής θαλάσσης, σαφώς πέραν της ισοβαθούς των 50μ. Δεν υπάρχει λόγος να αποκλειστεί η μελλοντική ανάπτυξη μονάδων υδατοκαλλιέργειας στην περιοχή δεδομένου και του γεγονότος ότι η εγκατάσταση αυτών θα αξιολογηθεί στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας (περιβαλλοντικής, χωροταξικής κλπ.).

3. Να μην αποκλειστούν οι ήπιες μορφές εκτατικής υδατοκαλλιέργειας που διενεργούνταν παραδοσιακά στην περιοχή.

Η πρόταση αυτή συζητήθηκε εκτενώς και δεν έγινε δεκτή από την πλειοψηφία των μελών της Επιτροπής, καθώς κρίθηκε ότι το ως άνω ΕΠΣΧΑΑ δεν καθορίζει Περιοχή Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών στον Κυπαρισσιακό Κόλπο ενώ παράλληλα δεν υπάρχει αναπτυγμένη αυτή η δραστηριότητα στην περιοχή.

Παράρτημα II – Εξειδικευμένα μέτρα διαχείρισης

Για το σύνολο της παραλιακής ζώνης από τον Αλφειό μέχρι την Κυπαρισσία, προβλέπεται διαχείριση με ενιαίο τρόπο, μη αναγνωρίζοντας τις διαφοροποιήσεις που υπάρχουν σε διάφορα τμήματα της παραλίας και το γεγονός ότι η μεγαλύτερη πυκνότητα των φωλεών της θαλάσσιας χελώνας συγκεντρώνεται στο τμήμα της ΠΠΦ-1β που βρίσκεται μεταξύ του ποταμού Νέδα προς βορρά και του ποταμού Αρκαδικού (ή ρέματος Περιστεριάς) προς νότο (μήκους 9,5 χλμ. περίπου) (82% των φωλεών), ενώ μικρότερο είναι το ποσοστό στην ΠΠΦ-1α (μήκους 35 χλμ. περίπου) όπου γίνεται το 13% των φωλεών του Κόλπου, στο τμήμα, ενώ στο τμήμα Αρκαδικός προς βορρά έως το ακρωτήριο Κούνελος (νότια της Κυπαρισσίας) προς νότο καταγράφεται μόλις το 5% των φωλεών του Κόλπου.

Ειδικότερα σε ότι αφορά το βόρειο τμήμα της ΠΠΦ-1β δηλ. το παράκτιο τμήμα από Νέδα προς βορρά μέχρι το ρέμα Μπραζέρι προς νότο, όπου ουδέποτε έχει παραχωρηθεί τμήμα του αιγιαλού για τοποθέτηση επίπλων θαλάσσης ούτε υπήρξε ανάλογο αίτημα για τέτοιου είδους παραχωρήσεις τμημάτων αιγιαλού σε επιχειρήσεις, οι εν λόγω προβλέψεις του σχεδίου Π.Δ. (π.χ. άκρως γενικά και αόριστα προβλέπεται η παραχώρηση του αιγιαλού έως το 30% του εμβαδού του) οδηγούν με βεβαιότητα στην μελλοντική αύξηση των οχλήσεων προς το προστατευόμενο είδος και στην ολοκληρωτική υποβάθμιση του πυρήνα βιοτόπου της χελώνας, και ουδόλως συνάδουν με τα αναφερόμενα στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Προτείνεται να μην επιτραπεί η δυνατότητα παραχώρησης τμημάτων αιγιαλού στο βόρειο τμήμα της ΠΠΦ-1β, δηλ. στο παράκτιο τμήμα από Νέδα προς βορρά μέχρι το ρέμα Μπραζέρι προς νότο (δηλαδή στο παράκτιο τμήμα που βρίσκεται εμπροσθεν της ΠΠΦ-2γ), για λειτουργία επιχειρήσεων θαλάσσιας αναψυχής και τοποθέτηση επίπλων θαλάσσης.

Ο καθαρισμός της ακτής με βαρέα μηχανικά μέσα έχει καταστροφικά αποτελέσματα για την αμμοθινική βλάστηση και ειδικά για την εξέχουσας λειτουργικής σημασίας πρώτη γραμμή κινούμενων θινών η οποία προστατεύει όλο το υπόλοιπο αμμοθινικό σύστημα. Προτείνεται η απαγόρευση του καθαρισμού της ακτής με βαρέα μηχανικά μέσα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Να προστεθεί 5^η παράγραφος με την ακόλουθη διατύπωση:

5. Στην θαλάσσια περιοχή που ορίζεται από το παρόν Π.Δ. απαγορεύεται η αλιεία με χρήση κάθε μορφής συρόμενων αλιευτικών εργαλείων, σε βάθη μικρότερα των 50 μέτρων.

Για την ως άνω πρόταση η εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης διατύπωσε ένσταση σύμφωνα με τα ως άνω σημειωθέντα.

ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- PHITOS, D., STRID, A., SNOGERUP, S. and GREUTER, W., 1995. The Red Data Book of rare and threatened plants of Greece. Athens: World Wide Fund for Nature.

-**Μέττος, Α. και Περισσράτης, Κ.**, 2000. Καθορισμός αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού στην περιοχή Ζαχάρως Ν. Ηλείας. Ι.Γ.Μ.Ε. Δ/ση Γεωλογίας και Γεωλογικών Χαρτογραφήσεων, Υπηρεσία υποθαλάσσιας Γεωλογίας.

-Ghionis G., Poulos S.E., Gialouris P. & Giannopoulos Th., 2004. Recent morphological evolution of the deltaic coast of R. Alfios, due to natural processes and human impact. Proceedings of the 7th PanHellenic Geographical Congress, Mytilini, 14-17/10/2004, A, 302-308.

-**Μαρουκιάν Χ. κ.ά.**, 2004. Μελέτη προσδιορισμού της ακτογραμμής, της οριογραμμής του αιγιαλού και του παλαιού αιγιαλού στην περιοχή Κακόβατου-Σχίνων-Ζαχάρως (Νότιος

Κυπαρισσιακός Κόλπος) Τομέας Γεωγραφίας & Κλιματολογίας, Τμήμα Γεωλογίας, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

-Γκιώνης Γ., Πούλος Σ.Ε., Γιαλούρης Π., και Γιαννόπουλος Θ., 2004. Η σύγχρονη μορφολογική εξέλιξη του δέλτα του Αλφειού, ως αποτέλεσμα των φυσικών διεργασιών και της ανθρώπινης παρέμβασης. Πρακτικά 7ου Πανελληνίου Γεωγραφικού Συνεδρίου, 14-17/10/2004, Μυτιλήνη, τομ. Α, σελ. 302-308.

-Kraft, J.C., Rapp, G., Gifford, J.A., Aschenbrenner, S.E., 2005. Coastal chance and archaeological settings in Elis. *Hesperia*, 74 (1), pp. 1-39.

- SoHelME, 2005. State of the Hellenic Marine Environment. E. Papathanassiou & A. Zenetos (eds) , HCMR Publ., 360 pp, Chapter VI.3. BENTHIC MACROPHYTES: MAIN TRENDS IN DIVERSITY AND DISTRIBUTION

-Poulos S., Alexandrakis G., Paramana T. and Karditsa A., 2007. Tsunamis affecting Greece in ancient and modern times. *Ocean Challenge*, 15(1), 31-3.

ΦΟΙΤΟΣ, Δ., ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Θ. και ΚΑΜΑΡΗ, Γ. (Επιμ. Εκδ.), 2009. Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας. Ε.Β.Ε. Αθήνα, 2009.

-Vött A, Brückner H, Brockmüller S, Handl M, Maya SM, Gaki-Papanastassiou K, Herd R, Lang F, Maroukian H, Nelle O, Papanastassiou D., 2009. Traces of Holocene tsunamis across the Sound of Lefkada, NW Greece. *Global Planet Change* 66:112-128

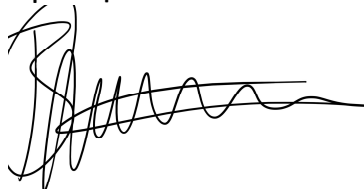
-Poulos S.E., Gaki-Papanastassiou K., Gialouris P., Ghionis G., Maroukian H., 2012. A geomorphological investigation of the formation and evolution of the Kaiafas sand-dune field (Κυπαρισσιακός Gulf, Ionian Sea, eastern Mediterranean) in the Late Holocene. *Environmental Earth Science*, 66 (3), 955-966

-Ghionis G., Poulos S.E. and Karditsa A., 2013. Deltaic coastline retreat due to dam construction: The case of the River Alfios mouth area (Κυπαρισσιακός Gulf, Ionian Sea). *Journal of Coastal Research*, 65(SI), 2119-2124

-Γεωργίου Κ., Δεληπέτρου Π., Πούλος Σ., Γκιώνης Γ., Αλεξόπουλος Ι., 2013. Επιστημονική έκθεση για το γεωπεριβάλλον, τους χερσαίους οικοτόπους και τη χλωρίδα των περιοχών του δικτύου NATURA 2000 GR2330005, GR2550005 και GR2330008. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 179 σελ.

-Ιωακείμ Χ. κ.ά., 2015. Γεωλογική Μελέτη Καθορισμού Οριογραμμών Αιγιαλού Και Παλαιού Αιγιαλού στην Παράκτια Περιοχή Σχίνων-Κακόβατου, Π.Ε. Ηλείας, Περιφέρειας Δυτ. Ελλάδας. ΙΓΜΕΜ, Αθήνα.

Για την επιτροπή ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ 2000

Δρ Βασίλης Λυκούσης
Πρόεδρος της επιτροπής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΦΥΣΗ 2000

α) Αλεξάνδρα Σαλίχου – Καλλιόπη Φλώρου

Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

1. Παρατηρήσεις επί του σχεδίου Π.Δ. με θέμα:

«Χαρακτηρισμός των χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών των «GR2330005: Θίνες και παραλιακό Δάσος Ζαχάρως, Στροφυλιά, Κακόβατος», «GR2330008: Θαλάσσια περιοχή Κόλπου Κυπαρισσίας: Ακρ. Κατάκολο - Κυπαρισσία» και «GR2550005: Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι – Κυπαρισσία)» και της ευρύτερης περιοχής τους, ως «Περιοχή Προστασίας της Φύσης», καθορισμός ζωνών προστασίας, καθορισμός χρήσεων, όρων και περιορισμών δόμησης και σύσταση αρμόδιου οργάνου διαχείρισης και διοίκησής του»

1. Προοίμιο Σχεδίου ΠΔ

Θεωρείται κρίσιμο να περιληφθεί στο προοίμιο του σχεδίου και ο Ν. 3028/2002 "Για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς" (ΦΕΚ 153/Α/2002)

2. Άρθρο 3, Ενότητα Β "Περιφερειακή Ζώνη Προστασίας", υποενότητα Β.1.1., εδάφια -α-, -β-, -γ-, -δ- και -στ-:

- Το εδάφιο -α- είναι απαραίτητο να συμπληρωθεί ως ακολούθως εφόσον πρόκειται για αρχαιολογικό χώρο και προκειμένου να συνάδει και να μην αντίκειται στην Αρχαιολογική Νομοθεσία (οι συμπληρώσεις με κόκκινο):

α) Η χρήση των εξωτερικών εγκαταστάσεων και των δύο πρόσθιων θαλάμων του σπηλαίου, που χρησιμοποιούνται ως ιαματικά λουτρά, από την ανατολή έως τη δύση του ηλίου εφόσον εξασφαλιστεί η σύμφωνη γνώμη των αρμοδίων Υπηρεσιών του ΥΠΠΟΑ.

- Το εδάφιο -β- είναι απαραίτητο να συμπληρωθεί ως ακολούθως εφόσον πρόκειται για αρχαιολογικό χώρο και προκειμένου να συνάδει και να μην αντίκειται στην Αρχαιολογική Νομοθεσία (οι συμπληρώσεις με κόκκινο):

β) Ο ήπιος φωτισμός των πρόσθιων θαλάμων του σπηλαίου στα σημερινά επίπεδα μέχρι τη δύση του ηλίου εφόσον εξασφαλιστεί η σύμφωνη γνώμη των αρμοδίων Υπηρεσιών του ΥΠΠΟΑ.

- Το εδάφιο -γ- είναι απαραίτητο να συμπληρωθεί ως ακολούθως εφόσον πρόκειται για αρχαιολογικό χώρο και προκειμένου να συνάδει και να μην αντίκειται στην Αρχαιολογική Νομοθεσία (οι συμπληρώσεις με κόκκινο):

γ) Οι εργασίες στερέωσης ~~συντήρησης~~ και ενίσχυσης των τοιχωμάτων του σπηλαίου και του υπερκείμενου βραχώδους όγκου, καθώς και ~~οι επισκευές, οι καθαυρέσεις και οι επεμβάσεις-βελτιώσεις των υφιστάμενων λουτρικών εγκαταστάσεων, στους δύο πρόσθιους θαλάμους του σπηλαίου, κατ' εφαρμογή ειδικών μελετών, εγκεκριμένων από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.~~

- Το εδάφιο -δ- είναι απαραίτητο να συμπληρωθεί ως ακολούθως εφόσον πρόκειται για αρχαιολογικό χώρο και προκειμένου να συνάδει και να μην αντίκειται στην Αρχαιολογική Νομοθεσία (οι συμπληρώσεις με κόκκινο):

δ) Κατ' εξαίρεση, η είσοδος στους λοιπούς χώρους του σπηλαίου πλην των δύο πρόσθιων θαλάμων του σπηλαίου, εφόσον εξασφαλιστεί η σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Υπηρεσίας του ΥΠΠΟΑ και

μετά από γνωμοδότηση της υπηρεσίας διοίκησης της περιοχής προστασίας της φύσης, για τη διεξαγωγή επιστημονικών εργασιών που αποσκοπούν στη διατήρηση των χαρακτηριστικών τους και την παρακολούθηση των πληθυσμών των νυχτερίδων.

- **Το εδάφιο -στ-** είναι απαραίτητο να συμπληρωθεί ως ακολούθως εφόσον πρόκειται για αρχαιολογικό χώρο και προκειμένου να συνάδει και να μην αντίκειται στην Αρχαιολογική Νομοθεσία (οι συμπληρώσεις με κόκκινο):

στ) Η υλοποίηση έργων προστασίας από κατολισθήσεις και έργων ευστάθειας πρηνών, κατόπιν έγκρισης των αρμοδίων Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

3. Άρθρο 5, παράγραφος 3:

Θεωρείται ιδιαιτέρως κρίσιμο και σημαντικό, στην Συμβουλευτική Επιτροπή που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρ. 5 να προβλέπεται και η συμμετοχή εκπροσώπου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

4. Άρθρο 7, παράγραφος 3, εδάφιο -κ-:

Το εδάφιο κ της παρ. 3 του άρ. 7 είναι απαραίτητο να συμπληρωθεί ως ακολούθως προκειμένου να συνάδει και να μην αντίκειται στην Αρχαιολογική Νομοθεσία (οι συμπληρώσεις με κόκκινο):

κ) Η συντήρηση, επισκευή, ανάδειξη και αναστήλωση ιστορικών, θρησκευτικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων, καθώς και οι αρχαιολογικές ανασκαφές - έρευνες, εφόσον έχει εκδοθεί η απαραίτητη άδεια από τις καθ' ύλην αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ και από τους κατά περίπτωση αρμόδιους για το φυσικό αντικείμενο φορείς.

5. Άρθρο 7, παράγραφος 5:

Η παράγραφος 5 αναφέρεται αποκλειστικά σε κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους, μη λαμβάνοντας υπόψη τους υφιστάμενους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία που δεν έχουν ακόμα κηρυχθεί, αλλά και τις περιοχές που βάσει τεκμηριωμένων ενδείξεων παρουσιάζουν αρχαιολογικό ενδιαφέρον και πρέπει να ελέγχονται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ. Κατόπιν τούτου, κρίνεται **απαραίτητο** η παρ. 5 του άρθρου 7 να αντικατασταθεί με την ακόλουθη:

5. "Για περιοχές όπου εντοπίζονται αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία, καθώς και εν γένει για τις περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, εφαρμόζονται και ισχύουν διατάξεις του Ν. 3028/2002 "Για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς". Για την αδειοδότηση και εκτέλεση οποιουδήποτε έργου ή δραστηριότητας εντός ή πλησίον των ως άνω περιοχών απαιτείται η εξασφάλιση της σύμφωνης γνώμης των αρμοδίων Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού."

β) Υποπλοίαρχος Λ.Σ. Ζώμπος Ιωάννης

Διεύθυνση Προστασίας Θαλασσίου Περιβάλλοντος
Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής
Υπουργείο Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής

Αναφορικά με την έκφραση γνώμης του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (ΥΝΑΝΠ) επί του αναδιαμορφωμένου σχεδίου Π.Δ.

«Χαρακτηρισμός των χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών των «GR2330005: Θίνες και παραλιακό δάσος Ζαχάρως, Στροφυλιά, Κακόβατος»,

«GR2330008: Θαλάσσια περιοχή Κόλπου Κυπαρισσίας: Ακρ. Κατάκολο - Κυπαρισσία» και «GR2550005: Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι – Κυπαρισσία)»

και της ευρύτερης περιοχής τους, ως «Περιοχή Προστασίας της Φύσης», καθορισμός ζωνών προστασίας, καθορισμός χρήσεων, όρων και περιορισμών δόμησης και σύσταση αρμόδιου οργάνου διαχείρισης και διοίκησής του», στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, σας ενημερώνουμε ότι

δεν έχει κατ' αρχήν αντίρρηση επί αυτού, καθώς έπειτα από εσωτερική διαβούλευση των συναρμόδιων Υπηρεσιών του ΥΝΑΝΠ δεν υπήρχαν

παρατηρήσεις - σχόλια επ' αυτού, εκτός της Διεύθυνσης Λιμενικών και Κτιριακών Υποδομών, η οποία ανέφερε τα εξής:

«1. Με δεδομένα:

α) τη σαφή εξαίρεση από τις απαγορεύσεις του προωθούμενου Π.Δ. των έργων και δραστηριοτήτων που υφίστανται και λειτουργούν νομίμως (αρθ. 7 παρ.1α) και

β) τη δυνατότητα συντήρησης και εκσυγχρονισμού νομίμως υφιστάμενων εγκαταστάσεων (αρθ. 7 παρ.3ν)

το εν θέματι σχέδιο Π.Δ. για την προστασία του κόλπου της Κυπαρισσίας δε δημιουργεί πρόβλημα στη λιμενική δραστηριότητα της περιοχής.

2. Όσον αφορά δε στην παράγραφο Α.3. (3) του άρθρου 3 η Υπηρεσία μας προτείνει την αντικατάσταση της λέξης «Οργανισμούς» (σελ.8, γραμμή 12) με τη λέξη «Φορείς».»

γ) Καθ. Μαρία Πανίτσα και Πηνελόπη Δεληπέτρου

Πανεπιστήμιο Πατρών-Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών/Γν. Αντικείμενο Βοτανική

Στις δύο χερσαίες περιοχές του δικτύου Φύση 2000, GR2330005, GR2550005 που υπάρχουν στην περιοχή του Κυπαρισσιακού έχουν χαρτογραφηθεί είκοσι (20) τύποι οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ από τους οποίους οι 2250, 2270, 7210, 7230, 6220 και 1150 είναι προτεραιότητας για προστασία. Επίσης έχουν καταγραφεί 29 σημαντικά είδη φυτών από τα οποία πέντε είναι ενδημικά της Πελοποννήσου και 11 Ελληνικά ενδημικά είδη, ενώ οκτώ (8) θεωρούνται σπάνια σύμφωνα με τα Βιβλία Ερυθρών Δεδομένων της Ελλάδας (Phitos et al. 1995, Φοίτος κ.α. 2009) και δώδεκα (12) προστατεύονται σύμφωνα με το Π.Δ.67/1981.

Τα αμμοθινικά οικοσυστήματα στην περιοχή αναφοράς συγκαταλέγονται μεταξύ των περισσότερο εκτεταμένων από πλευράς μήκους και πλάτους, συνεχόμενων συστημάτων στην Ελλάδα και διαθέτουν ποικιλία φυτοκοινοτήτων και ειδών. Η μεγάλη έκτασή τους παίζει σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της συνολικά καλής κατάστασής τους, καθώς τα συστήματα παρουσιάζουν ανθεκτικότητα και αναταξιμότητα στις τοπικές υποβαθμίσεις λόγω ανθρωπογενών πιέσεων.

Οι εμβρυακές κινούμενες θίνες (τύπος οικοτόπου με κωδικό 2110) συνιστούν το πρώτο στάδιο ανάπτυξης των θινών στην ζώνη πρωτογενούς βλάστησης και αναπτύσσονται σε όλους τους παράκτιους τομείς της περιοχής αναφοράς. Οι λευκές κινούμενες θίνες με *Ammophila arenaria*, (τύπος οικοτόπου με κωδικό 2120) που συνήθως σχηματίζονται πίσω από τις εμβρυακές θίνες, αποτελούν το άριστο στάδιο ανάπτυξης των θινών στην ζώνη πρωτογενούς βλάστησης και αναπτύσσονται στα μεγάλα πλάτους πεδία, στους τομείς του Νεοχωρίου, του Καϊάφα και της Αγουλινίτσας. Σύμφωνα με την επιστημονική έκθεση των Γεωργίου κ.α. (2013) η κατάσταση διατήρησης του οικοτόπου είναι άριστη έως καλή στην πλειοψηφία των θέσεων όπου απαντά αν και είναι μέτρια ή υποβαθμισμένη στην Αγουλινίτσα, όπου τμήμα του οικοτόπου έχει υποστεί κατάτμηση λόγω των κατασκευών ή έχει περιφραχθεί. Επίσης, σε λίγες θέσεις παρατηρείται τοπική υποβάθμιση κυρίως λόγω των δρόμων και των μονοπατιών στην άμμο.

Από τους τύπους οικοτόπων προτεραιότητας της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ αξίζει να αναφέρουμε τους ακόλουθους:

- ✓ Τον οικοτόπο με κωδικό 2250* στον οποίο αντιστοιχούν οι κοινότητες σκληρόφυλλων θάμνων που χαρακτηρίζονται από τη συμμετοχή ειδών του γένους *Juniperus* (άρκευθος) και αναπτύσσονται πίσω από την πρόσθια θίνα (σπανιότερα υπάρχουν κοινότητες στην κορυφή της πρόσθιας θίνας) στη δευτερογενή ή τριτογενή ζώνη βλάστησης.
- ✓ Τον οικοτόπο με κωδικό 2270* για τον οποίο ο κόλπος της Κυπαρισσίας αποτελεί μία από τις τέσσερις θέσεις στην Ελλάδα και εκείνη με τη μεγαλύτερη έκτασή του. Σε αυτόν αντιστοιχούν τα φυσικά ή ημι-φυσικά δάση με *Pinus pinea* (κουκουναριά) ή/και *Pinus halepensis* (χαλέπιος πεύκη) που αναπτύσσονται σε σταθεροποιημένες οπίσθιες θίνες στην τριτογενή ζώνη βλάστησης εντάσσονται στον κωδικό. Το δάσος είναι σχεδόν συνεχόμενο από το Βουνάκι έως τον Καϊάφα και την Αγουλινίτσα, με μικρές διακοπές κυρίως στο Γιαννιτσοχώρι, τη Ζαχάρω και τον Κακόβατο.
- ✓ Τον οικοτόπο με κωδικό 7210* στον οποίο αντιστοιχούν τα ασβεστούχα έλη (αλκαλικοί τυρφώνες) που χαρακτηρίζονται από την επικράτηση του είδους *Cladium mariscus* του οποίου οι κοινότητες σε τυρφώνες είναι σπάνιες και μικρής έκτασης σε όλη την Ευρώπη. Στο υγροτοπικό οικοσύστημα της Αγουλινίτσας παρατηρήθηκε επικράτηση του *Cladium mariscus* σε μικρής έκτασης θέσεις, στις παρυφές ή σε κεντρικά σημεία μεγαλύτερων εκτάσεων με καλάμινες. Σημειώνουμε ότι στη χλωριδική σύνθεση συμμετέχει το είδος *Carex acuta* το οποίο δεν είναι συχνό στην Ελλάδα.
- ✓ Τον οικοτόπο με κωδικό 7230* στον οποίο αντιστοιχούν οι αλκαλικοί τυρφώνες που χαρακτηρίζονται από την επικράτηση άλλων ειδών εκτός του *Cladium mariscus*.

- ✓ Τον οικοτόπο με κωδικό 6220* στον οποίο αντιστοιχούν τα στεππόμορφα λιβάδια με το αγρωστώδες *Hyparrhenia hirta* που παρατηρούνται στην περιοχή GR2330005 στο όρος Λάπιθας και στις παρυφές του στην περιοχή της Αγουλινίτσας, και
- ✓ Τον οικοτόπο με κωδικό 1150* στον οποίο αντιστοιχούν οι υφυδατικές μακροφυτικές κοινότητες με *Ruppia* spp. και *Zannichelia* spp. που παρατηρήθηκαν στην Αγουλινίτσα και αναπτύσσονται σε αλμυρές λεκάνες με την προϋπόθεση ότι προέρχονται από μετασχηματισμένες σήμερα παλαιές λιμνοθάλασσες ή παράκτια έλη.

Στο πλαίσιο του γνωστικού μας αντικειμένου, μέσω αυτής της πολύ συνοπτικής αναφοράς στους σημαντικούς τύπους οικοτόπων και στα είδη φυτών της περιοχής, προτείνουμε σχετικά με το σχέδιο Π.Δ. τα ακόλουθα:

1. Παράρτημα II. Εξειδικευμένα μέτρα διαχείρισης. Παράγραφος 3

Ο καθαρισμός της ακτής με βαρέα μηχανικά μέσα έχει καταστροφικά αποτελέσματα για την αμμοθινική βλάστηση και ειδικά για την εξέχουσας λειτουργικής σημασίας πρώτη γραμμή κινούμενων θινών η οποία προστατεύει όλο το υπόλοιπο αμμοθινικό σύστημα. Προτείνεται η απαγόρευση του καθαρισμού της ακτής με βαρέα μηχανικά μέσα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

2. Παράρτημα II. Εξειδικευμένα μέτρα διαχείρισης. Προσθήκη παραγράφου

Σε πολλές θέσεις κατά μήκος του αμμοθινικού συστήματος γίνονται φυτεύσεις θάμνων και δένδρων, κυρίως κατά μήκος νόμιμων και παράνομων οδών πρόσβασης. Όλες οι φυτεύσεις προκαλούν υποβάθμιση λόγω κατάτμησης του αμμοθινικού συστήματος, ειδικά όταν γίνονται παράλληλα με την ακτογραμμή. Ειδικότερα οι φυτεύσεις επιγενών ειδών όπως η *Acacia saligna* (κυανόφυλλη ακακία) και ο *Carprobrotus edulis* (μπούζι) ενέχουν επιπλέον κινδύνους καθώς τα είδη αυτά αναγεννώνται και επεκτείνονται εις βάρος των τυπικών ειδών των αμμοθινών. Στην περιοχή του Καϊάφα, η ακακία έχει ήδη επεκταθεί εντός του οικοτόπου προτεραιότητας 2250* (Παράκτιες θίνες με *Juniperus* spp.), γεγονός που υποβοηθήθηκε από την πυρκαγιά του 2007. Αντίστοιχη υποβάθμιση έχει προκληθεί και στις παρυφές του υδροτοπικού συστήματος της περιοχής του Καϊάφα και της Αγουλινίτσας λόγω των φυτεύσεων *Eucalyptus* spp. (ειδών ευκαλύπτων) και ακακίας.

Προτείνεται η προσθήκη στα εξειδικευμένα μέτρα παραγράφου σχετικής με την απαγόρευση φύτευσης ειδών ξένων προς το αμμοθινικό σύστημα και το υδροτοπικό σύστημα, ειδικά επιγενών ειδών, σε όλη την έκταση των συστημάτων και στις παρυφές του. Αυτό πρέπει να ισχύσει και για οποιουδήποτε φυτοφράχτες τοποθετηθούν ως διαχειριστικό μέτρο.

Επιπλέον, προτείνεται απομάκρυνση του επιγενών ειδών που έχουν ήδη φυτευθεί και εισβάλει στο αμμοθινικό σύστημα και στο υδροτοπικό σύστημα.

3. Ζώνες Προστασίας. ΠΦΣ-4α "Καλαμιώνας"

Σημειώνεται ότι η περιοχή της ΠΦΣ-4α περιλαμβάνει υπολείμματα του υδροτοπικού συστήματος της Αγουλινίτσας (που έχει μετατραπεί σε καλλιέργειες) και ζώνη επαφής μεταξύ αμμοθινικού και υδροτοπικού συστήματος. Η βλάστηση αποτελείται από καλαμιώνες με *Phragmites australis* και *Cladium mariscus*. Μεγάλο τμήμα της έκτασης καταλαμβάνεται από καλαμιώνες με κυρίαρχα τα είδη *Cladium mariscus* και *Carex acuta* και βλάστηση αντιστοιχεί στους οικοτόπους 7210* και 7230 (τυρφώνες), οι οποίοι είναι σπάνιοι στην Ελλάδα. Το γεγονός αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη στον καθορισμό των επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων στην περιοχή, όπως οι "επεμβάσεις για τη δημιουργία ανοικτών υδάτινων επιφανειών" οι οποίες ενδέχεται να καταστρέψουν τους υπάρχοντες οικοτόπους.

4. Ζώνες Προστασίας. ΠΠΦ1α "Αμμοθίνες και παράκτια ζώνη Αλφειού-Νέδας"

Το εσωτερικό τμήμα της ζώνης αυτής από το ύψος της λίμνης του Καϊάφα έως και βόρεια του Αγίου Νικολάου, στις εκβολές του Ζαχαραΐικου και στις περιοχές του Κακόβατου έως Καλδαΐτικο στην πραγματικότητα αντιστοιχεί στον οικοτόπο 2250* (παράκτιες θίνες με *Juniperus* spp.), δηλαδή στη ζώνη ΠΠΦ-2ε.

5. Επιπρόσθετα σημειώνουμε ότι ως προς τη διαχείριση του αμμοθινικού συστήματος, συμφωνούμε με τις παρατηρήσεις της ΕΕΠΦ, ειδικά όσον αφορά στις οδούς πρόσβασης. Πρόκειται για πολύ σημαντικό θέμα καθώς σε όλο το μήκος του αμμοθινικού υπάρχει "αμμόδρομος" πίσω από την πρώτη θίνα και μερικές φορές πάνω στην πρώτη θίνα.

6. Επίσης συμφωνούμε με το να αποτελέσει η περιοχή Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο, αλλά αυτό δεν θα πρέπει να υποβαθμίζει τη σημασία της διατήρησης του αμμοθινικού συστήματος που είναι μοναδικό στην Ελλάδα, λόγω πλάτους (φτάνει τις 4-5 γραμμές θινών) και ιδιομορφίας (μεγάλες εκτάσεις με υγρές κλίνες μεταξύ των θινών με μεγάλη ποικιλία οικοτόπων και ειδών) και όπου βρίσκονται και οι θέσεις ωτοκίας του προτεραιότητας για προστασία, σύμφωνα με τα Παραρτήματα II και IV της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, είδους *Caretta caretta*.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Γεωργίου Κ., Δεληπέτρου Π., Πούλος Σ., Γκιώνης Γ., Αλεξόπουλος Ι. (2013). Επιστημονική έκθεση για το γεωπεριβάλλον, τους χερσαίους οικοτόπους και τη χλωρίδα των περιοχών του δικτύου NATURA 2000 GR2330005, GR2550005 και GR2330008. Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Αθήνα, 179 σελ.

ΦΟΙΤΟΣ, Δ., ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Θ. και ΚΑΜΑΡΗ, Γ. (Επιμ. Εκδ.) (2009). Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας. Ε.Β.Ε. Αθήνα 2009.

PHITOS, D., STRID, A., SNOGERUP, S. and GREUTER, W. (1995). The Red Data Book of rare and threatened plants of Greece. Athens: World Wide Fund for Nature.

δ) Δρ. Β. Λυκούσης

Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών

Γενική παρατήρηση

Η ευρύτερη χερσαία ζώνη του παράκτιου συστήματος του Κυπαρισσιακού κόλπου είναι προσχωσιγενείς σχηματισμοί, πολύ χαμηλού αναγλύφου (υψόμετρο της τάξεως των 0-2 μέτρα), που δημιουργήθηκαν από τις φερτές ύλες των ποταμών και των ποταμοχειμάρρων της περιοχής, οι οποίες διευθετήθηκαν στην ακτή από το επικρατούν κυματικό καθεστώς (διαμόρφωση ακτογραμμής) και από το επικρατούν ανεμολογικό καθεστώς (αμμοθίνες).

Αυτές οι διεργασίες έχουν ανθρωπογενώς επηρεαστεί με συνέπεια την διαρκή υποχώρηση της ακτής, λόγω διάβρωσης.

Σε αυτά τα δεδομένα πρέπει να προστεθούν οι πιθανές κλιματικές μεταβολές (άνοδος στάθμης θάλασσας κλπ). Επίσης πρέπει να ληφθεί υπόψη και η πιθανότητα εκδήλωσης τσουνάμι, συντονισμένων και ακραίων υδρολομετεωρολογικών φαινομένων τα οποία προκαλούν υψηλούς κυματισμούς ("φουσκοθαλασιές", storm surges κλπ).

Σχόλια επι των θινών-παράκτιας ζώνης- Προτάσεις

1) Κατά μήκος του μεγαλύτερου τμήματος της ακτογραμμής του Κυπαρισσιακού μεταξύ Αλφειού και Νέδα υπάρχουν 3-4 σειρές θινών. Η νεώτερη σειρά θινών έχει ηλικία μεγαλύτερη των 200 χρόνων (IGME,2004) , όπως έχει αποδειχθεί με ραδιοχρονολογήσεις, και οι παλαιότερες σταθεροποιημένες με θαμνώδη και δασώδη βλάστηση θίνες έχουν ηλικίες πολλών εκατοντάδων και χιλιάδων ετών (ενδεικτική βιβλιογραφία: Γκιώνης κ.α., 2004, Kraft et al., 2005, Poulos et al., 2012) είναι ενιαία και φθάνει εως την χερσαία περιοχή του Κατακόλου. **Η προστασία και αποκατάσταση τουλάχιστον της πρώτης σειράς θινών πρέπει να επεκταθεί και βορείως των εκβολών του Αλφειού μέχρι το Κατάκολο.**

Κατα συνέπεια προτείνεται το Άρθρο 3 Β1. Η Περιφερειακή Ζώνη Προστασίας να συμπεριλάβει και την χερσαία περιοχή μεταξύ Κατακόλου και εκβολών Αλφειού ποταμού.

2) Η πρώτη (νεώτερη) σειρά θινών και το μεσοδιάστημα μεταξύ αυτής και της δεύτερης σειράς είναι μερικά σταθεροποιημένα με αραιή βλάστηση που μεταβάλλεται από θέση σε θέση όπως σωστά περιγράφεται στην ΕΠΜ. Παρότι το επιφανειακό ίζημα (άμμος) μετακινείται υπό την επίδραση των ανέμων (αιολική μεταφορά) η πρώτη σειρά θινών διατηρεί τη θέση, το σχήμα και το υψόμετρό της πρακτικά αναλλοίωτα, κυρίως χάρη στη μερική σταθεροποίησή της από τη βλάστηση. **Η ήπια γεωργική χρήση στα επίπεδα αμμώδη /αργιλο-αμμώδη τμήματα μεταξύ 1η και 2ης σειράς θινών δεν αποτελεί κίνδυνο για την αποσταθεροποίηση των θινών, όταν αυτή δεν επηρεάζει (δεν φτάνει) τα αμμώδη πρανή των θινών.**

3) Ο σημαντικότερος παράγοντας στον οποίο οφείλεται η διάβρωση που παρατηρείται κατά θέσεις κατά μήκος της ακτογραμμής του Κυπαρισσιακού είναι η μείωση της τροφοδοσίας με φερτά υλικά από τους ποταμούς και τα υδατορεύματα, λόγω της κατασκευής φραγμάτων και των αμμοχαλικοληψιών από τις κοίτες τους. Η ακτογραμμή των εκβολών του Αλφειού έχει οπισθοχωρήσει περισσότερο από 400m σε σχέση με τη θέση της το 1945 (Ghionis et al., 2013). **Οποιαδήποτε προσπάθεια προστασίας της παραλιακής ζώνης από τη διάβρωση**

είναι καταδικασμένη σε αποτυχία αν δεν αποκατασταθεί η τροφοδοσία με φερτά υλικά .
Κατά συνέπεια:

Προτείνεται:

α) Στο Άρθρο 3, Α.3. Εντός της ΠΠΦ-3 επιτρέπεται: 3."Η εκτέλεση εργασιών...". Να απαλειφθεί "Η εκτέλεση εργασιών προστασίας από την διαβρωση"

και β) Στο Άρθρο 7, παρ.3. Επιπλέον, σε όλη την έκταση της περιοχής προστασίας της φύσης και στην περιφερειακή της ζώνη, επιτρέπονται τα κάτωθι: στ) Η αμμοληψία και χαλικοληψία από τις κοίτες και εκβολές των ποταμών μόνο για την αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών (π.χ. αντιμετώπιση πλημμυρικών φαινομένων). Να απαλειφθεί ολο το εδάφιο (στ).

4) Η κίνηση μεγάλου αριθμού επισκεπτών και λουομένων δεν προκαλεί οπωσδήποτε διάβρωση της παραλίας (οπισθοχώρηση της ακτογραμμής), η οποία με τη σειρά της οδηγεί σε διάβρωση της πρώτης σειράς θινών, όπως αναφέρεται στην ΕΠΜ. Αντιθέτως, η τοπική καταστροφή της πρώτης σειράς θινών με τη διάνοιξη περασμάτων των επισκεπτών προς τη θάλασσα διευκολύνει τη διάβρωση της ακτογραμμής και του αιγιαλού. Το πρόβλημα αυτό αντιμετωπίζεται σχετικά εύκολα με την αποκατάσταση της θίνας και την εγκατάσταση ξύλινης κατασκευής που επιτρέπει την πρόσβαση των επισκεπτών στην ακτογραμμή περνώντας πάνω από τη θίνα.

Προτείνεται:

Η απάλειψη των παραγράφων του Αρθρου 3 όπου αναφέρεται "Η εγκατάσταση χαμηλού φυτοφράχτη αποτροπής της πρόσβασης στους παράλιους αμμοθινικούς σχηματισμούς σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και μετά από γνώμη της υπηρεσίας διοίκησης της περιοχής προστασίας της φύσης" που αφορά στις ΠΠΦ-1 και ΠΠΦ-3.

4) Η ολοκληρωμένη διαχείριση και προστασία της παράκτιας περιοχής του Κυπαρισσιακού κόλπου θα πρέπει να περιλαμβάνει ακόμη και το ενδεχόμενο να επηρεαστεί από tsunami. Γεωλογικές και ιζηματολογικές μελέτες έχουν δείξει ότι τέτοια φαινόμενα έχουν συμβεί στο παρελθόν (Roulos et al., 2007, Vött et al., 2009) και έχουν γίνει μελέτες πρόβλεψης των εκτάσεων που μπορεί να πληγούν από ένα μελλοντικό tsunami. Η πιθανότητα ενός τέτοιου γεγονότος θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν κατά τον καθορισμό μέτρων προστασίας, καθώς ένα tsunami μπορεί να επιφέρει δραστική αλλαγή του παράκτιου ανάγλυφου και αποτελεί σοβαρή απειλή για τους οικισμούς που έχουν οικοδομηθεί σε χαμηλό παράκτιο υψόμετρο.

5) Η αναφορά ύπαρξης λιβαδιών Ποσειδωνίας δεν είναι ορθή καθώς το έντονο κυματικό καθεστώς και η διαρκής επαναιώρηση-μετακίνηση των υποθαλάσσιων ιζημάτων, τουλάχιστον μέχρι το βάθος των 10-15 μέτρων, δεν ευνοεί/επιτρέπει τη παρουσία της Ποσειδωνίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Μέττος, Α. και Περισοράτης, Κ., 2000. Καθορισμός αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού στην περιοχή Ζαχάρως Ν. Ηλείας. Ι.Γ.Μ.Ε. Δ/ση Γεωλογίας και Γεωλογικών Χαρτογραφίσεων, Υπηρεσία υποθαλάσσιας Γεωλογίας.
-Ghionis G., Roulos S.E., Gialouris P. & Giannopoulos Th., 2004. Recent morphological

evolution of the deltaic coast of R. Alfios, due to natural processes and human impact. Proceedings of the 7th PanHellenic Geographical Congress, Mytilini, 14-17/10/2004, A, 302-308.

-**Μαρουκιάν Χ. κ.ά.**, 2004. Μελέτη προσδιορισμού της ακτογραμμής, της οριογραμμής του αιγιαλού και του παλαιού αιγιαλού στην περιοχή Κακόβατου-Σχίνων-Ζαχάρως (Νότιος Κυπαρισσιακός Κόλπος) Τομέας Γεωγραφίας & Κλιματολογίας, Τμήμα Γεωλογίας, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

-**Γκιώνης Γ., Πούλος Σ.Ε., Γιαλούρης Π., και Γιαννόπουλος Θ.**, 2004. Η σύγχρονη μορφολογική εξέλιξη του δέλτα του Αλφειού, ως αποτέλεσμα των φυσικών διεργασιών και της ανθρώπινης παρέμβασης. Πρακτικά 7ου Πανελληνίου Γεωγραφικού Συνεδρίου, 14-17/10/2004, Μυτιλήνη, τομ. Α, σελ. 302-308.

-Kraft, J.C., Rapp, G., Gifford, J.A., Aschenbrenner, S.E., 2005. Coastal chance and archaeological settings in Elis. *Hesperia*, 74 (1), pp. 1-39.

-Poulos S., Alexandrakis G., Paramana T. and Karditsa A., 2007. Tsunamis affecting Greece in ancient and modern times. *Ocean Challenge*, 15(1), 31-37.

-Vött A, Brückner H, Brockmüller S, Handl M, Maya SM, Gaki-Papanastassiou K, Herd R, Lang F, Maroukian H, Nelle O, Papanastassiou D., 2009. Traces of Holocene tsunamis across the Sound of Lefkada, NW Greece. *Global Planet Change* 66:112-128

-Poulos S.E., Gaki-Papanastassiou K., Gialouris P., Ghionis G., Maroukian H., 2012. A geomorphological investigation of the formation and evolution of the Kaiafas sand-dune field (Kyparissiakos Gulf, Ionian Sea, eastern Mediterranean) in the Late Holocene. *Environmental Earth Science*, 66 (3), 955-966

-Ghionis G., Poulos S.E. and Karditsa A., 2013. Deltaic coastline retreat due to dam construction: The case of the River Alfios mouth area (Kyparissiakos Gulf, Ionian Sea). *Journal of Coastal Research*, 65(SI), 2119-2124

-**Γεωργίου Κ., Δεληπέτρου Π., Πούλος Σ., Γκιώνης Γ., Αλεξόπουλος Ι.**, 2013. Επιστημονική έκθεση για το γεωπεριβάλλον, τους χερσαίους οικοτόπους και τη χλωρίδα των περιοχών του δικτύου NATURA 2000 GR2330005, GR2550005 και GR2330008. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 179 σελ.

-**Ιωακείμ Χ. κ.ά.**, 2015. Γεωλογική Μελέτη Καθορισμού Οριογραμμών Αιγιαλού Και Παλαιού Αιγιαλού στην Παράκτια Περιοχή Σχίνων-Κακόβατου, Π.Ε. Ηλείας, Περιφέρειας Δυτ. Ελλάδας. ΙΓΜΕΜ, Αθήνα.

ε) Ιόλη Χριστοπούλου

WWF Ελλάς, εκπρόσωπος των περιβαλλοντικών οργανώσεων

Κατέθεσε τα κείμενα των περιβαλλοντικών οργανώσεων 1) ΑΡΧΕΛΩΝ, MEDASSET και WWF Ελλάς, 2) Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και 3) Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, τις οποίες εκπροσωπώ ως τακτικός μέλος της Επιτροπής, με τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν στη δημόσια διαβούλευση. Το κείμενο που καλείται η Επιτροπή να επεξεργαστεί είναι το ίδιο με αυτό που είχε τεθεί σε δημόσια διαβούλευση, συνεπώς οι θέσεις των οργανώσεων παραμένουν επίκαιρες.

1) Κείμενο ΑΡΧΕΛΩΝ, MEDASSET και WWF Ελλάς:

Το παρόν κείμενο αποτελεί το κείμενο συμμετοχής των οργανώσεων ΑΡΧΕΛΩΝ, MEDASSET και WWF Ελλάς στη δημόσια διαβούλευση που αφορά στο σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος (Π.Δ.) «Χαρακτηρισμός των χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών των «GR2330005: Θίνες και παραλιακό Δάσος Ζαχάρως, Στροφυλιά, Κακόβατος», «GR2330008: Θαλάσσια περιοχή Κόλπου Κυπαρισσίας: Ακρ. Κατάκολο - Κυπαρισσία» και «GR2550005: Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι – Κυπαρισσία)» και της ευρύτερης περιοχής τους, ως «Περιοχή Προστασίας της Φύσης», καθορισμός ζωνών προστασίας, καθορισμός χρήσεων, όρων και περιορισμών δόμησης και σύσταση αρμόδιου οργάνου διαχείρισης και διοίκησής του», η οποία (διαβούλευση) οργανώνεται στον ιστότοπο www.opengov.gr από τις 26 Φεβρουαρίου 2016 έως τις 15 Μαρτίου 2016.

Ακολουθούν γενικές και ειδικές παρατηρήσεις επί του σχεδίου Π.Δ. και των όρων και προϋποθέσεων που θέτει για την περιοχή. Για κάθε θέμα που θίγει ένα Π.Δ. χαρακτηρισμού προστατευόμενης περιοχής προέχει ο σκοπός προστασίας και συνεπώς θα πρέπει να εξετάζεται αν οι προτεινόμενες διατάξεις συνάδουν με τον σκοπό προστασίας ή όχι. Ειδικά για τις ΕΖΔ, όπως σημειώνει ο ν. 3937/2011 και επισημαίνει και το Συμβούλιο της Επικρατείας «*η οριοθέτηση, η πιθανή ζώνωση και οι θεσμοθετούμενες ρυθμίσεις, απαγορεύσεις όροι και περιορισμοί συνάδουν με τον στόχο προστασίας*» (Π.Ε. 32/2015). Σημειώνεται ότι στις παρατηρήσεις μας δίνεται έμφαση στην καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα των προβλέψεων του σχεδίου Π.Δ. στην προστασία της θαλάσσιας χελώνας και του δεύτερου σε σημαντικότητα στη Μεσόγειο βιοτόπου αναπαραγωγής της. Ως εκ τούτου αξιολογούνται τα προτεινόμενα μέτρα προστασίας που αφορούν τόσο στον αιγιαλό, ως τόπο αναπαραγωγής του είδους, όσο και στα παράκτια τμήματα, όπου οι λαμβάνουσες χώρα δράσεις και δραστηριότητες επηρεάζουν την βιωσιμότητα του είδους.

Γενικές παρατηρήσεις

1. Το σχέδιο Π.Δ. επιδιώκει να καλύψει βασικές υποχρεώσεις της χώρας που αφορούν στην εφαρμογή της κείμενης εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας και ειδικότερα στην προστασία και διαχείριση τριών περιοχών Natura 2000 καθώς και προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων, και θα πρέπει να λάβει υπόψη του πρόσφατες εξελίξεις και συγκεκριμένα 1) την εκκρεμή υπόθεση στο ΔΕΕ (C-504/14) και τη σχετική πρόταση της Γενικής Εισαγγελέως, 2) το πρακτικό επεξεργασίας του Συμβουλίου της Επικρατείας επί προηγούμενου σχεδίου διατάγματος για την περιοχή, 3) τη Σύσταση της Σύμβασης της Βέρνης (174, Δεκέμβριος 2014) και την νέα επιστολή που έχει στείλει προς την Ελλάδα, 4) την Έκθεση Μικτού Κλιμακίου Ελέγχου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης με αντικείμενο την διενέργεια ελέγχου νομιμότητας πράξεων και ενεργειών που σχετίζονται με υπόθεση διάνοιξης δρόμων και οικοδόμησης σε Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Δεκέμβριος 2013), 5) τα πορίσματα των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος για παρεμβάσεις στην περιοχή.

2. Με δεδομένο το Π.Ε. 32/2015 (Σκ. 13) αλλά και την ΕΠΜ (Κεφ. 2.5) δεν καθίσταται σαφές γιατί δεν προκρίνεται ο χαρακτηρισμός «εθνικό πάρκο» για το σύνολο της έκτασης της περιοχής στο οποίο θα μπορούσε στη συνέχεια να περιλαμβάνονται οι ζώνες που προτείνονται. Λόγω της «μεγάλης έκτασης» και της «εξεχουσας οικολογικής ή άλλης φυσικής σπουδαιότητας» της περιοχής που καλύπτει το Π.Δ., αιτιολογείται ο χαρακτηρισμός της περιοχής ως Εθνικό Πάρκο. Καθώς «μεγάλο τμήμα του καταλαμβάνει θαλάσσια... περιοχή μπορεί να ονομάζεται ειδικότερα θαλάσσιο πάρκο» (άρθρο 5 παρ. 3γ Ν. 3937/2011).
3. Στο σχέδιο Π.Δ., τόσο στο άρθρο 3 όσο και στις γενικές διατάξεις, γίνεται συχνή αναφορά στη χρήση «υφιστάμενων» δρόμων, μη διαφοροποιώντας τους νόμιμους από τους παράνομους δρόμους και ουσιαστικά νομιμοποιώντας, για παράδειγμα, τους παράνομους δρόμους που έχουν ανοιχτεί στις ζώνες ΠΠΦ1 και ΠΠΦ2 (όπου βρίσκεται η ιδιοκτησία της «Νέος Κότινος Α.Ε.»). Εντύπωση προκαλεί ότι ενώ σε σημεία του διατάγματος (αρθ. 3Β.1.2(α)4, αρθ. 3Β.1.2(γ)4, αρθ.3Β.1.3(2) κοκ) προβλέπεται η διατήρηση των γεωμετρικών χαρακτηριστικών και της ανεπίστρωτης της επιφάνειας των υφιστάμενων χωματοδρόμων, σε άλλα σημεία δεν υπάρχει ουδεμία τέτοια πρόβλεψη, αφήνοντας το περιθώριο ακόμα και για ασφαλτόστρωση τους. Είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη 1) οι διατάξεις του άρθ. 14 παρ. 4 Ν. 3937/2011, 2) η Έκθεση Μικτού Κλιμακίου Ελέγχου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης με αντικείμενο την διενέργεια ελέγχου νομιμότητας πράξεων και ενεργειών που σχετίζονται με υπόθεση διάνοιξης δρόμων και οικοδόμησης σε Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Δεκέμβριος 2013), 3) τα πορίσματα των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, 4) η υπ' αριθμ. 174 Σύσταση της Διεθνούς Σύμβασης της Βέρνης (Δεκέμβριος 2014), 5) το υπ' αριθμ. 32/2015 Π.Ε. του ΣτΕ (βλ. σκέψη 16, σελ. 38, περίπτωση γ) και 6) οι από 18/02/2016 κατατεθειμένες στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως (σκέψεις 67 έως 84). Προτείνεται σε όλο το διάταγμα να γίνεται αναφορά σε «νόμιμα υφιστάμενους δρόμους». Ειδικά για τους δρόμους που είναι παράνομοι θα πρέπει να προβλέπει το διάταγμα το κλείσιμο τους και την πλήρη αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας που έχει σημειωθεί.

Ειδικές παρατηρήσεις

Έχοντας υπόψη, παράγραφος 16

Όπως υπάρχει πρόβλεψη για διάφορες γνωμοδοτήσεις, θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη και για επόμενη γνωμοδότηση του ΣτΕ, καθώς όπως επισημαίνεται στο σχετικό πρακτικό επεξεργασίας, το δικαστήριο δεν επεξεργάστηκε πλήρως το κείμενο του προηγούμενου σχεδίου διατάγματος για την περιοχή του Κυπαρισσιακού (ΣτΕ Π.Ε. 32/2015 Σκ. 9, 18).

Άρθρο 2 – Οριοθέτηση και ζώνωση της συνολικής περιοχής

Παρά το γεγονός ότι στο άρθρο 1, παράγραφος 2 αναφέρεται ότι στόχος του παρόντος σχεδίου Π.Δ. είναι η προστασία της ακεραιότητας της περιοχής, με ενδιαφέρον εντοπίζουμε ότι με την προτεινόμενη ζώνωση ουσιαστικά επιχειρείται η διχοτόμηση της προστατευτέας περιοχής σε δύο υποπεριοχές, δηλ. την περιοχή προστασίας της φύσης (άρθρο 2, παράγραφος 1) και την περιφερειακή ζώνη προστασίας (άρθρο 2, παράγραφος 2), βασικό χαρακτηριστικό της οποίας είναι η δυνατότητα δόμησης, καθόσον στην πλειοψηφία της ορίζεται ως ΖΑΤ.

Η έκταση της περιοχής προστασίας της φύσης είναι αρκετά μικρότερη από εκείνη της περιοχής μελέτης και προστασίας που είχε ενταχθεί στην ΕΠΜ και σε προηγούμενα σχέδια διατάγματος που χαρακτήριζαν το σύνολο της περιοχής ως περιφερειακό πάρκο, χωρίς να δίνεται κάποια εξήγηση για τη συρρίκνωση αυτή. Σημειώνουμε, ωστόσο, ως πολύ σημαντική την πρόβλεψη των ΠΠΦ ως ενιαίες

συνεχόμενες περιοχές κατά μήκος της ακτογραμμής και καλύπτοντας το σύνολο των περιοχών ωτοκίας της χελώνας καρέτα καθώς και τις σταθερές και μετακινούμενες αμμοθίνες, σε αντίθεση με προβλέψεις για διακοπτόμενες ζώνες που είχαν περιληφθεί σε προηγούμενα σχέδια διατάγματος για την περιοχή.

Με δεδομένο το σκεπτικό του Π.Ε. 32/2015 (Σκ. 13) αλλά και την ΕΠΜ (Κεφ. 2.5) δεν αντιλαμβανόμαστε γιατί δεν προκρίνεται ο χαρακτηρισμός «εθνικό πάρκο» για το σύνολο της έκτασης της περιοχής στο οποίο θα μπορούσε στη συνέχεια να περιλαμβάνονται οι ζώνες που προτείνονται. Μολονότι οι διατάξεις για τις περιοχές (απλής) προστασίας της φύσης μοιάζουν αυστηρές, υπάρχουν μερικές δραστηριότητες που επιτρέπονται μέσα σε αυτές βάσει ειδικών νόμων – π.χ., στρατηγικές επενδύσεις, υφιστάμενες (κατά τον ν. 4042) εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων. Ο χαρακτηρισμός «εθνικό πάρκο» ανταποκρίνεται καλύτερα στην έκταση, τον χαρακτήρα και τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής που είναι εθνικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς σημασίας.

Αίσθηση προκαλεί ο κατακερματισμός της περιοχής σε 20 ζώνες και υποζώνες, οι οποίες δεν δικαιολογούνται από τα οικολογικά και περιβαλλοντικά στοιχεία της κάθε περιοχής. Ειδικότερα δεν δικαιολογείται ο διαχωρισμός της ζώνης ΠΠΦ-2 σε έξι διαφορετικές υποζώνες που στην πλειοψηφία τους χαρακτηρίζονται από την παρουσία σταθεροποιημένων θινών, καθώς η μόνο διαφοροποίηση στους όρους που αφορούν στη ζώνη ΠΠΦ-2 αφορά την υποζώνη ΠΠΦ -2β. Επίσης δεν δικαιολογείται ο διαχωρισμός σε πέντε διαφορετικές ΠΦΣ και μάλιστα με επιπλέον υποζώνες εντός της κάθε ΠΦΣ. Ο μεγάλος αριθμός ζωνώσεων και υποπεριοχών θα προκαλέσει σύγχυση και σοβαρά προβλήματα στην εφαρμογή και την επιβολή των μέτρων προστασίας. Η περίπτωση της περιοχής της λίμνης Καϊάφα και ο κατακερματισμός της εστιασμένης αυτής περιοχής σε περισσότερες από εννέα ζώνες είναι πλέον χαρακτηριστική των προβλημάτων που θα προκύψουν σε μία σχετικά μικρή έκταση.

Το άρθρ. 5 παρ. 6 του ν. 3937/2011 προβλέπει τη δυνατότητα ύπαρξης «περιφερειακή[ς] – ρυθμιστική[ς] ζώνη[ς] προστασίας, επαρκούς έκτασης, ώστε να κλιμακώνονται οι όροι και περιορισμοί για την καλύτερη διασφάλιση του προστατευτέου αντικειμένου». Προτείνεται να αξιοποιηθεί αυτή η δυνατότητα και να διασφαλιστεί η κλιμάκωση των όρων και περιορισμών, ώστε: 1) να δημιουργηθεί περιφερειακή ζώνη γύρω από την ΠΠΦ-3 «Θαλάσσια Περιοχή Κόλπου Κυπαρισσίας», 2) τα όρια των ΠΠΦ (ΠΠΦ-2γ, 2ε, 2στ) να μην συμπίπτουν με τα εξωτερικά όρια της περιοχής αλλά να περιβάλλονται από κάποια περιφερειακή ζώνη, 3) να κλιμακώνονται οι ρυθμίσεις εντός της περιφερειακής ζώνης που εφάπτεται σε περιοχές ΠΠΦ-1 (π.χ. στις περιοχές Ζαχάρως και Γιαννιτσοχωρίου, όπου η ΖΑΤ οριοθετείται ακριβώς πίσω από την ΠΠΦ-1α και το παράκτιο τμήμα από το ρέμα Μπραζέρι (ή Πραζέρη) έως την Κυπαρισσία, όπου η ΖΑΤ οριοθετείται πίσω από την ΠΠΦ-1β) και 4) να διασφαλίζονται οι εστιασμένες περιοχές που χαρακτηρίζονται ως «προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί».

Άρθρο 2, παράγραφος 1, περίπτωση β – οριοθέτηση περιοχής ΠΠΦ-1β

Ως ΠΠΦ-1β ορίζεται το τμήμα «παράκτιες αμμοθίνες από τις εκβολές της Νέδας ως το ρέμα Μπραζέρι» (ή ρέμα Πραζέρη όπως ονομάζεται στον συνοδευτικό χάρτη 01-4). Το ρέμα Μπραζέρι βρίσκεται βορειότερα από το βόρειο άκρο του χωριού Καλό Νερό. Ωστόσο στον συνοδευτικό του σχεδίου Π.Δ. χάρτη 01-4 φαίνεται ότι η ζώνη ΠΠΦ-1β συνεχίζεται και μετά το ρέμα Μπραζέρι προς νότο, δηλαδή ότι εντός αυτής βρίσκονται και: (α) η παραλία του χωριού Καλό Νερό, η οποία εκτείνεται από το ρέμα Μπραζέρι προς βορρά έως τον ποταμό Αρκαδικό (ή ρέμα Περιστεριάς όπως ονομάζεται στο συνοδευτικό χάρτη 01-4) προς νότο, (β) οι παραλίες που βρίσκονται νότια του Αρκαδικού ποταμού μέχρι το λιμάνι της Κυπαρισσίας. Προκύπτει επομένως ότι η χρήση του

τοπωνυμίου Μπραζέρι είναι προφανώς εσφαλμένη. Πρέπει να διορθωθεί ώστε να μην προκαλείται σύγχυση για τα ακριβή όρια της ΠΠΦ-1β.

Σε κάθε περίπτωση στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθούν τα εξής: Αναφορικά με την ωτοκία της θαλάσσιας χελώνας, η παράκτια ζώνη της ΠΠΦ-1α (από ποταμό Αλφειό προς βορρά έως ποταμό Νέδα προς νότο) συγκεντρώνει το 13% των φωλιών του είδους σε όλον τον Κόλπο, το τμήμα της ΠΠΦ-1β που εκτείνεται μεταξύ του ποταμού Νέδα προς βορρά και του ποταμού Αρκαδικός (ή ρέμα Περιστεριάς) προς νότο συγκεντρώνει το 82% των φωλιών όλου του Κόλπου και αποτελεί τον πυρήνα του βιοτόπου ωτοκίας, ενώ το τμήμα της ΠΠΦ-1β που εκτείνεται μεταξύ του ποταμού Αρκαδικός (ή ρέμα Περιστεριάς) προς βορρά έως το ακρωτήριο Κούνελος (νότια της πόλης της Κυπαρισσίας) προς νότο συγκεντρώνει μόλις το 5% των φωλιών (βλ. σελ 140-141 της ΕΠΜ).

Προτείνουμε να διορθωθεί το παραπάνω πρόβλημα στον ορισμό της ζώνης ΠΠΦ-1β.

Άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση β2 – οριοθέτηση Ζώνης Αγροτικού Τοπίου (ΖΑΤ)

Ως ΖΑΤ ορίζεται το σύνολο της περιοχής, το οποίο δεν έχει οριστεί ως Περιοχή Προστασίας της Φύσης (ΠΠΦ) ή ως Προστατευόμενος Φυσικός Σχηματισμός (ΠΦΣ). Όπως εκτέθηκε και στο παραπάνω, η ΖΑΤ εφάπτεται σε περιοχές ΠΠΦ (π.χ. στις περιοχές Ζαχάρως και Γιαννιτσοχωρίου, όπου η ΖΑΤ οριοθετείται ακριβώς πίσω από την ΠΠΦ-1α και το παράκτιο τμήμα από το ρέμα Μπραζέρι (ή Πραζέρι) έως την Κυπαρισσία, όπου η ΖΑΤ οριοθετείται πίσω από την ΠΠΦ-1β) και περιλαμβάνει οριζόντιες ρυθμίσεις, χωρίς κάποια κλιμάκωση.

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι στην ΠΠΦ-1α (Αλφειός προς βορρά έως Νέδα προς νότο) γίνεται το 13% των φωλιών του Κόλπου, στο τμήμα της ΠΠΦ-1β που βρίσκεται μεταξύ του ρέματος Μπραζέρι (ή Πραζέρι) προς βορρά και του ποταμού Αρκαδικού προς νότο γίνεται το 19,4% των φωλιών του Κόλπου, ενώ στο τμήμα Αρκαδικός προς βορρά έως το ακρωτήριο Κούνελος (νότια της πόλης της Κυπαρισσίας) προς νότο γίνεται το 5% των φωλιών του Κόλπου. Λαμβανομένων υπόψη των μεγάλων διαφοροποιήσεων φωλεοποίησης στα διάφορα τμήματα παραλίας, ακριβώς πίσω από τα οποία οριοθετείται η ΖΑΤ καθώς και των ενιαίων (δηλαδή οριζόντιων) όρων και επιτρεπόμενων χρήσεων που προβλέπονται στο σύνολο της ΖΑΤ (βλ. σχετικό σχολιασμό κατωτέρω υπό άρθρο 3, παράγραφος Β2), προκύπτει ότι η οριοθέτηση της ΖΑΤ, των ενδεχόμενων επιμέρους τμημάτων αυτής καθώς και οι προβλεπόμενοι όροι και χρήσεις είναι προτιμότερο να μην διατυπώνονται με τρόπο ενιαίο αλλά να προσαρμόζονται ανάλογα με την σημασία του εμπροσθεν βιοτόπου.

Άρθρο 3, παράγραφος Α1 – επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της ΠΠΦ-1

Στην παράγραφο Α1 του άρθρου 3 ορίζονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της ΠΠΦ-1, δηλαδή στις παραλίες ωτοκίας των περιφερειακών ενοτήτων Ηλείας (ζώνη ΠΠΦ-1α) και Μεσσηνίας (ζώνη ΠΠΦ-1β). Επ' αυτών σημειώνουμε τα ακόλουθα:

1. Στην **περίπτωση 1** θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ποιος είναι ο φορέας διαχείρισης της περιοχής, καθώς δεν υπάρχει αναφορά σε φορέα διαχείρισης στο υπόλοιπο διάταγμα.
2. Στην **περίπτωση 2** προβλέπεται έκθεση τεκμηρίωσης σκοπιμότητας έργων και εργασιών που αποσκοπούν στη βελτίωση, διατήρηση ή/και αποκατάσταση των χαρακτηριστικών του οικοσυστήματος, χωρίς ωστόσο να γίνεται αναφορά στο σχετικό σχέδιο διαχείρισης που προβλέπει το άρθρο 4. Συνεπώς προτείνεται να επιτρέπονται έργα και εργασίες «*σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής και εφόσον περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης*». Επιπλέον από τη διατύπωση της διάταξης δεν είναι σαφές ποια είναι η υπηρεσία διοίκησης: η ΠΕΧΩΣ ή το γραφείο διοίκησης (του άρθρου 8). Σε κάθε

περίπτωση για τέτοια έργα θα πρέπει να ζητείται η «σύμφωνη» γνώμη της όποιου σχήματος διαχείρισης της περιοχής.

3. Στην **περίπτωση 3** προβλέπεται η δυνατότητα *«πρόσβασης προς την ζώνη του αιγιαλού, αποκλειστικά από τις υφιστάμενες προς την ακτή προσβάσεις»*.

Σημειώνεται ότι εντός του τόπου κοινοτικής σημασίας GR 2550005 «Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι –Κυπαρισσία)» και συγκεκριμένα στο συνεχές παραλιακό μέτωπο μεταξύ των οικισμών Ελαία και Αγιαννάκη (**προτεινόμενη από το παρόν σχέδιο Π.Δ. ζώνη ΠΠΦ-2γ**), μήκους 2,5 χλμ. και έκτασης περίπου 300.000 τ.μ., ιδιοκτησίας της εταιρίας «Νέος Κότινος Α.Ε.», κατασκευάστηκαν τα έτη 2011 και 2012 πέντε κάθετοι προς την παραλία δρόμοι. Η κατασκευή τους έγινε χωρίς σχετική άδεια ή έγκριση περιβαλλοντικών όρων και είχε ως αποτέλεσμα την καταστροφή θινικών σχηματισμών. Δεδομένης, συνεπώς, της ύπαρξης παράνομων δρόμων στην προστατευτέα περιοχή, η συγκεκριμένη διάταξη θα πρέπει να αναθεωρηθεί και να λάβει υπόψη της τα εξής: 1) τις διατάξεις του άρθ. 14 παρ. 4 Ν. 3937/2011, 2) την Έκθεση Μικτού Κλιμακίου Ελέγχου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης με αντικείμενο την διενέργεια ελέγχου νομιμότητας πράξεων και ενεργειών που σχετίζονται με υπόθεση διάνοιξης δρόμων και οικοδόμησης σε Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Δεκέμβριος 2013), 3) τα πορίσματα των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, 4) την υπ' αριθμ. 174 Σύσταση της Διεθνούς Σύμβασης της Βέρνης (Δεκέμβριος 2014), 5) Το υπ' αριθμ. 32/2015 Πρακτικό Επεξεργασίας του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. σκέψη 16, σελ. 38, περίπτωση γ) και 6) τις από 18/02/2016 κατατεθειμένες στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως (σκέψεις 67 έως 84).

Στο σημείο αυτό αξίζει να τονιστεί πως η έλλειψη ειδικού παραρτήματος στην ΕΠΜ με το οδικό δίκτυο της προστατευτέας περιοχής και η παράλειψη καθορισμού μέσω του σχεδίου Π.Δ. των σημείων και των διαδρομών μέσω των οποίων οι λουόμενοι θα έχουν πρόσβαση στην ακτή, ώστε να υπάρχει σαφήνεια και να δημιουργηθούν στα σημεία αυτά και οι κατάλληλες υποδομές υποδοχής των επισκεπτών, στο μέλλον θα οδηγήσει σε σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης των αμμοθινών, που αποτελούν προστατευόμενους οικοτόπους από την οδηγία 92/43/ΕΟΚ και του συνόλου της παράκτιας ζώνης. Η παράλειψη αυτή έρχεται σε ευθεία αντίθεση με την παραδοχή ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία της θαλάσσιας χελώνας μεταξύ του Καλού Νερού και των εκβολών της Νέδας (δηλ. στο βόρειο τμήμα ΠΠΦ-1β, βλ. σελ. 365 της ΕΠΜ). Τέτοιου είδους σοβαρά ζητήματα δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω του Σχεδίου Διαχείρισης όταν στην πράξη χαρακτηρισμού (Π.Δ.) απουσιάζουν παντελώς οι σχετικοί όροι και προϋποθέσεις.

Προτείνουμε να γίνει αντικατάσταση από «υφιστάμενες» σε «νομίμως υφιστάμενες» προσβάσεις. Επίσης να γίνει ρητή αναφορά περί κατάργησης των παράνομων διόδων που υπάρχουν εντός της προστατευτέας περιοχής (είτε παράλληλοι στο παραλιακό μέτωπο και εντός της θινικής βλάστησης κατακερματίζοντας αυτή, είτε κάθετοι στο παραλιακό μέτωπο με απολήξεις στη θινική βλάστηση) και να διαταχθεί η αποκατάσταση της βλάστησης των θινών.

4. Στην **περίπτωση 5** προβλέπεται *«η ημερήσια επίσκεψη και η ξενάγηση επισκεπτών με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την αναψυχή»*. Ο εν λόγω όρος είναι άκρως γενικά διατυπωμένος και δημιουργεί σύγχυση σχετικά με την επιτρεπτή χρήση της ζώνης του αιγιαλού από τους λουόμενους. Είναι απαραίτητο να αποσαφηνιστούν οι όροι με τους οποίους οι λουόμενοι δύνανται να απολαμβάνουν το δημόσιο αγαθό του αιγιαλού χωρίς όμως να παρενοχλούν την θαλάσσια χελώνα κατά τον άκρως ευαίσθητο κύκλο αναπαραγωγής της (ώρες παραμονής στον αιγιαλό, προτεινόμενη ζώνη χρήσης, μη οχλούσα συμπεριφορά). Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί πως στην θέματι περιοχή υπάρχει διαχρονικά παρενόχληση της

θαλάσσιας χελώνας λόγω ανθρώπινης παρουσίας στην παραλία ωτοκίας κατά τις βραδινές ώρες.

Προτείνουμε να προβλεφθεί ότι επιτρέπεται η παραμονή από την ανατολή μέχρι 1 ώρα μετά την δύση του ηλίου με τρόπο που θα καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης ή/και στον Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας της περιοχής, προκειμένου να αποφεύγεται η υποβάθμιση των αμμοθινών και της αυτοφυούς βλάστησης.

5. Στην **περίπτωση 6** θα πρέπει να προστεθεί πρόβλεψη για φυτεύσεις μόνο με αυτοφυή είδη της περιοχής, κατ' αντιστοιχία όσων γράφονται για τους Προστατευόμενους Φυσικούς Σχηματισμούς (βλ. αρθ. 3 (Β.1.1)(ε)(i)).

Άρθρο 3, παράγραφος Α2.1 – επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της ΠΠΦ-2

Στην παράγραφο Α2.1 του άρθρου 3 προβλέπονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της ΠΠΦ -2 «ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΜΕ ΔΑΣΙΚΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗ». Επ' αυτών σημειώνουμε τα ακόλουθα:

1. Στην **περίπτωση 1** θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ποιος είναι ο φορέας διαχείρισης της περιοχής, καθώς δεν υπάρχει αναφορά σε φορέα διαχείρισης στο υπόλοιπο διάταγμα.
2. Στην **περίπτωση 2** προβλέπεται έκθεση τεκμηρίωσης σκοπιμότητας έργων και εργασιών που αποσκοπούν στη βελτίωση, διατήρηση ή/και αποκατάσταση των χαρακτηριστικών του οικοσυστήματος, χωρίς ωστόσο να γίνεται αναφορά στο σχετικό σχέδιο διαχείρισης που προβλέπει το άρθρο 4. Συνεπώς προτείνεται να επιτρέπονται έργα και εργασίες *«σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής και εφόσον περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης»*. Επιπλέον, κατά την εκτέλεση έργων και εργασιών που αποσκοπούν στη βελτίωση, διατήρηση, ή και αποκατάσταση των χαρακτηριστικών του οικοσυστήματος, εφόσον τεκμηριώνεται επαρκώς η σκοπιμότητα (αναγκαιότητα) και η αποτελεσματικότητά τους, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο ήπια μέσα (π.χ. ζώα) και μέθοδοι, και να αποφεύγεται η χρήση μηχανοποιημένων μέσων (χρήση βαρέων οχημάτων φορτηγών, ελκυστήρων, κτλ). Όπως είναι γνωστό αλλά και έχει ήδη παρατηρηθεί στις καμένες εκτάσεις της ευρύτερης περιοχής του Καϊιάφα που δημιουργήθηκαν από τις πυρκαγιές του 2007, η χρήση μηχανοποιημένων μέσων, για παράδειγμα για την απομάκρυνση της καμένης ξυλείας, προκαλεί ζημιά τόσο στην αναγεννημένη ποώδη, θαμνώδη αλλά και δενδρώδη βλάστηση, όσο και στη δομή και συνεκτικότητα του εδάφους. Επιπλέον, από τη διατύπωση της διάταξης δεν είναι σαφές ποια είναι η υπηρεσία διοίκησης: η ΠΕΧΩΣ ή το γραφείο διοίκησης (του άρθρου 8). Σε κάθε περίπτωση για τέτοια έργα θα πρέπει να ζητείται η «σύμφωνη» γνώμη της όποιου σχήματος διαχείρισης της περιοχής.
3. Στην **περίπτωση 3** προβλέπεται η δυνατότητα *«πρόσβασης προς την ζώνη του αιγιαλού, αποκλειστικά από τις υφιστάμενες προς την ακτή προσβάσεις»*.

Σημειώνεται ότι εντός του τόπου κοινοτικής σημασίας GR 2550005 «Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι –Κυπαρισσία)» και συγκεκριμένα στο συνεχές παραλιακό μέτωπο μεταξύ των οικισμών Ελαία και Αγιαννάκη (**προτεινόμενη από το παρόν σχέδιο Π.Δ. ζώνη ΠΠΦ-2γ**), μήκους 2,5 χλμ. και έκτασης περίπου 300.000 τ.μ., ιδιοκτησίας της εταιρίας «Νέος Κότινος Α.Ε.», κατασκευάστηκαν τα έτη 2011 και 2012 πέντε κάθετοι προς την παραλία δρόμοι. Η κατασκευή τους έγινε χωρίς σχετική άδεια ή έγκριση περιβαλλοντικών όρων και είχε ως αποτέλεσμα την καταστροφή θινικών σχηματισμών.

Δεδομένης της ύπαρξης παράνομων δρόμων στην προστατευτέα περιοχή, η συγκεκριμένη διάταξη θα πρέπει να αναθεωρηθεί και να λάβει υπόψη της τα εξής: 1) τις διατάξεις του άρθρ. 14 παρ. 4 Ν. 3937/2011, 2) την Έκθεση Μικτού Κλιμακίου Ελέγχου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης με αντικείμενο την διενέργεια ελέγχου νομιμότητας πράξεων και ενεργειών που σχετίζονται με υπόθεση διάνοιξης δρόμων και οικοδόμησης σε Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Δεκέμβριος 2013), 3) τα πορίσματα των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, 4) την υπ' αριθμ. 174 Σύσταση της Διεθνούς Σύμβασης της Βέρνης (Δεκέμβριος 2014), 5) Το υπ' αριθμ. 32/2015 Πρακτικό Επεξεργασίας του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. σκέψη 16, σελ. 38, περίπτωση γ) και 6) τις από 18/02/2016 κατατεθειμένες στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως (σκέψεις 67 έως 84).

Στο σημείο αυτό αξίζει να τονιστεί πως η έλλειψη ειδικού παραρτήματος στην ΕΠΜ με το οδικό δίκτυο της προστατευτέας περιοχής και η παράλειψη καθορισμού μέσω του σχεδίου Π.Δ. των σημείων που οι λουόμενοι θα έχουν πρόσβαση στην ακτή, ώστε να υπάρχει σαφήνεια και να δημιουργηθούν στα σημεία αυτά και οι κατάλληλες υποδομές υποδοχής των επισκεπτών, στο μέλλον θα οδηγήσει σε σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης των αμμοθινών, που αποτελούν προστατευόμενους οικοτόπους από την οδηγία 92/43/ΕΟΚ και του συνόλου της παράκτιας ζώνης. Η παράλειψη αυτή έρχεται σε ευθεία αντίθεση με την παραδοχή ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία της θαλάσσιας χελώνας μεταξύ του Καλού Νερού και των εκβολών της Νέδας (δηλ. στο βόρειο τμήμα της ΠΠΦ-1β, βλ. σελ. 365 της ΕΠΜ). Τέτοιου είδους σοβαρά ζητήματα δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω του Σχεδίου Διαχείρισης όταν στην πράξη χαρακτηρισμού (Π.Δ.) απουσιάζουν παντελώς οι σχετικοί όροι και προϋποθέσεις.

Προτείνουμε να γίνει αντικατάσταση από «υφιστάμενες» σε «νομίμως υφιστάμενες» προσβάσεις. Επίσης να γίνει ρητή αναφορά περί κατάργησης των παράνομων διόδων που υπάρχουν εντός της προστατευτέας περιοχής (είτε παράλληλοι στο παραλιακό μέτωπο και εντός της θινικής βλάστησης κατακερματίζοντας αυτή, είτε κάθετοι στο παραλιακό μέτωπο με απολήξεις στη θινική βλάστηση) και να διαταχθεί η αποκατάσταση της βλάστησης των θινών.

4. Στην περίπτωση 5 θα πρέπει να προστεθεί πρόβλεψη για φυτεύσεις μόνο με αυτοφυή είδη της περιοχής, κατ' αντιστοιχία όσων γράφονται για τους Προστατευόμενους Φυσικούς Σχηματισμούς (βλ. αρθ. 3 (Β.1.1)(ε)(i)).

Άρθρο 3, παράγραφος Α2.2 – επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της ΠΠΦ-2β (Νησάκι Αγ. Αικατερίνης)

Στην περίπτωση 4 προβλέπεται η δυνατότητα «συντήρησης/ εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων υποδομών». Η παράλειψη προσθήκης της λέξης «νομίμως» στις υφιστάμενες υποδομές της ζώνης ΠΠΦ-2β, ορώμενη σε συνδυασμό με την παράγραφο 6 του άρθρου 7 (βλ. σχετικό σχολιασμό στο σχετικό άρθρο), όπου θεσπίζεται ειδική εξαίρεση από την κατεδάφιση των παράνομων κατασκευών που υφίστανται εντός των ΠΠΦ λόγω υπαγωγής τους στον νόμο 4014/2011, καταδεικνύει την προσπάθεια παγίωσης της υφιστάμενης κατάστασης. Επιπλέον θα πρέπει να υπάρχει σαφής πρόβλεψη που να μην επιτρέπει την επέκταση των υφιστάμενων υποδομών.

Προτείνουμε να γίνει αναφορά από «υφιστάμενων» σε «νομίμως υφιστάμενων υποδομών χωρίς επέκταση».

Άρθρο 3, παράγραφος Α3 – επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της ΠΠΦ-3

Στην θαλάσσια ζώνη της υπό εξέταση περιοχής, πέρα από τις προβλέψεις της παραγράφου 1 επιτρέπονται όλες οι δραστηριότητες, χωρίς την οποιαδήποτε πρόβλεψη για ειδικά μέτρα

προστασίας και ειδικά για τον οικότοπο προτεραιότητας των λιβαδιών ποσειδωνίας, *Posidonia oceanica* και της χελώνας *Caretta caretta*.

Στην **περίπτωση 4** προβλέπεται η άσκηση επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιείας. Η άκρως γενική διατύπωση του εν λόγω όρου θα προκαλέσει σύγχυση στην εφαρμογή της. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί πως στην εν λόγω περιοχή είναι σύνηθες φαινόμενο οι ερασιτέχνες αλιείς να παραμένουν στις παραλίες ωτοκίας τις βραδινές ώρες. Επίσης αναφορικά με τους επαγγελματίες αλιείς, είναι σύνηθες φαινόμενο να γίνεται αλιεία με στατικά δίχτυα που τοποθετούνται πολύ κοντά στην ακτή καθ' όλη την διάρκεια της νύχτας και συλλέγονται το πρωί, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα τον συχνό εγκλωβισμό θαλασσίων χελωνών, οι οποίες προσπαθούν να βγουν στην παραλία για να αποθέσουν τα αυγά τους, και τον επερχόμενο τραυματισμό ή και θάνατο αυτών. Την προβληματική κατάσταση σχετικά με την άσκηση της επαγγελματικής αλιείας αναγνώρισε και η Γενική Εισαγγελέας, με τις από 18/02/2016 κατατεθειμένες στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτάσεις της. Ειδικότερα προτείνει την καταδίκη της Ελλάδας για παραβίαση του άρθρου 6 της Οδηγίας 93/43/ΕΟΚ διότι δεν υπάρχουν περιορισμοί για την αλιεία (βλ. σκέψεις 108 έως και 116).

Καθίσταται επομένως σαφές ότι η συγκεκριμένη χρήση πρέπει να επανεξετασθεί για την περιοχή. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να εξειδικευτούν οι όροι άσκησης της αλιείας, ώστε να μην προκαλείται σημαντική παρενόχληση του είδους. Λαμβανομένης υπόψη της αναπαραγωγικής δραστηριότητας των θαλασσίων χελωνών (π.χ. περίοδος ωτοκίας, περίοδος εκκόλαψης) αλλά και της διαφορετικής πυκνότητας φωλεοποίησης στις ΠΠΦ-1α και ΠΠΦ-1β, κρίνεται επιτακτική η δημιουργία και προσθήκη όρων που μπορεί να μεταβάλλονται ανά εποχή (π.χ. ειδική πρόβλεψη απαγόρευσης για τους θερινούς μήνες που υπάρχει ωτοκία και/ή εκκόλαψη στις περιοχές με μεγάλη πυκνότητα φωλεοποίησης).

Προτείνουμε να συμπεριληφθούν ειδικοί όροι για την άσκηση της επαγγελματικής αλιείας και να προβλεφθεί ότι η ερασιτεχνική αλιεία επί της παραλίας ωτοκίας επιτρέπεται μόνο κατά τη διάρκεια της ημέρας από 15 Μαΐου έως και 30 Σεπτεμβρίου στην παραλία ωτοκίας.

Άρθρο 3, παράγραφος Β1 – επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός των Προστατευόμενων Φυσικών Σχηματισμών

Για όλες τις υποζώνες θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη ώστε οι παρεμβάσεις που επιτρέπονται να έχουν τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις. Συνεπώς θα πρέπει να απαγορεύεται ή να περιορίζεται στο ελάχιστο η δυνατότητα επέκτασης υφιστάμενων υποδομών και μόνο στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού αυτών και να επιβάλλεται ο σεβασμός του χαρακτήρα και του τοπίου της κάθε περιοχής και να αποτελούν βάση μόνο για ήπιες δραστηριότητες. Επιπλέον θα πρέπει να υπάρχει ενθάρρυνση για μη μόνιμες και κινητές υποδομές.

Για όλες τις υποζώνες, έργα και εργασίες που προβλέπονται σε αυτές τις υποζώνες θα πρέπει να γίνονται «σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους του Σχεδίου Διαχείρισης της περιοχής και εφόσον περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης».

Προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι ενώ για έργα και εργασίες που προβλέπονται στη ζώνη ΠΠΦ1 και ΠΠΦ2 προβλέπονται Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), για τα έργα και τις εργασίες που προβλέπονται εντός των ΠΦΣ, δεν υπάρχει αντίστοιχη αναφορά σε ΜΠΕ.

Άρθρο 3, παράγραφος Β2 – επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της Ζώνης Αγροτικού Τοπίου (ΖΑΤ)

Στο άρθρο 3, παράγραφος Β2 προβλέπονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της ΖΑΤ. Είναι άξιο επισήμανσης ότι για το σύνολο της ΖΑΤ προβλέπονται με οριζόντιο τρόπο ακριβώς οι ίδιοι όροι και περιορισμοί, παρά το γεγονός ότι η ζώνη αυτή γειτνιάζει με περιοχές προστασίας της φύσης και προστατευόμενους φυσικούς σχηματισμούς που παρουσιάζουν διαφορετικά χαρακτηριστικά ως προς τα προστατευτέα αντικείμενα των οικοτόπων ειδών και τύπων οικοτόπων (π.χ. διαφορετική πυκνότητα φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας στις ΠΠΦ-1α και ΠΠΦ-1β και διαφορετική παρουσία οικοτόπων θινών).

Στη Ζώνη Αγροτικού Τοπίου δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για τη διατήρηση του αγροτικού τοπίου και την ιεράρχηση των γεωργικών δραστηριοτήτων ως κύριων δραστηριοτήτων της περιοχής. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται να προστεθούν όροι που θα καταστήσουν την περιοχή αγροτικά βιώσιμη, στην οποία οι καλλιεργητικές μέθοδοι που εφαρμόζονται είναι ήπιες και ειδικότερα θα εφαρμόζεται η ολοκληρωμένη διαχείριση και βιολογική γεωργία. Παράλληλα τα είδη που καλλιεργούνται να είναι ενδημικά, και τοπικές ή παραδοσιακές ποικιλίες / καλλιέργειες στην περιοχή. Εξάλλου μόνο με τέτοιου είδους προβλέψεις έχει νόημα και η επιτρεπόμενη δραστηριότητα του αγροτουρισμού. Ειδικά όσον αφορά τον αγοροτουρισμό, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο οι προβλέψεις των όρων που τίθενται για τη ΖΑΤ συμμορφώνονται και με τις σχετικές διατάξεις για τον αγροτουρισμό, (π.χ. περιορισμού αριθμού κλινών). Δεδομένου ότι βρίσκεται σε μία υψηλής αξίας οικολογική περιοχή, η ζώνη αυτή θα πρέπει να προάγει τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής, και ως εκ τούτου να θέτει ως προτεραιότητα ήπιες και εναλλακτικές μορφές ανάπτυξης.

Αντίθετα εκτός από τις προβλέψεις των παραγράφων Β.2(1) και Β.2(3), η βασική δραστηριότητα που προβλέπεται είναι η οικιστική και η έντονη δόμηση, καθώς με την ίδια αρτιότητα (20 στρεμμάτων) προβλέπονται τόσο τουριστικά καταλύματα 120 κλινών όσο και κατοικίες. Ως εκ τούτου, το διάταγμα προβλέπει και επιτρέπει τη συνολική αλλαγή του χαρακτήρα, των χρήσεων και του τοπίου της περιοχής. Ενδεικτικά, υπαρκτός είναι ο κίνδυνος μη αναστρέψιμης αλλαγής των χρήσεων της πρώην λίμνης Αγουλινίτσας από την προβλεπόμενη δόμηση εκτάσεων που δεν έχουν περιληφθεί στη ζώνη ΠΠΦ-2α και βρίσκονται στη ΖΑΤ.

Επιπλέον προβλέπεται και η επέκταση των οικισμών επιτρέποντας την ολοκληρωτική αλλαγή του αγροτικού χαρακτήρα της περιοχής, παρά το γεγονός ότι η ΕΠΜ σε κανένα σημείο δεν εξετάζει τη θέσπιση χρήσεων κατοικίας, παραθεριστικής κατοικίας σε αγροτικές εκτάσεις αλλά και τις επισημάνσεις του ΣτΕ (Π.Ε. 32/2015 Σκ. 2).

Η δόμηση προκρίνεται χωρίς να έχουν εκτιμηθεί δεόντως οι επιπτώσεις, κατά τις προβλέψεις της οδηγίας 92/43/ΕΚ (ΣτΕ Π.Ε. 32/2015). Σε κάθε περίπτωση κατά το Π.Ε., οι οικισμοί, και μάλιστα οι αυθαίρετοι, πρέπει να οριοθετηθούν: «ως προς τους ελάχιστους οικισμούς που εμπίπτουν στις επίμαχες περιοχές Natura, επισημαίνεται ότι πρέπει να οριοθετηθούν προσηκόντως, με διάταγμα...». Αντιθέτως, το π.δ. δεν φαίνεται να προβλέπει κάτι σχετικό.

Επίσης, για τον καθορισμό των επιτρεπόμενων χρήσεων και δράσεων στο τμήμα της ΖΑΤ που βρίσκεται πίσω από το παράκτιο τμήμα ρέμα Μπραζέρι (ή Πραζέρη) προς βορρά έως Αρκαδικός (ή ρέμα Περιστεριάς) προς νότο, πρέπει οι επιτρεπόμενες χρήσεις και δράσεις να ειπωθούν αθροιστικά (αγροτουρισμός, καταστήματα εστίασης, χώροι υποδοχής επισκεπτών, χώροι στάθμευσης, γεωργική δραστηριότητα, οργανωμένη τουριστική κατασκήνωση, κατοικία, κύρια τουριστικά καταλύματα 4 και 5 αστέρων) και να ληφθεί υπόψη η παραδοχή της ΕΠΜ ότι η σημασία του παράκτιου τμήματος μεταξύ Νέδας και Καλού Νερού (ποταμού Αρκαδικού ή ρέματος Περιστεριάς) για την ωστοκία της θαλάσσιας χελώνας, όπου συγκεντρώνεται το 82% των φωλιών όλου του Κόλπου, επιβάλλει ιδιαίτερη μεταχείριση (βλ. σελ. 140, 365 της ΕΠΜ και σελ. 28 παραρτήματος ΙV).

Λαμβανομένων υπόψη των μεγάλων διαφοροποιήσεων φωλεοποίησης στα διάφορα τμήματα παραλίας, ακριβώς πίσω από τα οποία οριοθετείται η ΖΑΤ καθώς και των ενιαίων (δηλαδή οριζόντιων) όρων και επιτρεπόμενων χρήσεων που προβλέπονται στο σύνολο της ΖΑΤ, προκύπτει ότι η οριοθέτηση της ΖΑΤ, των ενδεχόμενων επιμέρους τμημάτων αυτής καθώς και οι προβλεπόμενοι όροι και χρήσεις είναι προτιμότερο να προσαρμόζονται στην σημασία του έμπροσθεν βιοτόπου.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί πως στο εν λόγω άρθρο ουδεμία πρόβλεψη υπάρχει περί **απαγόρευσης νέων εστιών φωτός** που θα είναι ορατές από την παραλία ωτοκίας για το σύνολο της ΖΑΤ. Η πρόβλεψη περί επιβολής χρήσης *«της κατάλληλης βλάστησης που θα λειτουργήσει ως φυσικός φωτοφράκτης με τα χαρακτηριστικά ενδημικά είδη της περιοχής κατά μήκος της πλευράς των κτιρίων με πρόσοψη στην παραλία»* (βλ. άρθρο 3, παράγραφος Β2, περίπτωση 10δ) όχι μόνο δεν προσφέρει λύση στο πρόβλημα της φωτορύπανσης αλλά καταδεικνύει την έλλειψη πρόθεσης ουσιαστικής αντιμετώπισης του σοβαρότατου αυτού προβλήματος, με εξαιρετικά αρνητικές επιπτώσεις στο προστατευόμενο είδος (βλ. σελ. 11 παραρτήματος IV της ΕΠΜ). Επίσης η πρόβλεψη περί απόκρυψης ή αντικατάστασης του υφιστάμενου φωτισμού εντός εξαμήνου (βλ. παράρτημα II, παράγραφος 3i) ομοίως δεν προσφέρει λύση στο πρόβλημα καθώς αφορά τις υφιστάμενες εστίες φωτός και όχι τις μελλοντικές.

Προτείνουμε να επιτρέπονται οι νέες εστίες φωτός (δημόσιες, κοινοτικές και ιδιωτικές) εφόσον δεν είναι ορατές από οποιοδήποτε σημείο της παραλίας ωτοκίας. Ο τεχνητός φωτισμός των νέων κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων να μην είναι απευθείας ορατός από οποιοδήποτε σημείο του βιοτόπου αναπαραγωγής.

Άρθρο 4 – Διαχειριστικό Σχέδιο και Κανονισμός Διοίκησης και Λειτουργίας

Για την καλύτερη κατανόηση του αναγνώστη αλλά και την πλήρη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ν. 3937/2011 (άρθ. 4 παρ. 5) η επικεφαλίδα του άρθρου θα πρέπει να είναι «Σχέδιο Διαχείρισης» και όχι Διαχειριστικό Σχέδιο.

Η κείμενη νομοθεσία δεν προβλέπει Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας προστατευόμενων περιοχών ενώ στο διάταγμα δεν προβλέπεται το περιεχόμενο του. Συνεπώς η πρόβλεψη προτείνεται να καταργηθεί.

Άρθρο 5 – Διοίκηση Περιοχής Προστασίας της Φύσης

Στο σχέδιο Π.Δ. προβλέπεται ότι *«η διοίκηση, εποπτεία και διαχείριση της προστατευτέας περιοχής ανατίθεται στην Διεύθυνση ΠΕΧΩΣ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου»*.

Επισημαίνονται τα ακόλουθα:

1. Με βάση την κείμενη νομοθεσία η εν λόγω Υπηρεσία δεν έχει τη συγκεκριμένη αρμοδιότητα και δεν μπορεί να αναλάβει τέτοιο έργο. Παράλληλα, προκαλεί εντύπωση πώς το ΥΠΕΝ με τις προτάσεις του φαίνεται να «προκαταλαμβάνει» το αποτέλεσμα της διεργασίας που βρίσκεται σε εξέλιξη σχετικά με το εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών προβαίνοντας στην ανάθεση αρμοδιοτήτων για την καλή διατήρηση μιας τόσο σημαντικής προστατευόμενης περιοχής με μεγάλη εθνική, κοινοτική και διεθνή σημασία.
2. Η συμβολή των περιβαλλοντικών οργανώσεων στην διαχείριση της προστατευτέας περιοχής περιορίζεται στην συμμετοχή στην συμβουλευτική επιτροπή της **παραγράφου 3**. Θα πρέπει να υπάρχει αναφορά και για την αξιοποίηση της μακροχρόνιας πείρας και των επιστημονικών δεδομένων που διαθέτουν οι περιβαλλοντικές οργανώσεις για την θαλάσσια χελώνα που

αποτελεί, μαζί με τις αμμοθίνες και τα λιβάδια ποσειδωνίας, και το κύριο προστατευτέο αντικείμενο της εν θέματι περιοχής.

3. Από την συνολική διατύπωση του άρθρου 5 δεν προκύπτει με σαφήνεια ο τρόπος, με τον οποίο η εν λόγω υπηρεσία θα επιτελέσει τα καθήκοντα που της ανατίθενται. Οι προβλέψεις της **παραγράφου 6, περίπτωση α** δε, περί οργάνωσης γραφείου διοίκησης και επιλογής μεταξύ των ήδη υπηρετούντων στην υπηρεσία, στους οποίους αναθέτει τα αναγκαία καθήκοντα διοίκησης, εποπτείας και διαχείρισης, είναι προβληματική καθώς προκύπτουν εύλογες απορίες, προβληματισμοί και αμφιβολίες για το πώς υπάλληλοι, που εδρεύουν στην Πάτρα και είναι ήδη επιφορτισμένοι με άλλα καθήκοντα, θα επιτύχουν την ορθή διαχείριση μιας προστατευόμενης περιοχής «εξ' αποστάσεως». Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί η επάρκεια των στελεχών της υπηρεσίας να αναλάβει αυτά τα καθήκοντα, που απαιτούν εξειδικευμένη γνώση και εμπειρία. Τέλος ειδικά για τα θέματα της φύλαξης και αντλώντας από την εμπειρία του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου αλλά και πολλών άλλων προστατευόμενων περιοχών της χώρας θα πρέπει να δοθεί η (συν)αρμοδιότητα της φύλαξης στο σχήμα διαχείρισης που θα αναλάβει τη διαχείριση της περιοχής.
4. Αν και πρόκειται για μία περιοχή που βάσει της ΕΠΜ και του υπ' αριθμ. 32/2015 Πρακτικού Επεξεργασίας του ΣτΕ (βλ. σκέψεις 10 έως και 13, σελ. 18 επ.) είναι εξαιρετικής οικολογικής σημασίας, στο υποβληθέν σχέδιο διατάγματος δεν προβλέπονται συγκεκριμένα εργαλεία αναζήτησης και εξεύρεσης των αναγκαίων πόρων για την οικονομική βιωσιμότητα της. Με την **παράγραφο 6, περίπτωση β** το έργο αυτό ανατίθεται στην ΠΕΧΩΣ η οποία καλείται κατόπιν διαβούλευσης με τους Ο.Τ.Α. και τις περιβαλλοντικές οργανώσεις να σχεδιάζει, οργανώνει και προωθεί «ενέργειες με σκοπό την εξεύρεση κατάλληλων χρηματοδοτικών εργαλείων».
5. Στην **παράγραφο 6, περίπτωση δ** να προστεθεί η δυνατότητα σύναψης προγραμματικών συμβάσεων με περιβαλλοντικές μη κυβερνητικές οργανώσεις.
6. Η φύλαξη αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της προστασίας μιας περιοχής. Η πείρα από την ελληνική πραγματικότητα και την διαχείριση άλλων προστατευόμενων περιοχών έχει καταστήσει σαφές ότι προστασία δεν είναι εφικτή χωρίς σωστή, καθημερινή και αποτελεσματική φύλαξη. Δυστυχώς στο παρόν σχέδιο Π.Δ. οι προβλέψεις για την φύλαξη της προστατευτέας περιοχής είναι γενικές και αόριστες. Ειδικότερα στην **παράγραφο 6, περίπτωση ε** προβλέπεται ότι η φύλαξη και επιτήρηση της προστατευτέας περιοχής θα επιτελείται από την υπηρεσία διοίκησης σε συνεργασία με άλλες υπηρεσίες, όπως δασαρχεία, υπηρεσίες δόμησης, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κ.λ.π. Η εν λόγω πρόβλεψη, δηλαδή ότι η φύλαξη ανατίθεται σε δημόσιες υπηρεσίες που είναι ήδη επιφορτισμένες με πληθώρα καθηκόντων, ορώμενη σε συνδυασμό με την παντελή έλλειψη πρόβλεψης για πρόσληψη ειδικού προσωπικού φύλαξης και την ύπαρξη παράνομων δράσεων και δραστηριοτήτων στην εν θέματι περιοχή, καθιστά σαφές ότι στην πράξη η προστασία της περιοχής δεν θα καταστεί εφικτή.
7. Παρά το γεγονός ότι κοντά στην προστατευτέα περιοχή εντοπίζονται δύο Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, ήτοι οι Φορείς Διαχείρισης των Υγροτόπων Κοτυχίου- Στροφυλιάς αλλά και του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου, οι οποίοι αμφότεροι διαθέτουν μακροχρόνια πείρα στην διαχείριση και διοίκηση περιοχών με τα ίδια ή παρόμοια περιβαλλοντικά και οικολογικά στοιχεία, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας αναθέτει την διοίκηση της εν θέματι περιοχής σε μια δημόσια υπηρεσία που βρίσκεται σε μεγαλύτερη απόσταση και είναι ήδη επιφορτισμένη με άλλα καθήκοντα.

Άρθρο 7, παράγραφος 3 – γενικές διατάξεις

1. Στην **περίπτωση α** προβλέπεται «η κίνηση τροχοφόρων σε όλους τους υφιστάμενους δρόμους».

Δεδομένης της ύπαρξης παράνομων δρόμων στην προστατευτέα περιοχή, η συγκεκριμένη διάταξη θα πρέπει να αναθεωρηθεί και να λάβει υπόψη της τα εξής: 1) τις διατάξεις του άρθ. 14 παρ. 4 Ν. 3937/2011, 2) την Έκθεση Μικτού Κλιμακίου Ελέγχου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης με αντικείμενο την διενέργεια ελέγχου νομιμότητας πράξεων και ενεργειών που σχετίζονται με υπόθεση διάνοιξης δρόμων και οικοδόμησης σε Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Δεκέμβριος 2013), 3) τα πορίσματα των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, 4) την υπ' αριθμ. 174 Σύσταση της Διεθνούς Σύμβασης της Βέρνης (Δεκέμβριος 2014), 5) Το υπ' αριθμ. 32/2015 Πρακτικό Επεξεργασίας του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. σκέψη 16, σελ. 38, περίπτωση γ) και 6) τις από 18/02/2016 κατατεθειμένες στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως (σκέψεις 67 έως 84).

Στο σημείο αυτό αξίζει να τονιστεί πως η έλλειψη ειδικού παραρτήματος στην ΕΠΜ με το οδικό δίκτυο της προστατευτέας περιοχής και η παράλειψη καθορισμού μέσω του σχεδίου Π.Δ. των σημείων που οι λουόμενοι θα έχουν πρόσβαση στην ακτή, ώστε να υπάρχει σαφήνεια και να δημιουργηθούν στα σημεία αυτά και οι κατάλληλες υποδομές υποδοχής των επισκεπτών, στο μέλλον θα οδηγήσει σε σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης του συνόλου της παράκτιας ζώνης. Η παράλειψη αυτή έρχεται σε ευθεία αντίθεση με την παραδοχή ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία της θαλάσσιας χελώνας μεταξύ του Καλού Νερού και των εκβολών της Νέδας (δηλ. στην ζώνη ΠΠΦ-1β, βλ. σελ. 365 της ΕΠΜ). Τέτοιου είδους σοβαρά ζητήματα δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω του Σχεδίου Διαχείρισης όταν στην πράξη χαρακτηρισμού (Π.Δ.) απουσιάζουν παντελώς οι σχετικοί όροι και προϋποθέσεις.

Προτείνουμε να γίνει αναφορά από «υφιστάμενους» σε «νομίμως υφιστάμενους» δρόμους. Επίσης να γίνει ρητή αναφορά περί κατάργησης των παράνομων διόδων που υπάρχουν εντός της περιοχής και να διαταχθεί η πλήρης αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας που έχει σημειωθεί.

2. Στην **περίπτωση δ** προβλέπεται ότι επιτρέπεται η θήρα, πλην των περιοχών ΠΠΦ-1 και 2. Η δυνατότητα άσκησης θήρας στην περιφερειακή ζώνη της προστατευτέας περιοχής και δη στους προστατευόμενους φυσικούς σχηματισμούς (ΠΦΣ), έρχεται σε ευθεία αντίθεση με την ανάγκη για κλιμάκωση των όρων και περιορισμών για την καλύτερη διασφάλιση του προστατευτέου αντικειμένου που ορίζει το άρθ. 5. παρ. 6 του ν. 3937/2011 και την απαγόρευση άσκησης ενεργειών και δραστηριοτήτων που μπορούν να επιφέρουν αλλοίωση, φθορά ή καταστροφή των ΠΦΣ ή των επιμέρους στοιχείων τους, σύμφωνα με όσα ορίζει το το άρθ. 5, παρ. 6β του ν. 3937/2011. Ειδικότερα στην περίπτωση της λίμνης Καϊάφα και βέβαια των γύρω σε αυτή ΠΦΣ όπου εντοπίζονται πολλά προστατευόμενα είδη πτηνών (ΣτΕ Π.Ε. 32/2015 Σκ. 11) η θήρα θα πρέπει να απαγορευτεί.

Προτείνουμε την απαγόρευση θήρας εντός των ΠΦΣ.

3. Στην **περίπτωση στ** προβλέπεται ότι αμμοληψία και χαλικοληψία από τις κοίτες και εκβολές των ποταμών επιτρέπεται μόνο για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών.

Η εν λόγω απαγόρευση δεν συμβάλλει στην ουσιαστική προστασία του βιοτόπου και των ποταμών που με το παρόν σχέδιο Π.Δ. προτείνονται ως προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί, καθώς συνοδεύεται από εξαίρεση γενικών εννοιών που επιδέχονται ευρεία ερμηνεία κατά το δοκούν και επομένως αφήνουν μεγάλο περιθώριο παραβιάσεων, δοθέντος μάλιστα ότι, όπως δέχεται και η ΕΠΜ, η αμμοληψία και χαλικοληψία αποτελούν δραστηριότητες που επιφέρουν έντονη υποβάθμιση στο προστατευτέο οικοσύστημα. Η συγκεκριμένη διάταξη θα πρέπει να

αναθεωρηθεί και να λάβει υπόψη της το υπ' αριθμ. 32/2015 Πρακτικό Επεξεργασίας του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. σκέψη 16, σελ. 38, περίπτωση δ).

Προτείνουμε την τροποποίηση της διάταξης ώστε να προβλέπεται με σαφήνεια σε ποιες περιπτώσεις θα επιτρέπονται εξαιρέσεις.

Άρθρο 7, παράγραφος 4 – γενικές διατάξεις

Το «όπου απαιτείται» αποτελεί πλεονασμό.

Άρθρο 7, παράγραφος 6 – γενικές διατάξεις

Στην εν λόγω διάταξη προβλέπεται η κατά προτεραιότητα κατεδάφιση και απομάκρυνση των παράνομων κατασκευών και εγκαταστάσεων που υφίστανται εντός των περιοχών προστασίας της φύσης (ΠΠΦ) και της περιφερειακής ζώνης. Ωστόσο θεσπίζεται ειδική εξαίρεση από την κατεδάφιση των παράνομων κατασκευών που υφίστανται, λόγω υπαγωγής τους στο νόμο 4014/2011. Είναι τουλάχιστον παράδοξη η αναφορά στο άρθρο 24 ν. 4014/2011, το οποίο έχει κριθεί αντισυνταγματικό και συγκεκριμένα «η επί μακρόν διατήρηση αυθαίρετων κατασκευών και χρήσεων που παραβιάζουν τις εκάστοτε ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις, ακόμα αν πρόκειται για κατασκευές μεταγενέστερες του ν. 1337/1983, με αποτέλεσμα να νοθεύεται, ο επιβαλλόμενος από το άρθρο 24 του Συντάγματος ορθολογικός πολεοδομικός σχεδιασμός» ΣτΕ 1118/2013).

Η διάταξη αυτή προκαλεί ακόμα μεγαλύτερη εντύπωση δεδομένου ότι προβλέπει, για τις αυθαίρετες κατασκευές, μία μεταχείριση πιο ευνοϊκή από αυτή για τις νόμιμες (άρθρο 7 παρ. 2). Η εύνοια αυτή είναι ιδιαίτερα προβληματική για όλες τις περιοχές της χώρας, και ιδιαίτερα για τις προστατευόμενες. Πόσο μάλλον που και η πρόβλεψη και για τις νόμιμες εγκαταστάσεις (άρθρο 7 παρ. 2) είναι ανεπαρκής: θα έπρεπε να υπάρχει πρόβλεψη και για την απομάκρυνση, μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, όσων από αυτές δεν συνάδουν με τον σκοπό προστασίας, και όχι μόνο πρόβλεψη για την αναστολή λειτουργίας, αφού προκληθούν οχλήσεις. Η υπαγωγή στις διατάξεις περί αυθαίρετων και η περιβαλλοντική αδειοδότηση είναι χωριστά θέματα, και δεν θα έπρεπε να συγχέονται: θα πρέπει να διακοπεί άμεσα η λειτουργία όσων εγκαταστάσεων δεν έχουν αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά, ή δεν έχουν υποβληθεί σε δέουσα εκτίμηση. Σε κάθε περίπτωση, το άρθρο 9 ν. 4014/2011 δεν επιτρέπει την εκ των υστέρων περιβαλλοντική αδειοδότηση αυθαίρετων κατασκευών. Η συμφωνία των διατάξεων αυτών με την Οδηγία 92/43 είναι εξαιρετικά αμφίβολη.

Η εν λόγω εξαίρεση, ορώμενη σε συνδυασμό με την επιλογή αναφοράς «υφιστάμενων» και όχι «νομίμως υφιστάμενων» δρόμων ή προσβάσεων και υποδομών στο άρθρο 3, παράγραφοι Α1, περίπτωση 3, Α2.1, περίπτωση 3, Α2.2 και άρθρο 7, παράγραφος 3, περίπτωση α καταδεικνύει την προσπάθεια παγίωσης της υφιστάμενης κατάστασης. Ειδικότερα, εντός του πυρήνα του βιοτόπου αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας θα συνεχίσουν να υφίστανται αυθαίρετες κατασκευές και παράνομα έργα «υποδομής», όπως π.χ. οι πέντε (5) οδοί της εταιρίας «Νέος Κότινος Α.Ε.» για τις οποίες ανοίγει ο δρόμος νομιμοποίησης κατ' εφαρμογή του άρθρου 9 του ν. 4014/2011. Ειδικά αυτό διαφαίνεται από την αναφορά στο συγκεκριμένο άρθρο που αφορά υφιστάμενα έργα χωρίς περιβαλλοντικούς όρους και δεν αφορά τη νομιμοποίηση αυθαίρετων, κάτι που ωστόσο αν αφορά ΕΖΔ δεν είναι σύμφωνο με το άρθρο 6 της Οδηγίας 92/43/ΕΚ.

Προτείνουμε να μην παρέχεται δυνατότητα εξαίρεσης από την κατεδάφιση των παράνομων υποδομών.

Άρθρο 7, παράγραφος 7 – γενικές διατάξεις

Οι διατάξεις που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο άρθρο και αφορούν συγκεκριμένους όρους και χρήσεις δεν είναι κατανοητές, τόσο ως προς το γιατί εντάσσονται στις γενικές διατάξεις και όχι στο άρθρο 3 αλλά και γιατί όσον αφορά την περιοχή προστασίας της φύσης, οι επιτρεπόμενες δραστηριότητες ορίζονται σαφώς στο άρθρο 5. παρ. 2 του ν. 3937/2011.

Σε κάθε περίπτωση είναι άξιο απορίας πώς μπορεί να επιτρέπονται έργα και δραστηριότητες της υποκατηγορίας Α2 στις δύο ζώνες της περιοχής. Η διάταξη θα είχε νόημα μόνο αν σε συνδυασμό με την παράγραφο 4 προβλεπόταν ότι για όλα τα έργα και τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στην περιοχή είναι απαραίτητη η εκπόνηση Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης.

Αντίστοιχα είναι άξιο απορίας γιατί υπάρχει ειδική πρόβλεψη της παρ. γ για την καταπολέμηση ειδών που οι πληθυσμοί έχουν αυξηθεί υπέρμετρα. Εφόσον αφορά και τα προστατευόμενα είδη, τότε δεν είναι σύμφωνη την Οδηγία 92/43/ΕΚ (άρθρο 16) καθώς δεν υπάρχουν ξενικά είδη στα Παραρτήματα της Οδηγίας, και δεν είναι κατανοητό αν (και ποια) προστατευόμενα είδη έχουν αυξηθεί σε βάρος άλλων προστατευόμενων ειδών. Μία όποια τέτοια περίπτωση θα πρέπει κατ'ελάχιστον να εμπεριέχεται στο Σχέδιο Διαχείρισης της περιοχής, και εφόσον υπάρχει η σχετική τεκμηρίωση και σύμφωνη γνώμη του σχήματος διαχείρισης της περιοχής να ακολουθούνται οι κείμενες διατάξεις και διαδικασίες.

Προτείνουμε η συγκεκριμένη διάταξη να καταργηθεί.

Τέλος, στις γενικές διατάξεις θα αναμέναμε να υπάρχει ειδική πρόβλεψη για την άμεση υποχρέωση πλήρους αποκατάστασης κάθε μορφής κακοποίησης ή βλάβης του φυσικού τοπίου και των προστατευόμενων από την Οδηγία 92/43 στοιχείων του, η οποία έχει συντελεσθεί μέχρι σήμερα εξαιτίας της παράνομης δράσης οιοδήποτε αλλά και λόγω των παράνομων πράξεων ή παραλείψεων οργάνων της Διοίκησης (διανοίξεις οδών, εκχερσώσεις, αυθαίρετες κατασκευές κ.λπ.).

Παράρτημα Ι – Συντεταγμένες

Οι χάρτες του σχεδίου Π.Δ., λόγω της μικρής τους κλίμακας (1:50.000 και 1:25.000), δυσχεραίνουν πολύ τον αναγνώστη στο να κατανοήσει τα ακριβή όρια των προτεινόμενων ζωνών. Σημειώνεται ότι τα υποβληθέντα σχόλια μας γίνονται βάσει μελέτης επί των χαρτών και όχι των συντεταγμένων. Επομένως, καθίσταται επιτακτική η ανάγκη ελέγχου των συντεταγμένων του Παραρτήματος Ι, ώστε να τεκμηριωθεί η ακρίβεια της οριοθέτησης οικοτόπων ή η απουσία οικοτόπων εκτός των ζωνών που προτάθηκαν ως ΠΠΦ και ΠΦΣ.

Παράρτημα ΙΙ – Εξειδικευμένα μέτρα διαχείρισης

Στο παράρτημα ΙΙ, παράγραφοι 1 και 2, προβλέπονται οι ειδικοί όροι που αφορούν σε παραχωρήσεις απλής χρήσης τμημάτων αιγιαλού στις παραλίες ωτοκίας (δηλ. στις ΠΠΦ-1α και ΠΠΦ-1β) για έπιπλα θαλάσσης και επιχειρήσεις θαλάσσιων αθλημάτων, ενώ στην παράγραφο 3 προβλέπονται οι ειδικοί όροι για τους καθαρισμούς παραλίας και την φωτορύπανση. Επί των όρων αυτών αξίζει να σημειωθούν τα ακόλουθα:

Κατ' αρχάς το παράρτημα ΙΙ βρίσκεται σε αντίθεση με το άρθρο 3 παράγραφος Α1 του σχεδίου Π.Δ., όπου προβλέπονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις εντός της ΠΠΦ-1, καθώς στην εν λόγω διάταξη δεν έχει ενταχθεί η παραχώρηση απλής χρήσης τμημάτων αιγιαλού στις χρήσεις που επιτρέπονται. Αντίστοιχα, οι χρήσεις που προβλέπει η παράγραφος 1(ii) του παραρτήματος ΙΙ θα πρέπει να συνάδουν συγκεκριμένα με τις δραστηριότητες που προβλέπει το άρθρο 3 παράγραφος Α.3(1).

Προκαλεί αίσθηση ότι το σύνολο της παραλιακής ζώνης από τον Αλφειό μέχρι την Κυπαρισσία, διαχειρίζεται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, γεγονός που έρχεται σε ευθεία αντίθεση με μακροχρόνια

στοιχεία φωλεοποίησης που καταδεικνύουν σημαντικές διαφοροποιήσεις της πυκνότητας ωοτοκίας κατά μήκος της παραλιακής ζώνης. Συγκεκριμένα στην ΠΠΦ-1α (μήκους 35 χλμ. περίπου) γίνεται το 13% των φωλιών του Κόλπου, στο τμήμα της ΠΠΦ-1β που βρίσκεται μεταξύ του ποταμού Νέδα προς βορρά και του ποταμού Αρκαδικού (ή ρέματος Περιστεριάς) προς νότο (μήκους 9,5 χλμ. περίπου) εντοπίζεται ο πυρήνας του βιοτόπου όπου γίνεται το 82% των φωλιών του Κόλπου, ενώ στο τμήμα Αρκαδικός προς βορρά έως το ακρωτήριο Κούνελος (νότια της Κυπαρισσίας) προς νότο γίνεται μόλις το 5% των φωλιών του Κόλπου. Η ενιαία αυτή διαχείριση δεν συνάδει με την παραδοχή ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία της θαλάσσιας χελώνας μεταξύ του Καλού Νερού και των εκβολών της Νέδας (βλ. σελ. 365 της ΕΠΜ).

Επίσης οι όροι για την παραχώρηση δικαιώματος χρήσης αιγιαλού είναι άκρως γενικοί και δεν έχουν λάβει υπόψη τις ιδιαιτερότητες της προστατευτέας περιοχής. Αντίθετα επαναλαμβάνουν εν πολλοίς το προ 16-ετίας περίπου υπ' αριθμ. 81352/1063/1-3-2000 έγγραφο του τότε Υπουργείου ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. που έθετε γενικές συστάσεις για τις δομημένες περιοχές ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας με έντονη τουριστική και οικιστική ανάπτυξη. Οι συστάσεις αυτές μπορεί ενδεχομένως να είναι κατάλληλες για το τμήμα της παραλίας μπροστά από τον οικισμό «Καλό Νερό», όχι όμως και για την υπόλοιπη παραλία η οποία διατηρεί σε μεγάλο βαθμό τα φυσικά της χαρακτηριστικά. Σε αυτήν (δηλαδή στο τμήμα από Νέδα προς βορρά έως ρέμα Μπραζέρι προς νότο) έπρεπε να είχαν προβλεφθεί ρυθμίσεις αντίστοιχες με αυτές των αποφάσεων 26158/838/2013 και 17111/658/2014 του Υπουργού ΠΕΝ για την παραχώρηση της χρήσης αιγιαλού στις «Θίνες Κυπαρισσίας: Νεοχώρι – Κυπαρισσία» τα έτη 2013 και 2014.

Τα προβλεπόμενα τόσο αναφορικά με την λειτουργία επιχειρήσεων θαλάσσιας αναψυχής όσο και σχετικά με την επινοικίαση τμημάτων παραλίας όχι μόνο δεν συμβάλλουν στην προστασία των θαλασσίων χελωνών και του βιοτόπου αναπαραγωγής τους αλλά λειτουργούν προς την αντίθετη κατεύθυνση. Ειδικότερα σε ότι αφορά το βόρειο τμήμα της ΠΠΦ-1β δηλ. το παράκτιο τμήμα από Νέδα προς βορρά μέχρι το ρέμα Μπραζέρι προς νότο, όπου **ουδέποτε έχει παραχωρηθεί τμήμα του αιγιαλού για τοποθέτηση επίπλων θαλάσσης ούτε υπήρξε ανάλογο αίτημα για τέτοιου είδους παραχωρήσεις τμημάτων αιγιαλού σε επιχειρήσεις**, οι εν λόγω προβλέψεις του σχεδίου Π.Δ. (π.χ. άκρως γενικά και αόριστα προβλέπεται η παραχώρηση του αιγιαλού έως το 30% του εμβαδού του) οδηγούν με βεβαιότητα στην μελλοντική αύξηση των οχλήσεων προς το προστατευόμενο είδος και στην ολοκληρωτική υποβάθμιση του πυρήνα βιοτόπου, και ουδόλως συνάδουν με τα αναφερόμενα στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ.

Οι συγκεκριμένες διατάξεις του παραρτήματος II θα πρέπει να αναθεωρηθούν και να λάβουν υπόψη τους: (1) το υπ' αριθμ. 32/2015 Πρακτικό Επεξεργασίας του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. σκέψη 16, σελ. 38, περίπτωση β) και (2) τις από 18/02/2016 κατατεθειμένες στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως (σκέψεις 92 έως 94).

Προτείνουμε να μην επιτραπεί η δυνατότητα παραχώρησης τμημάτων αιγιαλού στο βόρειο τμήμα της ΠΠΦ-1β, δηλ. στο παράκτιο τμήμα από Νέδα προς βορρά μέχρι το ρέμα Μπραζέρι προς νότο (δηλαδή στο παράκτιο τμήμα που βρίσκεται εμπροσθεν της ΠΠΦ-2γ), για λειτουργία επιχειρήσεων θαλάσσιας αναψυχής και τοποθέτηση επίπλων θαλάσσης.

Επίσης για την ΠΠΦ-1α (δηλ. το παράκτιο τμήμα από Αλφειό προς βορρά έως Νέδα προς νότο) και για το νότιο τμήμα της ΠΠΦ-1β (το παράκτιο τμήμα από ρέμα Μπραζέρι προς βορρά έως Κυπαρισσία προς νότο, δηλαδή το παράκτιο τμήμα που βρίσκεται εμπροσθεν της ΖΑΤ) να προστεθεί στην παράγραφο 1 ότι για την έκδοση πράξεων παραχώρησης του δικαιώματος απλής χρήσης τμημάτων αιγιαλού απαιτείται η **σύμφωνη γνώμη** της υπηρεσίας διοίκησης της περιοχής.

Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι η περίοδος ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας αρχίζει από τον Μάιο και ολοκληρώνεται περί τα μέσα Αυγούστου εκάστου έτους. Η επώαση των νεοσσών διαρκεί περίπου 2 μήνες και η εκκόλαψη τους αρχίζει περί τα μέσα Ιουλίου ενώ διαρκεί μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου εκάστου έτους.

Προτείνουμε στην παράγραφο 2 περίπτωση νί και στην παράγραφο 3 η ημερομηνία «30 Σεπτεμβρίου» να αντικατασταθεί με την ημερομηνία «31 Οκτωβρίου». Αντίστοιχα στην παράγραφο 3 η ημερομηνία «1 Οκτωβρίου» να αντικατασταθεί με την ημερομηνία «1 Νοεμβρίου».

Δεδομένου ότι οι θαλάσσιες χελώνες εναποθέτουν τα αυγά τους στο πάνω μέρος της παραλίας ωοτοκίας, προτείνουμε στην παράγραφο 2 περίπτωση νί να διαγραφεί η φράση «ή στο πίσω μέρος της παραλίας», η οποία προφανώς έχει γραφεί από παραδρομή.

Υπόμνημα χάρτη 01-4, αποτύπωση οδικού δικτύου προστατευτέας περιοχής Στο υπόμνημα του συνοδευτικού του σχεδίου Π.Δ. χάρτη 01-4 παρατηρείται ότι με κίτρινο χρώμα και διαφοροποίηση στο πάχος της γραμμής αποτυπώνονται τρεις κατηγορίες δρόμων: Οι δρόμοι υπό ασφαλτόστρωση (παχιά κίτρινη γραμμή), οι κύριοι χωματόδρομοι (κίτρινη γραμμή μεσαίου πάχους) και οι δευτερεύοντες χωματόδρομοι (λεπτή κίτρινη γραμμή). Επί της αποτύπωσης αυτής πρέπει να σημειωθούν τα ακόλουθα: Δεν είναι εμφανές σε ποια από τις τρεις κατηγορίες ανήκει ο δρόμος που ενώνει τους οικισμούς της Ελαίας και του Αγιαννάκη, ο οποίος διέρχεται μεταξύ των ΠΠΦ-2γ και ΠΠΦ-2δ. Ομοίως δεν είναι εμφανές σε ποια από τις τρεις κατηγορίες ανήκει ο δρόμος, ο οποίος βρίσκεται παράλληλα στην σιδηροδρομική γραμμή, ξεκινάει από το ρέμα Καμίνια, φτάνει νοτίως της θέσης Βουνάκι και διέρχεται των ΠΠΦ-2δ, ΠΠΦ-2ε και ΠΠΦ-2β. Δηλαδή δεν είναι εμφανές αν οι εν λόγω δρόμοι αποτυπώνονται ως δρόμοι υπό ασφαλτόστρωση ή κύριοι χωματόδρομοι.

Σε κάθε περίπτωση για την περίπτωση που ήθελε θεωρηθεί πως οι ανωτέρω περιγραφόμενοι δρόμοι έχουν αποτυπωθεί ως δρόμοι υπό ασφαλτόστρωση, επισημαίνουμε τα εξής: Η αποτύπωση πρέπει να αναθεωρηθεί και να λάβει υπόψη της τις από 18/02/2016 κατατεθειμένες στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως (βλ. σκέψεις 79 έως 82 και σκέψη 83), όπου ρητά σημειώνεται ότι οι εν λόγω δρόμοι διέρχονται μεταξύ τύπων οικοτόπων και κατά συνέπεια ενέχουν τον κίνδυνο παραβλάψεως αυτών. Επίσης σημειώνεται ρητά ότι ακόμη και να υποτεθεί πως οι εν λόγω δρόμοι δεν εφάπτονται των τύπων οικοτόπων και της παραλίας ωοτοκίας, είναι βέβαιο ότι η ασφαλτόστρωση τους θα διευκολύνει τη χρήση τους και επομένως θα αυξήσει τον κίνδυνο οχλήσεων της θαλάσσιας χελώνας και φθοράς των θινών. Τέλος, ειδικά για τον δρόμο που συνδέει τους οικισμούς της Ελαίας και του Αγιαννάκη, πρέπει να ληφθεί υπόψη την Έκθεση Μικτού Κλιμακίου Ελέγχου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης με αντικείμενο την διενέργεια ελέγχου νομιμότητας πράξεων και ενεργειών που σχετίζονται με υπόθεση διάνοιξης δρόμων και οικοδόμησης σε Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Δεκέμβριος 2013), στην οποία ρητώς αναφέρεται ότι με την υπ' αριθμ. πρωτ. 7793/23-12-2010 απόφαση του Νομάρχη Μεσσηνίας ο εν λόγω δρόμος δεν αναγνωρίστηκε ως δημοτική οδός, δηλαδή ως κοινόχρηστος δρόμος (βλ. σελ 19 της έκθεσης, υπό 9.2).

Προτείνουμε την αναδιαμόρφωση της αποτύπωσης στον χάρτη 01-4 ώστε να καταστεί εμφανές πως αποτυπώνονται οι ανωτέρω περιγραφόμενοι δρόμοι. Στην περίπτωση δε, που αυτοί αποτυπώνονται ως δρόμοι υπό ασφαλτόστρωση, την πλήρη αλλαγή της αποτύπωσης τους ώστε να χαρακτηριστούν ως κύριοι χωματόδρομοι.

2) Κείμενο Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας:

Το παρόν κείμενο αποτελεί την κατάθεση παρατηρήσεων της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας στη δημόσια διαβούλευση που αφορά στο σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος (Π.Δ.) «Χαρακτηρισμός

των χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών των «GR2330005: Θίνες και παραλιακό Δάσος Ζαχάρως, Στροφυλιά, Κακόβατος», «GR2330008: Θαλάσσια περιοχή Κόλπου Κυπαρισσίας: Ακρ. Κατάκολο - Κυπαρισσία» και «GR2550005: Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι – Κυπαρισσία)» και της ευρύτερης περιοχής τους, ως «Περιοχή Προστασίας της Φύσης», καθορισμός ζωνών προστασίας, καθορισμός χρήσεων, όρων και περιορισμών δόμησης και σύσταση αρμόδιου οργάνου διαχείρισης και διοίκησής του». Η εν λόγω διαβούλευση οργανώνεται στον ιστότοπο www.opengov.gr από τις 26 Φεβρουαρίου 2016 έως τις 15 Μαρτίου 2016.

Στις γενικές παρατηρήσεις επισημάνουμε τα ακόλουθα:

1. Στο σχέδιο Π.Δ. θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι πρόσφατες εξελίξεις και συγκεκριμένα:
  - Η εκκρεμής υπόθεση στο ΔΕΕ (C-504/14) και η σχετική πρόταση της Γενικής Εισαγγελέως,
  - το πρακτικό επεξεργασίας του Συμβουλίου της Επικρατείας επί προηγούμενου σχεδίου διατάγματος για την περιοχή,
  - τη Σύσταση της Σύμβασης της Βέρνης (174, Δεκέμβριος 2014) και την νέα επιστολή που έχει στείλει προς την Ελλάδα,
  - την Έκθεση Μικτού Κλιμακίου Ελέγχου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης σχετικά με τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας πράξεων και ενεργειών που σχετίζονται με υπόθεση διάνοιξης δρόμων και οικοδόμησης σε Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Δεκέμβριος 2013),
  - τα πορίσματα των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος για παρεμβάσεις στην περιοχή.
2. Δεν καθίσταται σαφές βάσει του Π.Ε. 32/2015 (Σκ. 13) και της ΕΠΜ (Κεφ. 2.5) γιατί δεν προκρίνεται ο χαρακτηρισμός «Εθνικό Πάρκο» για το σύνολο της έκτασης της περιοχής στο οποίο θα μπορούσε στη συνέχεια να περιλαμβάνονται οι ζώνες που προτείνονται. Ο χαρακτηρισμός «Εθνικό Πάρκο» αιτιολογείται λόγω της «μεγάλης έκτασης» και της «εξέχουσας οικολογικής ή άλλης φυσικής σπουδαιότητας» της περιοχής που καλύπτει το Π.Δ. Ειδικότερα, καθώς «*μεγάλο τμήμα του καταλαμβάνει θαλάσσια... περιοχή μπορεί να ονομάζεται ειδικότερα θαλάσσιο πάρκο*» (άρθρο 5 παρ. 3γ Ν. 3937/2011).
3. Στο σχέδιο Π.Δ. δε γίνεται ξεκάθαρη διάκριση μεταξύ των παράνομων και νόμιμων δρόμων. Αντιθέτως τόσο στο άρθρο 3 όσο και στις γενικές διατάξεις, γίνεται συχνή αναφορά στη χρήση «υφιστάμενων» δρόμων, μη διαφοροποιώντας τους νόμιμους από τους παράνομους δρόμους και ουσιαστικά νομιμοποιώντας, για παράδειγμα, τους παράνομους δρόμους που έχουν ανοιχτεί στις ζώνες ΠΠΦ1 και ΠΠΦ2 (όπου βρίσκεται η ιδιοκτησία της «Νέος Κότινος Α.Ε.»). Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στο γεγονός ότι ενώ σε διάφορα σημεία του Π.Δ. για παράδειγμα αρθ. 3,Β.1.2(α)4, αρθ. 3Β.1.2(γ)4, αρθ.3Β.1.3(2) προβλέπεται η διατήρηση των γεωμετρικών χαρακτηριστικών και της ανεπίστρωτης της επιφάνειας των υφιστάμενων χωματοδρόμων, σε άλλα σημεία δεν υπάρχει ουδεμία τέτοια πρόβλεψη, αφήνοντας το περιθώριο ακόμα και για ασφαλτόστρωση τους. Κρίνεται απαραίτητο να ληφθούν υπόψη:
  - Οι διατάξεις του άρθ. 14 παρ. 4 Ν. 3937/2011,
  - η Έκθεση Μικτού Κλιμακίου Ελέγχου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης με αντικείμενο την διενέργεια ελέγχου νομιμότητας πράξεων και ενεργειών που σχετίζονται με υπόθεση διάνοιξης δρόμων και οικοδόμησης σε Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Δεκέμβριος 2013),
  - τα πορίσματα των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος,

- η υπ' αριθμ. 174 Σύσταση της Διεθνούς Σύμβασης της Βέρνης (Δεκέμβριος 2014),
- το υπ' αριθμ. 32/2015 Π.Ε. του ΣτΕ (βλ. σκέψη 16, σελ. 38, περίπτωση γ) και
- οι από 18/02/2016 κατατεθειμένες στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως (σκέψεις 67 έως 84). Προτείνεται σε όλο το διάταγμα να γίνεται αναφορά σε «νόμιμα υφιστάμενους δρόμους». Ειδικά για τους δρόμους που είναι παράνομοι θα πρέπει να προβλέπει το διάταγμα το κλείσιμο τους και την πλήρη αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας που έχει σημειωθεί.

Όσον αφορά στα επί μέρους άρθρα έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Άρθρο 2 – Οριοθέτηση και ζώνωση της συνολικής περιοχής

Ο στόχος του σχεδίου Π.Δ. όπως ορίζεται στο άρθρο 1, παρ. 2 είναι η προστασία της ακεραιότητας της περιοχής. Ωστόσο η προτεινόμενη ζώνωση ουσιαστικά δρομολογεί τη διχοτόμηση της προστατευτέας περιοχής σε δύο επιμέρους υπο-περιοχές και συγκεκριμένα την περιοχή προστασίας της φύσης (άρθρο 2, παρ. 1) και την περιφερειακή ζώνη προστασίας (άρθρο 2, παρ. 2) η οποία ορίζεται κατά κύριο λόγο ως Ζώνη Αγροτικού Τοπίου (ΖΑΤ) και άρα υπάρχει δυνατότητα δόμησης.

Η έκταση της περιοχής προστασίας της φύσης είναι αρκετά μικρότερη από την αντίστοιχη της περιοχής μελέτης και προστασίας όπως είχε ενταχθεί στην ΕΠΜ και σε προηγούμενα Π.Δ. που χαρακτήριζαν το σύνολο της περιοχής ως «Περιφερειακό Πάρκο». Ιδιαίτερα θετική είναι η πρόβλεψη των ΠΠΦ ως ενιαίες και συνεχόμενες περιοχές καλύπτοντας το σύνολο των περιοχών ωτοκίας της χελώνας καρέτα καθώς και τις σταθερές και μετακινούμενες αμμοθίνες, σε αντίθεση με προηγούμενα σχέδια Π.Δ. για την περιοχή που προέβλεπαν διακοπτόμενες ζώνες.

Με δεδομένο το σκεπτικό του Π.Ε. 32/2015 (Σκ. 13) αλλά και την ΕΠΜ (Κεφ. 2.5) θα έπρεπε να προκριθεί ο χαρακτηρισμός «Εθνικό Πάρκο» για το σύνολο της έκτασης της περιοχής στο οποίο θα μπορούσε στη συνέχεια να περιλαμβάνονται οι ζώνες που προτείνονται. Οι διατάξεις για τις περιοχές προστασίας της φύσης μοιάζουν αυστηρές, ωστόσο, υπάρχουν δραστηριότητες που επιτρέπονται μέσα σε αυτές βάσει νομοθεσίας, για παράδειγμα, στρατηγικές επενδύσεις, υφιστάμενες εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων κλπ. Συνεπώς ο χαρακτηρισμός «Εθνικό Πάρκο» ανταποκρίνεται καλύτερα στην έκταση, τον χαρακτήρα και τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής που είναι εθνικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς σημασίας.

Αξίζει να αναφερθεί στο σημείο αυτό και ο κατακερματισμός της περιοχής σε 20 ζώνες και υποζώνες, οι οποίες δεν δικαιολογούνται από τα οικολογικά και περιβαλλοντικά στοιχεία της κάθε περιοχής.

Άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση β2 – οριοθέτηση Ζώνης Αγροτικού Τοπίου (ΖΑΤ)

Η οριοθέτηση της ΖΑΤ, των επιμέρους τμημάτων αυτής καθώς και οι προβλεπόμενοι όροι και χρήσεις είναι προτιμότερο να μην διατυπώνονται με τρόπο ενιαίο αλλά να προσαρμόζονται ανάλογα με την σημασία του έμπροσθεν βιοτόπου. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία λόγω των μεγάλων διαφοροποιήσεων φωλεοποίησης στα διάφορα σημεία της παραλίας.

Άρθρο 3, παράγραφος Α1 – επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της ΠΠΦ-1

Στο σχέδιο Π.Δ. θεωρούμε σημαντικό στις προσβάσεις ο όρος «υφιστάμενες» να αντικατασταθεί με το «νομίμως υφιστάμενες». Σημαντικό κρίνουμε επίσης να γίνει ρητή αναφορά περί κατάργησης των παράνομων διόδων που υπάρχουν εντός της προστατευτέας περιοχής και να υπάρξει σαφής και αυστηρή πρόβλεψη για την αποκατάσταση της βλάστησης των θινών.

Στην περίπτωση 5 προβλέπεται «η ημερήσια επίσκεψη και η ξενάγηση επισκεπτών με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την αναψυχή». Η συγκεκριμένη διατύπωση είναι πολύ γενική και ως τέτοια προκαλεί σύγχυση σχετικά με την επιτρεπτή χρήση της ζώνης του αιγιαλού από τους λουόμενους. Είναι απαραίτητο να αποσαφηνιστούν οι όροι με τους οποίους οι λουόμενοι και οι επισκέπτες της περιοχής δύνανται να απολαμβάνουν το δημόσιο αγαθό του αιγιαλού χωρίς όμως να παρενοχλούν την θαλάσσια χελώνα κατά τον άκρως ευαίσθητο κύκλο αναπαραγωγής της (ώρες παραμονής στον αιγιαλό, προτεινόμενη ζώνη χρήσης, μη οχλούσα συμπεριφορά). Στην περιοχή υπάρχει διαχρονικά παρενόχληση της θαλάσσιας χελώνας λόγω ανθρώπινης παρουσίας στην παραλία ωτοκίας κατά τις βραδινές ώρες. Συνεπώς προτείνουμε να προβλεφθεί ότι επιτρέπεται η παραμονή από την ανατολή μέχρι 1 ώρα μετά την δύση του ηλίου με τρόπο που θα καθορίζεται στο Σχέδιο Διαχείρισης ή/και στον Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας της περιοχής, προκειμένου να αποφεύγεται η υποβάθμιση των αμμοθινών και της αυτοφυούς βλάστησης.

Άρθρο 3, παράγραφος Α3 – επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της ΠΠΦ-3

Δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για ειδικά μέτρα προστασίας για τον οικοτόπο προτεραιότητας των λιβαδιών ποσειδωνίας *Posidonia oceanica* και της χελώνας *Caretta caretta*.

Άρθρο 3, παράγραφος Β2 – επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της Ζώνης Αγροτικού Τοπίου (ΖΑΤ)

Στο άρθρο 3, παράγραφος Β2 προβλέπονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της ΖΑΤ. Παρά το γεγονός ότι η ΖΑΤ γειτνιάζει με περιοχές προστασίας της φύσης και προστατευόμενους φυσικούς σχηματισμούς που παρουσιάζουν διαφορετικά χαρακτηριστικά (π.χ. διαφορετική πυκνότητα φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας στις ΠΠΦ-1α και ΠΠΦ-1β και διαφορετική παρουσία οικοτόπων θινών) για το σύνολο της ΖΑΤ προβλέπονται ακριβώς οι ίδιοι όροι και περιορισμοί.

Αξίζει να επισημανθεί ότι στη ΖΑΤ δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για ιεράρχηση των αγροτικών δραστηριοτήτων, οι οποίες αποτελούν και τις κύριες δραστηριότητες της περιοχής. Προτείνεται επομένως να προστεθούν συγκεκριμένοι όροι ώστε η αγροτική δραστηριότητα στην περιοχή να είναι βιώσιμη. Συγκεκριμένα να εφαρμόζονται ήπιες καλλιεργητικές μέθοδοι και ειδικότερα ολοκληρωμένη διαχείριση και βιολογική γεωργία. Σημαντικό είναι επίσης τα είδη που καλλιεργούνται να είναι ενδημικά και να προέρχονται από τοπικές ποικιλίες.

Η ΖΑΤ καθώς βρίσκεται σε μια υψηλής αξίας οικολογική περιοχή θα πρέπει να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη της, θέτοντας ως προτεραιότητα ήπιες μορφές ανάπτυξης με σεβασμό στην οικολογική αξία της περιοχής.

Προτείνουμε να επιτρέπονται οι νέες εστίες φωτός (δημόσιες, κοινοτικές και ιδιωτικές) εφόσον όμως δεν είναι ορατές από οποιοδήποτε σημείο της παραλίας ωτοκίας. Ο τεχνητός φωτισμός των νέων εγκαταστάσεων δεν πρέπει να είναι απευθείας ορατός από οποιοδήποτε σημείο του βιοτόπου αναπαραγωγής.

Άρθρο 5 – Διοίκηση Περιοχής Προστασίας της Φύσης

Στο σχέδιο Π.Δ. προβλέπεται ότι «η διοίκηση, εποπτεία και διαχείριση της προστατευτέας περιοχής ανατίθεται στην Διεύθυνση ΠΕΧΩΣ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου». Ωστόσο, η συγκεκριμένη Υπηρεσία δεν έχει αυτή την αρμοδιότητα βάσει της υφιστάμενης νομοθεσίας και συνεπώς δε μπορεί να αναλάβει τη διοίκηση, την εποπτεία και τη

διαχείριση μιας τόσο σημαντικής προστατευόμενης περιοχής με μεγάλη εθνική, ενωσιακή και διεθνή σημασία.

Άρθρο 7, παράγραφος 3 – γενικές διατάξεις

4. Στην περίπτωση α προβλέπεται «η κίνηση τροχοφόρων σε όλους τους υφιστάμενους δρόμους». Δεν υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ νομίμων και παράνομων δρόμων. Στο σημείο αυτό προτείνουμε να γίνει αναφορά από «υφιστάμενους» σε «νομίμως υφιστάμενους» δρόμους. Επίσης να γίνει ρητή αναφορά περί κατάργησης των παράνομων διόδων που υπάρχουν εντός της περιοχής και να διαταχθεί η πλήρης αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας που έχει λάβει χώρα.
5. Στην περίπτωση δ προβλέπεται ότι επιτρέπεται η θήρα, πλην των περιοχών ΠΠΦ-1 και 2. Η δυνατότητα άσκησης θήρας στην περιφερειακή ζώνη της προστατευτέας περιοχής και συγκεκριμένα στους προστατευόμενους φυσικούς σχηματισμούς (ΠΦΣ), έρχεται σε ευθεία αντίθεση με την ανάγκη λήψης μέτρων για την καλύτερη διασφάλιση του προστατευτέου αντικειμένου σύμφωνα με το άρθ. 5, παρ. 6 του ν. 3937/2011 και την απαγόρευση άσκησης ενεργειών και δραστηριοτήτων που μπορούν να επιφέρουν αλλοίωση, φθορά ή καταστροφή των ΠΦΣ ή των επιμέρους στοιχείων τους (άρθ. 5, παρ. 6β του ν. 3937/2011). Στην περίπτωση της λίμνης Καϊάφα και των ΠΦΣ που βρίσκονται περιμετρικά αυτής και όπου εντοπίζονται πολλά προστατευόμενα είδη πτηνών (ΣτΕ Π.Ε. 32/2015 Σκ. 11) η θήρα θα πρέπει να απαγορευτεί.

Προτείνουμε την απαγόρευση θήρας εντός των ΠΦΣ.

Άρθρο 7, παράγραφος 6 – γενικές διατάξεις

Παρόλο που προβλέπεται η κατά προτεραιότητα κατεδάφιση και απομάκρυνση των παράνομων κατασκευών και εγκαταστάσεων που υφίστανται εντός των περιοχών προστασίας της φύσης (ΠΠΦ) και της περιφερειακής ζώνης, θεσπίζεται ειδική εξαίρεση από την κατεδάφιση λόγω υπαγωγής των παράνομων κατασκευών στο νόμο 4014/2011. Συγκεκριμένα υπάρχει αναφορά στο άρθρο 24 ν. 4014/2011, το οποίο έχει κριθεί αντισυνταγματικό από το ΣτΕ (1118/2013).

Προτείνουμε να μην παρέχεται δυνατότητα εξαίρεσης από την κατεδάφιση των παράνομων υποδομών.

Άρθρο 7, παράγραφος 7 – γενικές διατάξεις

Τέλος, στις γενικές διατάξεις θα πρέπει να προβλεφθεί η άμεση υποχρέωση πλήρους αποκατάστασης κάθε μορφής υποβάθμισης, κακοποίησης ή βλάβης του φυσικού τοπίου και των προστατευόμενων από την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ στοιχείων του (διανοίξεις οδών, εκχερσώσεις, αυθαίρετες κατασκευές κ.λπ.).

Το παράρτημα ΙΙ βρίσκεται σε αντίθεση με το άρθρο 3 παράγραφος Α1 του σχεδίου Π.Δ., όπου προβλέπονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις εντός της ΠΠΦ-1. Στη συγκεκριμένη διάταξη δεν έχει ενταχθεί η παραχώρηση απλής χρήσης τμημάτων αιγιαλού στις επιτρεπόμενες χρήσεις. Αντίστοιχα, οι χρήσεις που προβλέπει η παράγραφος 1(ii) του παραρτήματος ΙΙ θα πρέπει να συνάδουν συγκεκριμένα με τις δραστηριότητες που προβλέπει το άρθρο 3 παράγραφος Α.3(1).

Σε ότι αφορά το βόρειο τμήμα της ΠΠΦ-1β (παράκτιο τμήμα από Νέδα προς βορρά μέχρι το ρέμα Μπραζέρη προς νότο), όπου **ουδέποτε έχει παραχωρηθεί τμήμα του αιγιαλού για τοποθέτηση επίπλων θαλάσσης ούτε υπήρξε ανάλογο αίτημα για τέτοιου είδους παραχωρήσεις τμημάτων αιγιαλού σε επιχειρήσεις**, οι εν λόγω προβλέψεις του σχεδίου Π.Δ. (π.χ. παραχώρηση του αιγιαλού

έως το 30%) οδηγούν στη μελλοντική αύξηση των οχλήσεων προς το προστατευόμενο είδος και στην ολοκληρωτική υποβάθμιση του πυρήνα βιοτόπου, και δε συνάδουν με τα αναφερόμενα στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ.

Προτείνουμε να μην επιτραπεί η δυνατότητα παραχώρησης τμημάτων αιγιαλού στο βόρειο τμήμα της ΠΠΦ-1β (παράκτιο τμήμα από Νέδα προς βορρά μέχρι το ρέμα Μπραζέρη προς νότο (δηλαδή στο παράκτιο τμήμα που βρίσκεται εμπροσθεν της ΠΠΦ-2γ), για λειτουργία επιχειρήσεων θαλάσσιας αναψυχής και τοποθέτηση επίπλων θαλάσσης.

Επίσης για την ΠΠΦ-1α (παράκτιο τμήμα από Αλφειό προς βορρά έως Νέδα προς νότο) και για το νότιο τμήμα της ΠΠΦ-1β (παράκτιο τμήμα από ρέμα Μπραζέρη προς βορρά έως Κυπαρισσία προς νότο, δηλαδή το παράκτιο τμήμα που βρίσκεται εμπροσθεν της ΖΑΤ) να προστεθεί στην παράγραφο 1 ότι για την έκδοση πράξεων παραχώρησης του δικαιώματος απλής χρήσης τμημάτων αιγιαλού απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της υπηρεσίας διοίκησης της περιοχής.

3) Κείμενο Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης:

Με το παρόν σας παραθέτουμε τα σχόλια της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης (ΕΕΠΦ) στη δημόσια διαβούλευση για το σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος για τον Κυπαρισσιακό Κόλπο, με τίτλο «Χαρακτηρισμός των χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών των «GR2330005: Θίνες και παραλιακό δάσος Ζαχάρως, Στροφυλιά, Κακόβατος», «GR2330008: Θαλάσσια περιοχή Κόλπου Κυπαρισσίας: Ακρ. Κατάκολο – Κυπαρισσία» και «GR2550005: Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι – Κυπαρισσία)» και της ευρύτερης περιοχής τους, ως «Περιοχή Προστασίας της Φύσης», καθορισμός ζωνών προστασίας, καθορισμός χρήσεων, όρων και περιορισμών δόμησης και σύσταση αρμόδιου οργάνου διαχείρισης και διοίκησής του».

Τα σχόλια υποβλήθηκαν εμπρόθεσμα (14 Μαρτίου 2016) και βρίσκονται αναρτημένα και στην ιστοσελίδα της διαβούλευσης (<http://www.opengov.gr/minenv/?p=7295>) στον Δικτυακό Τόπο Διαβουλεύσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Παρουσιάζονται κατά άρθρο του σχεδίου Π. .

ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΥ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ

Σχόλιο Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης:

Μια και το σχέδιο Π. . επιδιώκει να καλύψει υποχρεώσεις της Ελλάδας που αφορούν στην προστασία και διαχείριση τριών περιοχών Natura 2000 και προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων, στη διαμόρφωσή του θα πρέπει να ληφθούν υπόψη πρόσφατες εξελίξεις όπως: 1) η παραπομπή της Ελλάδας στο ΔΕΕ (C 504/14) και η σχετική πρόταση της Γενικής Εισαγγελίας που εκκρεμεί, 2) η Σύσταση της Σύμβασης της Βέρνης (174, Δεκέμβριος 2014) και η νέα επιστολή που έχει στείλει προς τη χώρα, 3) η έκθεση Μικτού Κλιμακίου Ελέγχου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης με αντικείμενο τον έλεγχο νομιμότητας πράξεων και ενεργειών που σχετίζονται με υπόθεση διάνοιξης δρόμων και οικοδόμησης σε Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Δεκέμβριος 2013) και 4) τα πορίσματα των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος για παρεμβάσεις στην περιοχή.

Άρθρο 2 – Χαρακτηρισμός και οριοθέτηση της συνολικής περιοχής και των επιμέρους ζωνών

Σχόλιο Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης:

Αν και στο άρθρο 1, παράγραφος 2 αναφέρεται ως στόχος του παρόντος σχεδίου Π. . η προστασία της ακεραιότητας της περιοχής, με την προτεινόμενη ζώνωση ουσιαστικά η προστατευτέα περιοχή χωρίζεται στα δύο: στην περιοχή προστασίας της φύσης (άρθρο 2, παράγραφος 1) και στην περιφερειακή ζώνη προστασίας (άρθρο 2, παράγραφος 2), στην οποία υπάρχει δυνατότητα δόμησης, αφού ορίζεται ως ΖΑΤ στο μεγαλύτερο μέρος της. Σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην ΕΠΜ (Κεφ. 2.5) αλλά και το Π.Ε. 32/2015 (Σκ. 13) το σύνολο της περιοχής θα έπρεπε να χαρακτηριστεί «Εθνικό Πάρκο» στο οποίο θα συνέχισαν να περιλαμβάνονταν οι ζώνες που τώρα προτείνονται. Ο

χαρακτηρισμός «Εθνικό Πάρκο» ανταποκρίνεται καλύτερα στα προστατευτέα είδη και οικοτόπους αλλά και στην ευρύτερη σημασία της περιοχής, του δεύτερου σημαντικότερου στη Μεσόγειο βιοτόπου αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, που ξεπερνά τα εθνικά όρια. Μολονότι οι διατάξεις για τις περιοχές (απλής) προστασίας της φύσης μοιάζουν αυστηρές, υπάρχουν μερικές δραστηριότητες που επιτρέπονται μέσα σε αυτές βάσει ειδικών νόμων – π.χ., στρατηγικές επενδύσεις, υφιστάμενες (κατά τον ν. 4042) εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων.

Ακόμη, δεν διευκρινίζεται γιατί η περιοχή προστασίας της φύσης έχει αρκετά μικρότερη έκταση από εκείνη που είχε ενταχθεί στην ΕΠΜ και σε προηγούμενα σχέδια διατάγματος που χαρακτήριζαν το σύνολο της περιοχής ως περιφερειακό πάρκο. Επίσης δεν δικαιολογείται ο κατακερματισμός της περιοχής σε 20 ζώνες και υποζώνες, μια και δεν τεκμηριώνεται από τα οικολογικά και περιβαλλοντικά στοιχεία της κάθε περιοχής. Ο μεγάλος αριθμός και η πολυπλοκότητα των ζωνών και υποζωνών σίγουρα θα δημιουργήσει σύγχυση και θα δυσχεράνει την αποτελεσματική προστασία.

Παράλληλα πρέπει να αναφερθεί πως είναι σημαντική η διαμόρφωση των ΠΠΦ σε ενιαίο συνεχόμενο σύνολο κατά μήκος της ακτογραμμής μια και έτσι καλύπτουν το σύνολο των περιοχών φωλεοποίησης της *Caretta caretta* αλλά και τις σταθερές και μετακινούμενες αμμοθίνες. Οι διακοπτόμενες ζώνες που είχαν περιληφθεί σε προηγούμενα σχέδια δεν παρείχαν αποτελεσματική προστασία.

Τέλος, σε ότι αφορά την οριοθέτηση της Ζώνης Αγροτικού Τοπίου (ΖΑΤ) ακριβώς εντός και εφαπτόμενα με Περιοχές Προστασίας της Φύσης (και ιδιαίτερα την ΠΠΦ-1α και την ΠΠΦ-1β), είναι προτιμότερο η οριοθέτηση της ΖΑΤ και ενδεχόμενων επιμέρους τμημάτων της αλλά και ο καθορισμός όρων και χρήσεων να μην γίνουν ενιαία και οριζόντια. Μια και καταγράφονται σημαντικές διαφοροποιήσεις στη φωλεοποίηση στα διάφορα τμήματα παραλίας πίσω από τα οποία οριοθετείται η ΖΑΤ, είναι καλύτερο και αποδοτικότερο για την προστασία, τα όρια και οι όροι και χρήσεις σε αυτή να προσαρμόζονται ανάλογα με την σημασία του βιοτόπου μπροστά της.

Άρθρο 03 – Χρήσεις, δραστηριότητες, μέτρα, όροι και περιορισμοί

Σχόλιο Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης:

ΑΡΘΡΟ 3, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Α1

Στην παράγραφο Α1.1 θα πρέπει να διευκρινιστεί ποιος είναι ο φορέας διαχείρισης της περιοχής, αφού στο υπόλοιπο σχέδιο δεν υπάρχει αναφορά σε φορέα διαχείρισης. Η παράγραφος Α1.3 είναι σημαντικό αναφέρεται σε «νομίμως υφιστάμενες» και όχι απλά σε «υφιστάμενες» προσβάσεις ώστε να μην μπορούν να διατηρηθούν παράνομες δίοδοι. Θα πρέπει να υπάρξει σαφής αναφορά στην κατάργηση των παράνομων δρόμων που υπάρχουν είτε παράλληλα στο παραλιακό μέτωπο μέσα από την αμμοθινική βλάστηση, είτε κάθετα στο παραλιακό μέτωπο με παρακλάδια μέσα στις αμμοθίνες και να διαταχθεί η αποκατάσταση της βλάστησης των θινών.

Η διατύπωση στην παράγραφο Α1.5 που επιτρέπει την «ημερήσια επίσκεψη και η ξενάγηση επισκεπτών με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την αναψυχή», είναι ασαφής και δημιουργεί σύγχυση σχετικά με την επιτρεπτή χρήση της ζώνης του αιγιαλού από τους λουόμενους. Είναι απαραίτητο να διευκρινιστούν οι όροι (ώρες παραμονής στον αιγιαλό, προτεινόμενη ζώνη χρήσης, επιτρεπόμενες δραστηριότητες) ώστε οι λουόμενοι να απολαμβάνουν το δημόσιο αγαθό του αιγιαλού χωρίς να παρενοχλούν τη θαλάσσια χελώνα στο ευαίσθητο διάστημα της αναπαραγωγής της. Μια και στην υπόψη περιοχή καταγράφεται διαχρονικά παρενόχληση της θαλάσσιας χελώνας λόγω παραμονής επισκεπτών στην παραλία ωτοκίας τις βραδινές ώρες προτείνουμε να επιτρέπεται η παραμονή στην παραλία από την ανατολή μέχρι και 1 ώρα μετά την δύση του ηλίου. Οι σχετικές λεπτομέρειες μπορούν να καθοριστούν στο Σχέδιο Διαχείρισης ή/και στον Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας της περιοχής. Τέτοιες ρυθμίσεις θα συμβάλλουν και στον περιορισμό υποβάθμισης των αμμοθινών και της βλάστησής τους.

ΑΡΘΡΟ 3, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Α2

Η παράγραφος Α2.3 είναι σημαντικό αναφέρεται σε «νομίμως υφιστάμενες» και όχι απλά σε «υφιστάμενες» προσβάσεις ώστε να μην μπορούν να διατηρηθούν παράνομες δίοδοι. Θα πρέπει να υπάρξει σαφής αναφορά στην κατάργηση των παράνομων δρόμων που υπάρχουν είτε παράλληλα στο παραλιακό μέτωπο μέσα από την αμμοθινική βλάστηση, είτε κάθετα στο παραλιακό μέτωπο με παρακλάδια μέσα στις αμμοθίνες και να διαταχθεί η αποκατάσταση της βλάστησης των θινών.

ΑΡΘΡΟ 3, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Α3

Στην θαλάσσια ζώνη της υπόψη περιοχής επιτρέπονται όλες οι δραστηριότητες, με μόνη πρόβλεψη τον περιορισμό της ταχύτητας μηχανοκίνητων μέσων αναψυχής (Α3.1). Δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη ή μέτρα προστασίας για τα λιβάδια της Ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) που είναι οικότοπος προτεραιότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και για την χελώνα *Caretta caretta* στη θάλασσα.

ΑΡΘΡΟ 3, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Β2

Στην παράγραφο Β2 προβλέπονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός της ΖΑΤ με οριζόντιο τρόπο για όλες τις θέσεις, παρά το γεγονός ότι η ζώνη αυτή γειτνιάζει με ΠΠΦ που έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά ως προς τα προστατευτέα αντικείμενα, όπως η διαφορετική πυκνότητα φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας στις ΠΠΦ-1α και ΠΠΦ-1β και διαφορετική έκταση του οικοτόπου των θινών.

Αν και αναφέρεται ως Ζώνη Αγροτικού Τοπίου δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για τη διατήρηση του αγροτικού τοπίου και την ιεράρχηση των γεωργικών δραστηριοτήτων ως κύριων δραστηριοτήτων της περιοχής. Εδώ προτείνεται να προστεθούν προβλέψεις για ήπιες καλλιεργητικές μεθόδους (ολοκληρωμένη διαχείριση, βιολογική γεωργία, χρήση τοπικών ή/και παραδοσιακών ποικιλιών, κ.λπ) με στόχο τη βιώσιμη καλλιέργεια. Τέτοιου είδους προβλέψεις θα υποστηρίξουν και τον αγροτουρισμό. Ειδικότερα για τον τελευταίο, θα πρέπει να εξεταστεί η τήρηση των σχετικών διατάξεων για τον αγροτουρισμό, (π.χ. περιορισμού αριθμού κλινών) στους όρους που προβλέπονται. Δεδομένου ότι βρίσκεται σε μία υψηλής αξίας οικολογική περιοχή, η ζώνη αυτή θα πρέπει να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής με ήπιες και εναλλακτικές πρακτικές.

Δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη περί απαγόρευσης νέων εστιών φωτός που θα είναι ορατές από την παραλία ωτοκίας για το σύνολο της ΖΑΤ. Η αναφορά σε φυσικό φωτοφράκτη καταδεικνύει την έλλειψη αντίληψης του προβλήματος και, ενδεχομένως, διάθεσης ουσιαστικής αντιμετώπισης του. Προτείνουμε οι νέες εστίες φωτισμού (δημόσιες, κοινοτικές και ιδιωτικές) να επιτρέπονται εφόσον και μόνον δεν είναι ορατές από οποιοδήποτε σημείο της παραλίας ωτοκίας. Ο τεχνητός φωτισμός των νέων κτιριακών και λουιτών εγκαταστάσεων δεν πρέπει να είναι απευθείας ορατός από οποιοδήποτε σημείο του βιοτόπου αναπαραγωγής.

Άρθρο 05 – Διοίκηση Περιοχής Προστασίας της Φύσης

Σχόλιο Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης:

Με βάση την κείμενη νομοθεσία η Διεύθυνση ΠΕΧΩΣ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου δεν μπορεί να αναλάβει τέτοιο έργο αφού δεν έχει τη συγκεκριμένη αρμοδιότητα. Η συνολική διατύπωση του άρθρου 5 δεν διασαφηνίζει τον τρόπο λειτουργίας της εν λόγω υπηρεσίας (και ιδιαίτερα το θέμα της στελέχωσης) ώστε να ανταποκριθεί στα καθήκοντα που ενδεχομένως θα αναλάβει. Επίσης, δεν προβλέπονται συγκεκριμένες μέθοδοι και εργαλεία εξεύρεσης των απαραίτητων πόρων για την απρόσκοπτη λειτουργία και οικονομική βιωσιμότητα της διαχείρισης. Αόριστα μόνον αναφέρεται ότι η ΠΕΧΩΣ, μετά από διαβούλευση με τους ΟΤΑ και τις περιβαλλοντικές οργανώσεις θα σχεδιάζει, οργανώνει και προωθεί «ενέργειες με σκοπό την εξεύρεση κατάλληλων χρηματοδοτικών εργαλείων».

Παράλληλα, ενώ οι διεργασίες για το Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών δεν έχουν

ολοκληρωθεί, το ΥΠΕΝ προχωρεί στην ανάθεση αρμοδιοτήτων για την διαχείριση και διατήρηση σε καλή κατάσταση μιας τόσο ευαίσθητης προστατευόμενης περιοχής με μεγάλη εθνική, ευρωπαϊκή και διεθνή σημασία.

Επίσης, ο μόνος ρόλος που δίδεται στις περιβαλλοντικές οργανώσεις σχετικά με τη διαχείριση της περιοχής είναι η συμμετοχή στην συμβουλευτική επιτροπή της παραγράφου 3. Με αυτό τον τρόπο η μακροχρόνια πείρα και τα επιστημονικά στοιχεία που διαθέτουν οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, οι οποίες επί χρόνια έχουν καλύψει με το έργο τους την ανεπάρκεια των αρμόδιων κρατικών φορέων και υπηρεσιών, αγνοείται και δεν αξιοποιείται για την προστασία της περιοχής, της χελώνας και των οικοτόπων.

Άρθρο 07 – Γενικές Διατάξεις

Σχόλιο Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης:

Προτείνουμε να γίνει αναφορά σε «νομίμως υφιστάμενους» και όχι μόνο «υφιστάμενους» δρόμους, με ρητή πρόβλεψη κατάργησης των παράνομων διόδων που υπάρχουν εντός της περιοχής και πλήρους αποκατάστασης της όποιας περιβαλλοντικής ζημίας έχει προκληθεί από τη διάνοιξή τους.

Προτείνουμε επίσης να μην παρέχεται δυνατότητα εξαίρεσης από την κατεδάφιση των παράνομων υποδομών.

Τέλος, στις γενικές διατάξεις ζητούμε να υπάρξει ειδική πρόβλεψη για την άμεση υποχρέωση πλήρους αποκατάστασης κάθε μορφής αλλοίωσης ή βλάβης του φυσικού τοπίου και των προστατευόμενων από την Οδηγία 92/43 στοιχείων του, η οποία έχει μέχρι σήμερα προκληθεί εξαιτίας παράνομων ενεργειών και δραστηριοτήτων πολιτών, αλλά και λόγω παράνομων πράξεων ή παραλείψεων οργάνων της Διοίκησης (διανοίξεις οδών, εκχερσώσεις, αυθαίρετες κατασκευές, κ.λπ.).

Παράρτημα II

Σχόλιο Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης:

Το παράρτημα II βρίσκεται σε αντίθεση με το άρθρο 3 παράγραφος Α1.1 του σχεδίου Π. ., όπου προβλέπονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις εντός της ΠΠΦ-1, αφού στην εν λόγω διάταξη δεν περιλαμβάνεται στις επιτρεπόμενες χρήσεις η παραχώρηση απλής χρήσης τμημάτων αιγιαλού. Οι χρήσεις που προβλέπει η παράγραφος 1(ii) του παραρτήματος II θα πρέπει να συνάδουν με τις προβλέψεις του άρθρου 3.

Τα προβλεπόμενα για τη λειτουργία επιχειρήσεων θαλάσσιας αναψυχής όσο για την επικοινωνία τμημάτων παραλίας αντίκεινται στην προστασία των θαλασσίων χελωνών και του βιοτόπου αναπαραγωγής τους. Ειδικότερα σε ότι αφορά στο παράκτιο τμήμα από Νέδα μέχρι το ρέμα Μπραζέρη (το βόρειο τμήμα της ΠΠΦ-1β) ουδέποτε έχει παραχωρηθεί τμήμα του αιγιαλού για τοποθέτηση επίπλων θαλάσσης, ούτε υπήρξε ανάλογο αίτημα για τέτοιου είδους παραχωρήσεις τμημάτων αιγιαλού σε επιχειρήσεις. Για το τμήμα αυτό, οι σχετικές προβλέψεις του σχεδίου Π. . (που, για παραδείγμα, αναφέρονται αόριστα και ασαφώς σε παραχώρηση έως και το 30% του εμβαδού του αιγιαλού) θα οδηγήσουν με βεβαιότητα σε αύξηση των οχλήσεων και στην ολοκληρωτική υποβάθμιση του κύριου βιοτόπου ωτοκίας, και αντίκεινται στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ.

Προτείνουμε να μην επιτραπεί η παραχώρησης τμημάτων αιγιαλού στο προαναφερόμενο βόρειο τμήμα της ΠΠΦ-1β για λειτουργία επιχειρήσεων θαλάσσιας αναψυχής και τοποθέτηση επίπλων θαλάσσης.

Επίσης για την ΠΠΦ-1α (δηλ. το παράκτιο τμήμα από Αλφειό έως Νέδα) και για το νότιο τμήμα της ΠΠΦ-1Β (το παράκτιο τμήμα από ρέμα Μπραζέρη έως Κυπαρισσία, δηλαδή το παράκτιο τμήμα που βρίσκεται έμπροσθεν της ΖΑΤ) να προστεθεί στην παράγραφο 1 ότι για την έκδοση πράξεων παραχώρησης του δικαιώματος απλής χρήσης τμημάτων αιγιαλού απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της υπηρεσίας διοίκησης της περιοχής.

στ) Δρ. Π. Παναγιωτίδης

ΕΚΦΡΑΣΗ ΓΝΩΜΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ "ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ - ΚΟΛΠΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ"

Γενική παρατήρηση

Στο υπο συζήτηση ΠΔ δεν αναφέρεται ρητά το βαθύτερο θαλάσσιο όριο της νοητής γραμμής που περιβάλλει το προστατευταίο αντικείμενο. Στα χαρτογραφικά υπόβαθρα που αναφέρονται στο ΠΔ φαίνεται ότι το βαθύτερο θαλάσσιο όριο είναι η ισοβαθής των 20 μέτρων.

Είναι γνωστό από την βιβλιογραφία ότι στο Ιόνιο τα υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) έχουν το κατώτερο (βαθύτερο) όριό τους στα 40-45 μέτρα. Είναι επίσης γνωστό ότι η θαλάσσια περιοχή του Κυπαρισσιακού Κόλπου είναι εκτεθημένη σε ανέμους του δυτικού τομέα, που συχνά είναι σφοδροί και διαθέτουν μεγάλο ανάπτυγμα. Ως εκ τούτου ο Κυπαρισσιακός Κόλπος αποτελεί τυπική θαλάσσια περιοχή υψηλού υδροδυναμισμού. Το τμήμα του βυθού από την ακτογραμμή μέχρι την ισοβαθή των 20 μέτρων καλύπτεται κυρίως από άμμους, που μετακινούνται σε κάθε θαλασσοταραχή (κωδικός 1110 «αμμοσούρσεις» στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/34/ΕΟΚ) και συνεπώς δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη υποθαλάσσιας βλάστησης.

Από όσα προαναφέρθηκαν είναι φανερό ότι το βαθύτερο θαλάσσιο όριο στην ισοβαθή των 20 μέτρων υποτιμά την οικολογική αξία της περιοχής. Θεωρούμε ότι με την επέκταση του βαθύτερου θαλάσσιου ορίου στην ισοβαθή των 50 μέτρων και την πρόβλεψη απαγόρευσης χρήσης συρόμενων αλιευτικών εργαλείων σε βάθη μικρότερα αυτού του ορίου εξασφαλίζεται η προστασία των υποθαλάσσιων λιβαδιών Ποσειδωνίας που αποτελούν τύπο οικοτόπου προτεραιότητας σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ.

Προτείνεται

Α) Στο Άρθρο 1 «Σκοπός» να υπάρχει ρητή αναφορά στο βαθύτερο θαλάσσιο όριο Με την ακόλουθη διατύπωση:

1. Σκοπός του παρόντος διατάγματος είναι η αποτελεσματική προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου, ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού πόρου, των χερσαίων, υδάτινων και θαλάσσιων τμημάτων των τόπων κοινοτικής σημασίας

.....

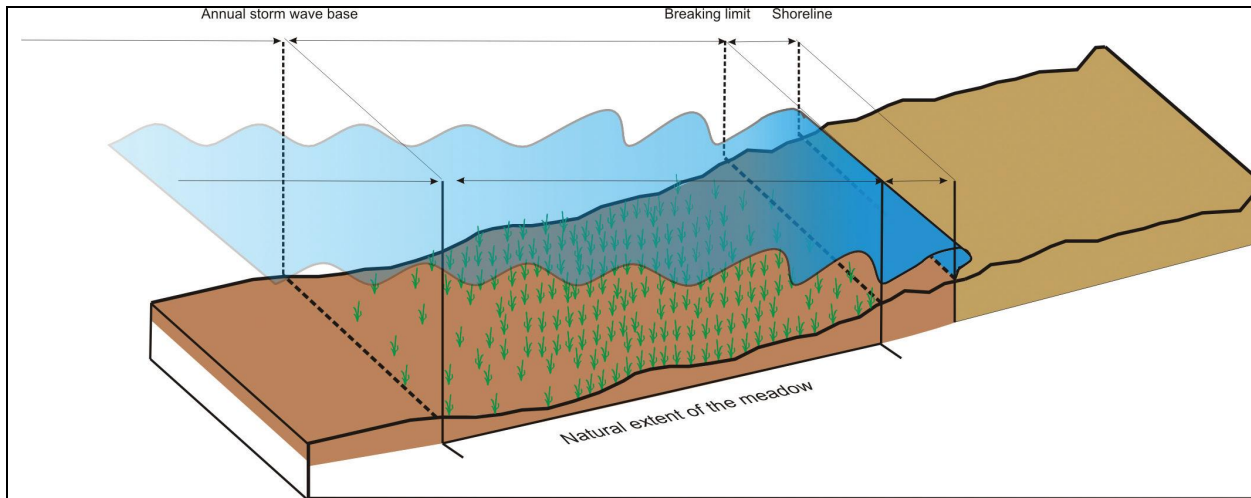
..

διαμορφώνουν ένα ενιαίο σύνολο με κοινά οικολογικά (βιοτικά και αβιοτικά) στοιχεία που καταλαμβάνει ολόκληρο το κοίλο του Κυπαρισσιακού Κόλπου, **από την ισοβαθή των 50 μέτρων μέχρι την ακτογραμμή** και την περιβάλλουσα παράκτια ζώνη και διακρίνονται για την σημαντική βιολογική, οικολογική, φυτογεωγραφική, ζωολογική, αισθητική, επιστημονική, και γεωμορφολογική, τους αξία.

Β) στο Παράρτημα ΙΙ «Εξειδικευμένα μέτρα διαχείρισης των ειδών και οικοτόπων χαρακτηρισμού και των ζωνών προστασίας της περιοχής προστασίας της φύσης του κόλπου Κυπαρισσίας και οργάνωσης και λειτουργίας αυτής», να προστεθεί 5^η παράγραφος με την ακόλουθη διατύπωση:

5. Στην θαλάσσια περιοχή που ορίζεται από το παρόν ΠΔ απαγορεύεται η αλιεία με χρήση κάθε μορφής συρόμενων αλιευτικών εργαλείων, σε βάθη μικρότερα των 50

μέτρων. Οι κατά τόπους λιμενικές αρχές έχουν την ευθύνη εφαρμογής της απαγόρευσης.

Spatial extent of *Posidonia oceanica* meadows between two hydrodynamic boundaries (the wave break limit and the annual storm wave base), as expected to occur under natural conditions according to the models of Vacchi *et al.* (2012).

Vacchi, M., Montefalcone, M., Bianchi, C.N., Morri, C., Ferrari, M., 2012. Hydrodynamic constraints to the seaward development of *Posidonia oceanica* meadows. *Estuarine, Coastal and Shelf Science*, 97, 58-65.

ζ) Μασούρα Βάσω

Υπουργείο Εσωτερικών & Δ.Α.
Γεν Δ/ση Αποκέντρωσης & Τ.Α.
Δ/ση Οργάνωσης & Λειτουργίας
Αποκεντρωμένων Διοικήσεων
Τμήμα Οργάνωσης & Λειτουργίας Α.Δ.

Παρατηρήσεις επί του σχεδίου Π.Δ. με θέμα:

«Χαρακτηρισμός των χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών των «GR2330005: Θίνες και παραλιακό Δάσος Ζαχάρως, Στροφυλιά, Κακόβατος», «GR2330008: Θαλάσσια περιοχή Κόλπου Κυπαρισσίας: Ακρ. Κατάκολο - Κυπαρισσία» και «GR2550005: Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι – Κυπαρισσία)» και της ευρύτερης περιοχής τους, ως «Περιοχή Προστασίας της Φύσης», καθορισμός ζωνών προστασίας, καθορισμός χρήσεων, όρων και περιορισμών δόμησης και σύσταση αρμόδιου οργάνου διαχείρισης και διοίκησής του»

Εκφράζουμε τη θετική μας γνώμη επί του ανωτέρω σχεδίου π.δ. και παραθέτουμε τις παρατηρήσεις μας επί του προοιμίου και των άρθρων 4 και 5 αυτού ως εξής:

Προοίμιο

Προτείνουμε να συμπεριληφθεί στο προοίμιο του σχεδίου ο Νόμος 3852/2010 “Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης – Πρόγραμμα Καλλικράτης ” (ΦΕΚ87 Α/7-6-2010)

Άρθρο 4.

Δεδομένου ότι το σχήμα διοίκησης εφαρμόζεται πρώτη φορά πρέπει να διευκρινιστεί ποια από τα αντικείμενα της διοίκησης και διαχείρισης καθώς και των συναφών δραστηριοτήτων της παρ.6 του άρθρου 5 του παρόντος, θα ρυθμίζονται με τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διοίκησης και ποια με τα Σχέδια Διαχείρισης.

Άρθρο 5 «Διοίκηση Περιοχής Προστασίας»

Τίτλος:

Προτείνουμε να προστεθεί και ο όρος «Διαχείριση» στον τίτλο του άρθρου, βάσει της παρ.1 άρθρο 9 του ν.3937/2011 «.., η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών μπορεί να ανατίθεται σε δημόσιες υπηρεσίες...»

Παράγραφος 1.

Θεωρούμε ότι η διοίκηση και διαχείριση της εν λόγω Περιοχής Προστασίας της Φύσης θα πρέπει να ανατεθεί στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου (Α.Δ) με την πρόβλεψη ο Συντονιστής της Α.Δ. και μέχρι το διορισμό αυτού, ο ασκών καθήκοντα Γεν. Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, να ορίζει την αρμόδια ή τις αρμόδιες υπηρεσιακές μονάδες (Δ/σεις ΠΕΧΩΣ της Α.Δ) για την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας καθώς και των δραστηριοτήτων της παραγράφου 6, όπου απαιτείται. Η προτασή μας εδράζεται στα εξής:

- Η εν λόγω περιοχή προστασίας ανήκει στη χωρική αρμοδιότητα δύο Δ/σεων ΠΕΧΩΣ της Α.Δ. Το μεγαλύτερο τμήμα αυτής ανήκει στη Δ/ση ΠΕΧΩΣ Δυτ. Ελλάδας με έδρα την Πάτρα και ένα μικρότερο τμήμα, περίπου το 15%, στη Δ/ση ΠΕΧΩΣ Πελοποννήσου της Α.Δ. με έδρα την Τρίπολη, άρα θα πρέπει να οριστεί ποια ή ποιες από κοινού Δ/σεις ΠΕΧΩΣ θα ασκήσουν την αρμοδιότητα της διοίκησης και διαχείρισης καθώς και τις συναφείς δραστηριότητες της παρ. 6 του παρόντος, όπου απαιτείται. Επιπλέον, βάσει του άρθρου 7 παρ. 1 του ν.3937/2011 «...Με τα προεδρικά διατάγματα της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών μπορεί να ανατίθεται σε δημόσιες υπηρεσίες ή νομικά πρόσωπα, κατά τις διατάξεις της παρ. 1 περίπτωση γ' του άρθρου 15 του ν. 2742/1999.....», θεωρούμε ότι ως δημόσια υπηρεσία νοείται η Αποκεντρωμένη Διοίκηση και όχι οι οργανικές μονάδες αυτής.
- Υπάρχουν δραστηριότητες της παραγράφου 6 οι οποίες για λόγους θεσμικούς, κύρους αλλά και διασφάλισης της αποτελεσματικότητας τους, χρήζουν είτε συνεργασίας και συνδρομής άλλων υπηρεσιών της Α.Δ. είτε διαχείριση τους σε επίπεδο ανώτερο από εκείνο της Διεύθυνσης. Για παράδειγμα, η οργάνωση και η αποτελεσματική λειτουργία του γραφείου διοίκησης της περιοχής της παρ.6(α) μπορεί να απαιτεί τη διάθεση ειδικού προσωπικού από άλλη Δ/ση ή ακόμα και Γεν. Διεύθυνση της Α.Δ, η δε διαβούλευση της παρ.6(β) και θέματα οικονομικής διαχείρισης καθώς επίσης και η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων της παρ. 6(δ) απαιτούν διοικητικές πράξεις Γενικού Γραμματέα της Α.Δ.

Παράγραφος 3.

Προτείνουμε να εξεταστεί η αναγκαιότητα της προσθήκης εκπροσώπων των Δ/σεων Υδάτων Δυτ. Ελλάδος και Πελοποννήσου ως μελών της επιτροπής

Παράγραφος 4.

Προτείνεται η διαγραφή της λέξης «σύνθεση» στη τελευταία σειρά της παραγράφου δεδομένου του ότι η σύνθεση της συμβουλευτικής επιτροπής είναι αυτή της παραγράφου 3. Επίσης θα πρέπει να προβλέπεται ο καθορισμός των λειτουργικών θεμάτων της επιτροπής (π.χ. συνεδριάσεις, πρακτικά, απαρτία κ.α.) είτε στο Κανονισμό Διοίκησης είτε στο Σχέδιο Διαχείρισης είτε μέσω της απόφασης σύστασης της επιτροπής.

Παράγραφος 5.

Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι ο τρόπος, η διαδικασία και ο/οι λόγος/οι που θα απευθύνεται η επιτροπή σε ειδικούς θα προβλεφθούν είτε στο Κανονισμό Διοίκησης είτε στο Σχέδιο Διαχείρισης είτε μέσω της απόφασης σύστασης της επιτροπής.

Παράγραφος 6.

Θεωρούμε ότι θα πρέπει να διευκρινίζεται και να περιγράφεται, όπου απαιτείται, ποιες από τις ενέργειες για την άσκηση της αρμοδιότητας διοίκησης και διαχείρισης καθώς των συναφών δράσεων της παρ. 6 θα αποτελέσουν αντικείμενο επιπλέον εξειδίκευσης στο πλαίσιο του σχεδίου διαχείρισης και των σχεδίων δράσεων και ποιες από αυτές θα αναλυθούν στο Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας του άρθρου 4. Για παράδειγμα έχουμε την άποψη ότι, η αποσαφήνιση οργανωτικών και λειτουργικών θεμάτων του γραφείου διοίκησης της παρ.6(α) θα πρέπει να προβλεφθεί στο Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας. Από την άλλη θεωρούμε ότι, η διασφάλιση της αποτελεσματικής επιτήρησης και φύλαξης της περιοχής και η εποπτεία

της ασκούσας την διαχείριση υπηρεσιακής μονάδας καθώς και η συνεργασία αυτής με συναρμόδιους φορείς θα πρέπει να ρυθμίζεται και σαφώς να καθορίζεται στα σχέδια διαχείρισης και τα σχέδια δράσης.

Τονίζεται ότι όπου αναφέρεται «Γενικός Γραμματέας Αποκεντρωμένης Διοίκησης...» θα πρέπει να αντικατασταθεί με το «Συντονιστής της Α.Δ. και μέχρι το διορισμού αυτού, ο ασκών καθήκοντα Γεν. Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης...»

η) Γιώργος Καλλιαμπέτσος,
ΠΑΝ.Δ.ΟΙΚ.Ο

Το Πανελλήνιο Δίκτυο Οικολογικών Οργανώσεων συντάσσεται με την έκφραση γνώμης του Δρος Β. Λυκούση, και θεωρεί ότι καλύπτεται από τα σχόλια και τις παρατηρήσεις που αναφέρονται. Θα θέλαμε να τονίσουμε ότι κρίνουμε απαραίτητο να συμπεριληφθούν στις προτάσεις της Επιτροπής, μέτρα και κανόνες αποτελεσματικής εποπτείας των ανθρωπογενών δράσεων ώστε να καταστεί ολοκληρωμένο και ουσιαστικό το πρόγραμμα διαχείρισης της ΠΠΦ του Κόλπου Κυπαρισσίας.

θ) Δρ. Αριστείδης Παρμακέλης,

Επίκουρος Καθηγητής Οικολογίας Πληθυσμών και Βιοποικιλότητας, Τμήμα Βιολογίας,
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Σάββατο 21-Μαΐου 2016

Μετά από τη μελέτη όλων των στοιχείων που τέθηκαν στη διάθεση μας (προσχέδιο, χάρτες ζωνών προστασίας, απόφαση ΣΤΕ για προηγούμενο προσχέδιο κ.α.), αλλά και τις παρατηρήσεις συναρμόδιων υπουργείων, εκπρόσωπων ΜΚΟ και διοικητικών φορέων μελών της επιτροπής, όπως αυτές διατυπώθηκαν στη συνδρίαση της επιτροπής στις 16/5/2016, καταλήγω στα ακόλουθα:

1. Οι πληροφορίες σε ότι αφορά κυρίως την **πανίδα** που αναφέρεται στις μελέτες στις οποίες στηρίζεται το προσχέδιο (ΕΠΜ 2011 και 2014 που λαμβάνονται υπόψιν στην αρχή του προσχέδιου), αλλά και σε άλλες που δεν έχουν εγκριθεί και αναφέρονται στο κείμενο του ΣΤΕ, είναι αποσπασματικές, δεν συνοδεύονται από χωρική πληροφορία κατανομής των ειδών, αλλά αναφέρονται συνήθως στην παρουσία στην ευρύτερη περιοχή. Συνεπώς, θεωρώ ότι δεν είναι τεκμηριωμένες και φυσικά είναι προφανές ότι δεν έχουν επικαιροποιηθεί. Το μεγαλύτερο δε μέρος της πληροφορίας και των δυο μελετών προέρχεται από βιβλιογραφική επισκόπηση και απουσιάζουν τελείως **πρόσφατα και χωρικά ομοιόμορφα κατανεμημένα δεδομένα πεδίου** που να σχετίζονται με την **εξειδικευμένη πανίδα και χλωρίδα** που αποτελεί το βασικό συνθετικό των περισσότερο ευαίσθητων συστημάτων που αναφέρονται από την περιοχή, τις αμμοθίνες. Το ίδιο ελλιπή είναι και τα στοιχεία που σχετίζονται και με τα υπόλοιπα οικοσυστήματα της περιοχής. Θεωρώ εξαιρετικά πιθανό η επικαιροποίηση των πανιδικών και χλωριδικών δεδομένων της περιοχής, να προσφέρει την απαιτούμενη πληροφορία για μια πιο πλήρη και τεκμηριωμένη αποτύπωση των ορίων των διαφορετικών οικοσυστημάτων που συνθέτουν την περιοχή και συνεπώς να οδηγήσει και σε διαφορετική επιλογή τόσο των τύπων των ζωνών προστασίας, όσο και των ορίων των ζωνών προστασίας.
2. Ενδεικτικό της προηγούμενης παρατήρησης περί ελλιπών στοιχείων των μελετών στα οποία στηρίζεται το προσχέδιο ΠΔ είναι το ακόλουθο: στις μελέτες που έχουν προηγηθεί και στις οποίες στηρίζεται το προσχέδιο, το είδος *Caretta caretta* ήταν κινδυνεύων (EN, IUCN 1996) σύμφωνα με τα τότε ισχύοντα δεδομένα. Το είδος αυτό είναι το κυρίαρχο είδος που προστατεύεται με βάση το ΠΔ. Σήμερα, σύμφωνα με τον παγκόσμιο ειδικό σε θέματα απειλής ειδών, τον φορέα IUCN, το είδος *Caretta caretta* πλέον έχει μεταφερθεί στην κατηγορία των τρωτών ειδών (VU, vulnerable, <http://www.iucnredlist.org/details/3897/0>), ενώ ο υποπληθυσμός του είδους στη Μεσογειακή λεκάνη έχει πλέον ενταχθεί στα Ελάχιστα Ανησυχητικά είδη (Least Concern-LC, <http://www.iucnredlist.org/details/83644804/0>). Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι με βάση τα τέσσερα από τα πέντε κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για να γίνει η αξιολόγηση, ο Μεσογειακός υποπληθυσμός δεν ικανοποιεί κανένα κριτήριο, αλλά αντιθέτως τα υπερβαίνει όλα θετικώς. Σε ότι αφορά το 5^ο κριτήριο, αυτό δεν χρησιμοποιήθηκε γιατί απαιτεί την ύπαρξη συγκεκριμένης ποσοτικής ανάλυσης η οποία δεν ήταν διαθέσιμη. Αυτή η εξαιρετικά σημαντική αλλαγή σε ότι

αφορά τη σημαντική υποβάθμιση του επιπέδου απειλής της *Caretta caretta*, είναι κάτι που πρέπει να ληφθεί υπόψιν κατά τη παρούσα φάση διαμόρφωσης του ΠΔ.

Με βάση τα σχόλια που προηγήθηκαν, προκύπτει ότι τα επιστημονικά δεδομένα για την πανίδα, που έχω στη διάθεση μου και στα οποία στηρίζεται το ΠΔ, είναι αποσπασματικά, γενικόλογα και μη επικαιροποιημένα. Επιπρόσθετες συστηματικές και οικολογικές μελέτες είναι απαραίτητες προκειμένου να συγκεντρωθεί η επιστημονική πληροφορία που απαιτείται και που θα τεκμηριώνει τους τύπους και τα όρια των ζωνών προστασίας (και των υποκατηγοριών τους), αλλά και των επιτρεπόμενων δράσεων εντός των ορίων αυτών.

Όπως αναφέρεται στο ΠΔ (Άρθρο 1, σημείο 2): «Ειδικότερα, επιδιώκεται η προστασία της ακεραιότητας της προστατευόμενης περιοχής ως προς τις οικολογικές της λειτουργίες και η διαχείριση και διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων (οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας) που απαντώνται στην συγκεκριμένη περιοχή». Εστιάζοντας στο προαναφερθέν άρθρο, θεωρώ ότι τα υπάρχοντα (πανιδικά) δεδομένα, οριακά επαρκούν για έκφραση τεκμηριωμένης γνώμης σε ότι αφορά στη δυνατότητα του ΠΔ να επιτύχει τους στόχους προστασίας που θέτει.

Συνεπώς, κρίνω επιτακτική την ανάγκη να γίνει άμεσα επικαιροποίηση των επιστημονικών στοιχείων στα οποία στηρίζεται το σχέδιο ΠΔ, ειδικά σε ότι αφορά τα πανιδικά στοιχεία.

ι) Μαρία Παπαευθυμίου

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
Γενική Δ/ση Βιώσιμης Αγροτικής Ανάπτυξης
Δ/ση Χωροταξίας, Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής
Τμήμα Προστασίας Φυσικού Κεφαλαίου της Γεωργίας

Καλησπέρα κ. Λυκούση,

σε συνέχεια του από 13/5/2016 ηλεκτρονικού μηνύματός μας σας προωθούμε τις παρατηρήσεις μας για το ΠΔ του Κυπαρισσιακού Κόλπου στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας:

Γενικές Παρατηρήσεις:

1. Θεωρούμε ότι το εν λόγω ΠΔ είναι σε πιο σωστή κατεύθυνση σε σχέση με το προηγούμενο σχέδιο ΠΔ, γιατί η περιοχή μελέτη που περιλαμβάνει τρεις επιμέρους περιοχές του δικτύου Natura 2000 (GR2330005, GR2550005, GR2330008) εξετάζεται κατά τρόπο ενιαίο, καθώς αποτελεί μια ενιαία περιοχή με κοινά οικολογικά χαρακτηριστικά, παρόλα αυτά διατηρούμε τις επιφυλάξεις και προτείνουμε κάποιες αλλαγές οι οποίες αναφέρονται τόσο στις γενικές όσο και στις ειδικές παρατηρήσεις.

2. **Σύμφωνα με το ΠΕ 32/2015 του ΣτΕ η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη η οποία προτείνει κατά τρόπο τεκμηριωμένο, το ενδεδειγμένο καθεστώς προστασίας της περιοχής και το εκδιδόμενο δυνάμει αυτής διάταγμα, λαμβάνουν μεν υπόψη ρυθμίσεις σε εμπειριστατωμένη μελέτη, αλλά δεν δεσμεύονται από τις ρυθμίσεις αυτές και μπορούν να προτείνουν αυστηρότερα μέτρα προστασίας, όπως π.χ. πλήρη απαγόρευση δομήσεως και χρήσεως, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο.**

3. Να επιτρέπεται η **κίνηση τροχοφόρων** μόνο στους νομίμως υφιστάμενους δρόμους (άρθρο 13 Ν. 3937/2011). Επίσης, να προβλεφθεί η κατάργηση και αποκατάσταση των παράνομα διανοιγμένων δρόμων.

4. Όπου στο σχέδιο ΠΔ γίνεται αναφορά σε «υφιστάμενους δρόμους», «υφιστάμενες οδούς», «υφιστάμενες υποδομές», «δίκτυο μονοπατιών» προτείνεται η αντικατάστασή τους με «**νομίμως υφιστάμενους δρόμους**», «**νομίμως υφιστάμενες οδούς**», «**νομίμως υφιστάμενες υποδομές**», «**δίκτυο νομίμως υφιστάμενων μονοπατιών**».

5. Ο **εκσυγχρονισμός** θα πρέπει να προβλέπεται μόνο επί των νομίμως υφιστάμενων υποδομών προβλητών. Επίσης, θα πρέπει να διασαφηνιστεί ποια είναι τα έργα υποστήριξης τους.

6. Με δεδομένο το πρακτικό επεξεργασίας υπ' αριθμ. 32/2015 του Ε' Τμήματος του ΣτΕ επί του προηγούμενου σχεδίου Π.Δ (του 2014), αναφορικά με το χαρακτηρισμό της περιοχής, αλλά και τα διαλαμβανόμενα στην Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη δεν καθίσταται σαφές γιατί δεν χρησιμοποιείται ο χαρακτηρισμός «εθνικό πάρκο» για το σύνολο της έκτασης της περιοχής. Συγκεκριμένα προτείνουμε το χαρακτηρισμό της ως «εθνικό πάρκο» και ειδικότερα ως «θαλάσσιο πάρκο» καθώς μεγάλη έκταση καταλαμβάνει θαλάσσια περιοχή, σύμφωνα με το άρθρο 5, παρ.3γ.του Ν.3937/2011. Με αυτό τον τρόπο αναδεικνύεται η σπουδαιότητα του προστατευτέου αντικειμένου το οποίο δεν περιορίζεται μόνο σε

περιφερειακό αλλά σε εθνικό επίπεδο. Σ' αυτό το χαρακτηρισμό συνηγορούν και οι αναφορές της Ε.Π.Μ όπως η ύπαρξη τεσσάρων οικοτόπων προτεραιότητας (2250*,2270*,1120*,7210*) και δύο εθνικής σημασίας (119Α,119Β) στη μελετώμενη περιοχή, η αξιολόγηση του Κυπαρισσιακού Κόλπου ως δεύτερη σημαντικότερη περιοχή ωοτοκίας της *Caretta caretta* στη Μεσόγειο και η ύπαρξη μίας από τις σημαντικότερες υγρές ζώνες της Αν. Μεσογείου (οικότοπος 92D0) που συντηρεί πολλά μεταναστευτικά είδη πουλιών.

7. Τα διαγράμματα κλίμακας 1:25.000 και 1:50.000 (άρθρο 1.α), όπου απεικονίζονται τα όρια των ζωνών, δεν είναι κατάλληλα για την παρατήρηση των στοιχείων που απαιτούνται για την επαρκή αξιολόγηση του σχεδίου Π.Δ.

8. Η περιοχή μελέτης παρουσιάζει μεγάλη κατάτμηση σε διαφορετικές υποζώνες προστασίας καθώς και επιτρεπόμενων χρήσεων σε αυτές, το οποίο δημιουργεί σύγχυση αναφορικά με τα μέτρα προστασίας, αντιβαίνει στο σκοπό προστασίας ενός ενιαίου οικολογικού συνόλου καθώς και στις αρχές του βιώσιμου χωροταξικού σχεδιασμού. Συγκεκριμένα προτείνονται:

- 3 Περιοχές Προστασίας της Φύσης (Π.Π.Φ) ως εξής: Π.Π.Φ.-1(με 2 υποζώνες), Π.Π.Φ.-2(με 6 υποζώνες) και Π.Π.Φ.-3.
- 1 Περιφερειακή Ζώνη Προστασίας που περιλαμβάνει: 5 Περιοχές Φυσικών Σχηματισμών ως εξής: Π.Φ.Σ-1, Π.Φ.Σ-2 (με 4 υποζώνες), Π.Φ.Σ-3, Π.Φ.Σ-4 (με 2 υποζώνες) και Π.Φ.Σ-5 (με 2 υποζώνες) και 1 Ζώνη Αγροτικού Τοπίου(Ζ.Α.Τ).

9. Σε περιοχές (όλων των ζωνών και υποζωνών) που εμπίπτουν σε Αγροτικές Γαίες Υψηλής Παραγωγικότητας (κατόπιν γνωμοδότησης των οικείων Περιφερειακών Επιτροπών Χωροταξίας και Περιβάλλοντος των Δ/νσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής), δεν επιτρέπεται η οικιστική εκμετάλλευση (Άρθρο 24 του Συντάγματος, νομολογία του ΣτΕ: Απόφαση 3698/2000, Τμήμα Ε'). Επιπλέον, οι μοναδικές δραστηριότητες που δύναται να χωροθετηθούν σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία είναι αυτές που συνάδουν με το χαρακτήρα της αγροτικής δραστηριότητας (όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του Ν.3874/2010) καθώς και σταθμοί Α.Π.Ε εκτός των φωτοβολταϊκών και έργα ηλεκτρικού συστήματος (άρθρο 8 του Ν.4203/2013). Για όσες εκτάσεις εμπίπτουν εντός των ορίων του από 3.9.1993 Προεδρικού Διατάγματος καθορισμού Ζ.Ο.Ε. Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Ηλείας (ΦΕΚ 1161Δ'), θα πρέπει να ισχύουν οι αναφερόμενες σ' αυτό χρήσεις γης.

10. Για τις χωροθετήσεις όλων των δραστηριοτήτων (π.χ. αγροτικές αποθήκες, κατοικία, έργα υποδομής και επεκτάσεις αυτών) σε όλες τις ζώνες και υποζώνες να ζητείται η γνωμοδότηση της αρμόδιας Περιφερειακής Επιτροπής Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (ΠΕΧΩΠ) της οικείας Δ.Α.Ο.Κ.

11. Η τυχόν απόληψη φερτών υλικών από γεωργικές γαίες, θα πρέπει να επιτρέπεται εφόσον η εργασία συνοδεύεται από αντίστοιχη προσθήκη γόνιμου εδάφους προκειμένου να διατηρείται το εδαφικό ισοζύγιο και να βελτιώνεται η γονιμότητά του.

12. Σύμφωνα με την Ε.Π.Μ. μεταξύ άλλων «παράγοντας υποβάθμισης των οικοτόπων μεταξύ άλλων είναι η κατάτμηση λόγω επέκτασης των οικισμών» (σελ.100).

Σημειώνεται, ότι το μέγεθος πιθανών επεκτάσεων πρέπει να βασίζεται σε αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία πληθυσμιακών μεγεθών και με τη μεγαλύτερη δυνατή οικονομία των επεκτάσεων.

Σημειώνεται επιπλέον, ότι σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 1 του Ν.1337/1983 οι επεκτάσεις οικισμών δεν επιτρέπονται εφόσον είναι αντίθετες με τους όρους προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και τους γενικότερους αναπτυξιακούς στόχους μέσα στους οποίους περιλαμβάνεται και η διαφύλαξη της αγροτικής γης υψηλής παραγωγικότητας.

13. Η άσκηση γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων πρέπει να υπόκεινται στις απαιτήσεις και τα πρότυπα του καθεστώτος της Πολλαπλής Συμμόρφωσης, όπως αυτό εκπορεύεται μέσα από τον Καν. 1306 / 2013 (L347), όπως κάθε φορά ισχύει.

14. Για τη χωροθέτηση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων και τη δυναμικότητά τους να λαμβάνονται υπόψη οι διατάξεις του Ν.4056/2012 «Ρυθμίσεις για την κτηνοτροφία και τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και άλλες διατάξεις» όπως ισχύει και οι σχετικές εγκύκλιοι της Δ/νσης Εισροών Ζωικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ, όπου ρυθμίζονται θέματα όπως θέσεις, ελάχιστη έκταση, ελάχιστες αποστάσεις κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων από χώρους ή δραστηριότητες που χρήζουν προστασίας.

Ειδικές Παρατηρήσεις

1. Στο προοίμιο του σχεδίου Π.Δ. προτείνεται να προστεθούν:

- ✓ Το Άρθρο 24 του ν. 2945/2001 (Α' 223) "Εθνικό σύστημα προστασίας της αγροτικής δραστηριότητας και άλλες ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Γεωργίας".
- ✓ Οι διατάξεις του ν. 4351/2015 (Α' 164), σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου ορίζεται η έννοια των βοσκήσιμων γαιών (βοσκοτόπων).
- ✓ Η υπ' αριθ. 2442/51879/28-4-2016 Απόφαση ΥΠΑΑΤ και σε εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 1, εδάφιο 1 του ΚΑΝ (ΕΚ) 1967/2006 «Σχετικά με μέτρα διαχείρισης των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο Θάλασσα...», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- ✓ Η ΚΥΑ υπ' αριθμ. 31722/4-11-2011 (Β' 2505) "Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού".
- ✓ Οι διατάξεις του ν. 4282/2014 "Ανάπτυξη Υδατοκαλλιεργειών και άλλες διατάξεις" (Α' 182).
- ✓ Οι διατάξεις του ν. 2971/2001(Α' 285) περί αιγιαλού, όπως ισχύει.

2. Στο **Άρθρο 2, 2 α)** ορίζεται περιοχή ΠΦΣ-4β: «Εκτάσεις χαμηλής παραγωγικότητας», ενώ απουσιάζουν αντίστοιχα περιοχές χαρακτηρισμένες ως «Εκτάσεις υψηλής

παραγωγικότητας». Τονίζουμε ότι σύμφωνα με το Άρθρο 24 του Ν. 2945/2001 ο χαρακτηρισμός των εκτάσεων ως προς την παραγωγικότητά τους, μέχρι την έκδοση της Κ.Υ.Α. της οριοθέτησης, γίνεται από τις επιτροπές ΠΕΧΩΠ των ΔΑΟΚ. Αυτές οι περιοχές διέπονται από το ανωτέρω καθεστώς νομικής προστασίας (Γεν. Παρατηρήσεις, παρ. 4 του παρόντος).

3. Οι δραστηριότητες που επιτρέπονται στη Ζώνη Αγροτικού Τοπίου (ΖΑΤ) όπως καταστήματα εστίασης, χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, κατασκευή οργανωμένων εγκαταστάσεων τουριστικής κατασκήνωσης, κύρια τουριστικά καταλύματα μέγιστης δυναμικότητας 120 κλινών, κατοικίες μέγιστου εμβαδού 200 τ.μ/20 στρέμματα αποτελούν *μεγάλης πυκνότητας περιβαλλοντικές πιέσεις και απειλές* για τα γειτονικά προστατευόμενα φυσικά συστήματα κυρίως των αμμοθινών (ΠΠΦ1α), ΠΠΦ1β και των σταθεροποιημένων θινών (ΠΠΦ2β και 2δ). Επιπλέον γεννά ερωτηματικά η απαγόρευση Οργανωμένων Υποδοχέων Τουριστικών Δραστηριοτήτων και Σύνθετων Τουριστικών Καταλυμάτων σε όλη την έκταση της περιοχής προστασίας της φύσης και στην περιφερειακή της ζώνη ενώ στη «Ζώνη Αγροτικού Τοπίου-ΖΑΤ» επιτρέπονται *τουριστικά καταλύματα 4 και 5 αστέρων δυναμικότητας έως 120 κλινών* γεγονός που αντιβαίνει στο χαρακτήρα της ζώνης ο οποίος είναι αγροτικός και προορίζεται για την άσκηση όχι μόνο «γεωργικής δραστηριότητας», όπως αναφέρεται στο Άρθρο 3, Β.2,παρ.3, αλλά **αγροτικής γενικά δραστηριότητας** όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 του Ν. 3874/2010 περί «Μητρώου Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων», όπως ισχύει.

Η δραστηριότητα που συνάδει με το χαρακτήρα της ζώνης αγροτικού τοπίου είναι αυτή του *αγροτουρισμού* όπως αναφέρεται στο Άρθρο 3, Β.2, παρ 1 η οποία ως ειδική μορφή τουρισμού αφορά στην παροχή υπηρεσιών υποδοχής , φιλοξενίας ή και εστίασης σε χώρους λειτουργικά ενοποιημένους με αγροτικές εγκαταστάσεις οι οποίες προσφέρονται συνδυαστικά με δραστηριότητες που σχετίζονται με την *αγροτική παραγωγή*, όπως και με την προστασία και ανάδειξη του φυσικού και ανθρωπογενούς αγροτικού τοπίου.

4. Στο **Άρθρο 3, Β.2, παρ 11**, προτείνεται να διατυπωθεί ως εξής: *«Η επέκταση των ορίων νομίμως υφιστάμενων οικισμών, εφόσον δεν επεκτείνονται μέσα στις Περιοχές Προστασίας της Φύσης (ΠΠΦ), στους Προστατευόμενους Φυσικούς Σχηματισμούς(ΠΦΣ) και στις Αγροτικές Γαίες Υψηλής Παραγωγικότητας(κατόπιν γνωμοδοτήσεως των ΠΕΧΩΠ των ΔΑΟΚ), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία»*.
5. Στο **Άρθρο 5, παρ. 3 στ, ζ** προτείνεται οι εκπρόσωποι των Περιφερειακών Ενοτήτων Ηλείας και Μεσσηνίας να προέρχονται από τις Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των αντίστοιχων Π.Ε.
6. Στο **Άρθρο 7, παρ. 1.β**, παρακαλούμε να προσδιοριστεί ποιά νοούνται ως «έργα εθνικής σημασίας». Πρόκειται για μεγάλα αναπτυξιακά έργα Δημοσίου και ΟΤΑ α και β βαθμού, έργα εθνικής άμυνας της Χώρας; Για Στρατηγικές Επενδύσεις του Ν. 3894/2010 όπως ισχύει;

7. Στο άρθρο 7, παρ. 3ν να προστεθεί ότι «εφόσον τα νομίμως υφιστάμενα κτίρια εμπίπτουν σε αγροτικές γαίες υψηλής παραγωγικότητας, **δεν επιτρέπεται η επέκτασή τους**».

8. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4351/2015 (Α' 164), όπου ορίζεται η έννοια των βοσκήσιμων γαιών (βοσκοτόπων) -«...οι οποίες μπορεί να εκτείνονται και σε παραλίμνια ή παραποτάμια οικοσυστήματα, όπου αναπτύσσεται υδροχαρής βλάστηση- και πιο συγκεκριμένα του άρθρου 3, όπου προβλέπονται οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες εκπόνησης και έγκρισης διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης συμπεριλαμβανομένων βοσκήσιμων γαιών εντός προστατευόμενων περιοχών και λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- η βόσκηση στους υγροτόπους αποτελεί πρακτική που συνδυάζει την κτηνοτροφία ως παραγωγική δραστηριότητα με τη διαχείριση της βλάστησης, η οποία είναι αναγκαία για τη διατήρηση και προστασία σημαντικών ενδιαιτημάτων για την άγρια ζωή,

- η βόσκηση υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και σχεδιασμό, συχνά χρησιμοποιείται διεθνώς ως μέσο για τη διαχείριση της βλάστησης σε τέτοιες περιοχές με στόχο τη διατήρηση προστατευόμενων ειδών,

- τα υγρά λιβάδια είναι απαραίτητα για την οικολογική ισορροπία παραλίμνιων και παραποτάμιων οικοτόπων και αποτελούν σημαντικούς χώρους διατροφής πολλών απειλούμενων ειδών πτηνών,

- η έκταση των υγρών λιβαδιών και η διαχείριση των καλαμιώνων μπορεί να εξυπηρετεί περιβαλλοντικούς και οικονομικούς – παραγωγικούς στόχους,

- οι υγροτοπικές παραλίμνιες ή παραποτάμιες περιοχές ως χώρος βόσκησης των αγροτικών ζώων μπορεί είναι ιδιαίτερα ελκυστικές, καθώς διαθέτουν υψηλή ποικιλότητα, ποσότητα και ποιότητα βοσκήσιμης ύλης σε σχέση με του ημιορεινούς και ορεινούς βοσκοτόπους, μεγαλύτερη διαθεσιμότητα νερού και ευκολότερη πρόσβαση σε αυτό, ενώ το έδαφος είναι ομαλό,

συμφωνούμε να επιτραπεί στα τμήματα ΠΦΣ–2δ και ΠΦΣ–5 η βόσκηση, αναδιατυπώνοντας το προτεινόμενο κείμενο ως εξής:

«Η βόσκηση ως μέσο διαχείρισης των ενδιαιτημάτων, κατόπιν εκπόνησης και έγκρισης διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4351/2015 (Α' 164).

Μέχρι την έγκριση του διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης, η χρήση της βοσκής ασκείται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις μετά από γνώμη της υπηρεσίας διοίκησης της περιοχής προστασίας της φύσης.»

Επιπλέον, προτείνουμε να επιτραπεί με την ίδια ως άνω διατύπωση η βόσκηση στα τμήματα ΠΦΣ–4β και ΖΑΤ.

9. Η αλιευτική δραστηριότητα ασκείται υπό όρους, προϋποθέσεις και περιορισμούς που προβλέπονται σε ισχύουσες διατάξεις. Με την αριθ. 2442/51879/28-4-2016 Απόφαση ΥπΑΑΤ και σε εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 1, εδάφιο 1 του ΚΑΝ (ΕΚ) 1967/2006 «Σχετικά με μέτρα διαχείρισης των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο Θάλασσα...» , όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, καθορίστηκαν περιοχές που περιλαμβάνουν βυθούς με θαλάσσια βλάστηση, κυρίως από *Posidonia oceanica* στις οποίες απαγορεύεται η αλιεία με συγκεκριμένα εργαλεία. Στις περιοχές αυτές περιλαμβάνονται και οι ζώνες 48 και 49, μέρος των οποίων αποτελούν και η ευρύτερη ζώνη των λιμένων Κυπαρισσίας και Κατάκολου αντίστοιχα. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, **προτείνεται το εδάφιο 4 της παραγράφου Α.3 του άρθρου 3 του σχεδίου π.δ. να διατυπωθεί ως εξής:**

«....

- 4. Η άσκηση επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιείας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις....»

10. Η **υδατοκαλλιέργεια** είναι ένας στρατηγικός τομέας για τη χώρα και τόσο η ευρωπαϊκή στρατηγική (νέα Κοινή Αλιευτική Πολιτική) όσο και ο εθνικός σχεδιασμός αποσκοπούν στη βιώσιμη ανάπτυξή του. Κατόπιν αυτού διατυπώνουμε τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

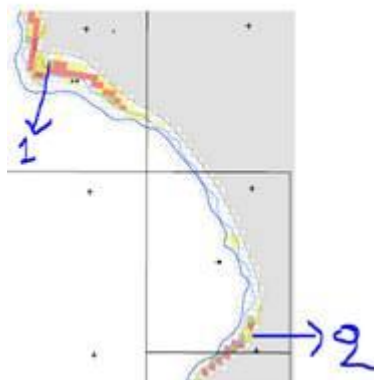
- ✓ Θα πρέπει να προβλέπεται η **διατήρηση υφιστάμενων και νομίμως λειτουργουσών μονάδων υδατοκαλλιέργειας**, καθώς και η δυνατότητα εκσυγχρονισμού και βιώσιμης λειτουργίας αυτών.
- ✓ Θα πρέπει να προβλέπεται επίσης **η δυνατότητα μελλοντικής άσκησης της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας, εφόσον αυτή δεν έρχεται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας της περιοχής**, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης των υδατοκαλλιεργειών και τις διατάξεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- ✓ Στην παράγραφο 7α του άρθρου 7, σύμφωνα με το οποίο, σε όλη την έκταση της Περιοχής Προστασίας της Φύσης και στην περιφερειακή της ζώνη, απαγορεύονται τα έργα και οι δραστηριότητες της υποκατηγορίας Α1 της υπ' αριθμ. 1958/2012 Υ.Α., **θα πρέπει να εξαιρεθούν της απαγόρευσης οι εγκαταστάσεις υδατοκαλλιέργειας**. Σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης των υδατοκαλλιεργειών, **δεν αποκλείεται η ίδρυση μονάδων υδατοκαλλιέργειας ακόμη και σε περιοχές του δικτύου NATURA 2000**.

11. Όσον αφορά στην **περιοχή ΠΠΦ3** και τα μέτρα που προτείνονται για την προστασία του ενδιαιτήματος της ποσειδωνίας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

α) Στο εν λόγω σχέδιο Π.Δ. ως όριο της ΠΠΦ3 προτείνεται η ισοβαθής των 25μ και όχι των 20μ.

β) Σύμφωνα με πρόσφατη χαρτογράφηση (φορείς υλοποίησης ΕΛΚΕΘΕ-ΙΝΑΛΕ-ΠΑΝ. ΠΑΤΡΩΝ) που πραγματοποιήθηκε στο σύνολο της επικράτειας, στο μεγαλύτερο μέρος του Κυπαρισσιακού κόλπου φαίνεται ότι δεν υπάρχει Ποσειδωνία καθώς τα κελιά στο ελληνικό grid έχουν χρωματισθεί με λευκό χρώμα, πράγμα που κατά τη μελέτη αντιστοιχεί σε ποσοστό κάλυψης 0-5 %, με εξαίρεση περιοχές κοντά στους λιμένες Κατάκολου και Κυπαρισσίας στις οποίες έχει απαγορευθεί η αλιεία με συγκεκριμένα εργαλεία σε ζώνες που ορίζονται από συντεταγμένες συγκεκριμένων σημείων και περιλαμβάνουν έκταση από την ακτή έως την ισοβαθή των 30μ. (αριθ.2442/51817/28-4-2016 ΦΕΚ 118Δ'/17-5-2016, ζώνες 48 και 49).

Δεν θεωρούμε σκόπιμη την επέκταση των ορίων της περιοχής έως την ισοβαθή των 50μ. Ίσως θα μπορούσε να προταθεί η επέκταση του ορίου στην ΠΠΦ3 έως την ισοβαθή των 30μ. με απαγόρευση της αλιείας μόνο στις συγκεκριμένες ζώνες που έχουν ορισθεί με την προαναφερόμενη απόφαση.

1. Κατάκολο, 2. Κυπαρισσία

Τμήμα από τη χαρτογράφηση: η έντονη μπλε γραμμή αντιστοιχεί στην ισοβαθή των 50μ., η γαλάζια των 20μ. Κόκκινα τετράγωνα κάλυψη >35%, πράσινα 25-35%, κίτρινα 5-25%, λευκά 0-5%.

ια) Ευαγγελία Ζήρα

Τμηματάρχης ΔΑΕΕΠ

Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας

Σας αποστέλλω σήμερα τα σχόλια της ΓΓΒ (από εμένα και τον κ. Παπανικολάου) αναφορικά με το προτεινόμενο Π.Δ.

Πιο συγκεκριμένα στο Άρθρο 3 παρ. Β2 σημείο 4 θα θέλαμε να συμπεριλάβετε την ακόλουθη αναδιατύπωση:

"Η κατασκευή νέων και η συντήρηση - εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων έργων υποδομής της (π.χ. αγροτικές οδοί, άρδευση αποστράγγιση, γεωργικές αποθήκες, βιοτεχνίες επεξεργασίας και τυποποίησης αγροτικών προϊόντων με χωροθέτηση στα πλαίσια του Π.Δ. 227/87 και δυνατότητα παραγωγής ΠΟΠ της περιοχής αυτής),....."

Ευχαριστώ

26.052016

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Ως εκπρόσωποι της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας εγώ και ο αναπληρωτής μου κ. Παπανικολάου θα θέλαμε να τροποποιηθεί μερικώς η άποψη της Υπηρεσίας που αναγράφεται στο Παράρτημα και να αναδιατυπωθεί ως εξής:

"στο Π.Δ. κρίνουμε σκόπιμο να υπάρξει πρόβλεψη για την δυνατότητα παραμονής νομίμως υφιστάμενων μεταποιητικών δραστηριοτήτων του Β μέρους το Ν.3982/2011, ενώ στις περιοχές του Π.Δ. με γεωργικές δραστηριότητες να υπάρχει η δυνατότητα εγκατάστασης και λειτουργίας χαμηλής όχλησης δραστηριοτήτων που χαρακτηρίζονται ως αγροτικές δυνάμει του Π.Δ. 227/1987 (ΦΕΚ Α 100). Η ύπαρξη αυτών των δραστηριοτήτων μπορεί να φέρει και έσοδα στον φορέα μιας και θα μπορούσε μέσα από αυτές τις δραστηριότητες να προκύψουν αγροτικά προϊόντα με προστασία ονομασίας προέλευσης (Π.Ο.Π.)"

Ευχαριστούμε

Ευαγγελία Ζήρα

Τμηματάρχης ΔΑΕΕΠ

Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας

ιβ) Κώστας Οιχαλιώτης

Καλημέρα κ. Λυκούση,

Δεν μπόρεσα να παραβρεθώ στις δυο συναντήσεις της Επιτροπής αλλά τουλάχιστον παρακολούθησα την ομολογουμένως πολύ καλά οργανωμένη εκ μέρους σας παροχή και ανταλλαγή υλικού υποδομής, drafts και σχολίων.

Όσον αφορά στο αντικείμενό μου θα ήθελα να εστιάσω μόνο στο Άρθρο 3 και συγκεκριμένα σε μία παρατήρηση που αφορά στις πιθανές επιπτώσεις γεωγοκτηνοτροφικής περιφερειακής δραστηριότητας. Οι λιπαντικές εισροές (κυρίως αζώτου και φωσφόρου) δεν περιορίζονται στα όρια των καλλιεργειών αλλά μεταφέρονται στις γειτονικές περιοχές και αποτελούν πρωτεύοντα παράγοντα επιτάχυνσης της αλλοίωσης των υφιστάμενων φυτοκοινοτήτων με επιγενή/εισβλητικά είδη ξένα προς τα αμμοθινικά συστήματα, και υποβάθμισης για τα υγροτοπικά συστήματα .

Επιπλέον το draft του νέου κανονισμού για τα λιπάσματα CE (που θα αντικαταστήσει τον 2003/2003 και δημοσιοποιήθηκε τον Μάρτιο 2016) περιλαμβάνει στις λιπαντικές εισροές υλικά που αποτελούν προϊόντα ανακύκλωσης οργανικών υλών και αποχαρκτηρισμού αποβλήτων στο πλαίσιο ενίσχυσης της κυκλικής οικονομίας. Η εναρμόνιση του πλαισίου εμπορίας και χρήσης των υλικών αυτών ως λιπάσματα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο θέτει πιστεύω νέα δεδομένα για τους όρους άσκησης της γεωργικής πρακτικής στις περιφερειακές ζώνες των πυρήνων προστασίας.

Στο δια ταύτα:

Όπως σημείωσε ήδη η κ. Παπαευθυμίου, η άσκηση γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων όπου αυτή επιτρέπεται (Περιφερειακές ζώνες προστασίας, ZAT) θα πρέπει να υπόκειται στις απαιτήσεις και τα πρότυπα του καθεστώτος της Πολλαπλής Συμμόρφωσης, όπως αυτό εκπορεύεται μέσα από τον Καν. 1306 / 2013 (L347), όπως κάθε φορά ισχύει. Θα ήθελα να προσθέσω εδώ και (1) τον πρόσφατο Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης (1709/2015, βλ. επισυναπτόμενο) και (2) τους εκάστοτε Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης τις αντίστοιχες ευπρόσβλητες ζώνες (βλ. π.χ. ΦΕΚ 1197/2001 για τη Λεκάνη του Πηνειού Ηλείας, σχεδιάζεται να εκδωθούν ανανεωμένοι για πάνω από 30 ευρείες περιοχές της χώρας μέχρι το τέλος του 2016).. Παρότι η τήρηση των νομικών αυτών πλαισίων απαιτείται ούτως ή άλλως, θα έκρινα σκόπιμη τη ρητή μνημόνευσή τους. Η εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης και η αποθάρρυνση τη καλλιέργειας φυτών υψηλών απαιτήσεων σε λιπαντικές απαιτήσεις και εδαφοκατεργασία (όπως των υπαίθριων κηπευτικών που καλλιεργούνται ευρέως στην παράκτια Δυτική Πελοπόννησο) θα ήταν επίσης προς την κατεύθυνση ουσιαστικής ενίσχυσης του πλαισίου προστασίας.

Με εκτίμηση

Κώστας Οιχαλιώτης